

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 5 juli 2023
(OR. en)

**Interinstitutioneel dossier:
2023/0258(NLE)**

**11505/23
ADD 6**

**POLCOM 151
SERVICES 29
FDI 17
COLAC 83**

VOORSTEL

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	5 juli 2023
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2023) 434 final - ANNEX 3 - PART 1/2
Betreft:	BIJLAGE bij Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, van de Interimovereenkomst inzake Handel tussen de Europese Unie en de Republiek Chili

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2023) 434 final - ANNEX 3 - PART 1/2.

Bijlage: COM(2023) 434 final - ANNEX 3 - PART 1/2

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 5.7.2023
COM(2023) 434 final

ANNEX 3 – PART 1/2

BIJLAGE

bij

Voorstel voor een besluit van de Raad

**betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, van de Interimovereenkomst
inzake Handel tussen de Europese Unie en de Republiek Chili**

VOORBEHOUDEN IN VERBAND MET TOEKOMSTIGE MAATREGELEN

Algemene aantekeningen

1. De lijsten van de Partijen in de aanhangsels 10-B-1 en 10-B-2 bevatten, ingevolge de artikelen 10.11 en 11.8, de voorbehouden van de Partijen met betrekking tot bestaande of strengere of nieuwe maatregelen die niet in overeenstemming zijn met de verplichtingen die voortvloeien uit:
 - a) artikel 11.6;
 - b) artikel 10.6 of artikel 11.4;
 - c) artikel 10.8 of artikel 11.5;
 - d) artikel 10.10; of
 - e) artikel 10.9.
2. De voorbehouden van een Partij laten de rechten en verplichtingen van de Partijen uit hoofde van de GATS onverlet.

3. Elk voorbehoud bevat de volgende elementen:

- a) “sector” verwijst naar de algemene sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;
- b) “subsector” verwijst naar de specifieke sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;
- c) “bedrijfstakkenclassificatie” verwijst, waar van toepassing, naar de activiteit waarop het voorbehoud betrekking heeft overeenkomstig de CPC, ISIC Rev. 3.1, of zoals uitdrukkelijk anders omschreven in het voorbehoud;
- d) “type voorbehoud” bepaalt de in punt 1 van deze bijlage bedoelde verplichting waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;
- e) “omschrijving” geeft de reikwijdte aan van de onder het voorbehoud vallende sector, subsector of activiteiten; en
- f) “bestaande maatregelen”, waarbij ten behoeve van de transparantie de bestaande maatregelen worden vermeld die gelden voor de onder het voorbehoud vallende sector, subsector of activiteiten.

4. Bij de interpretatie van een voorbehoud wordt met alle elementen van het voorbehoud rekening gehouden. Het element “omschrijving” heeft voorrang op alle andere elementen.

5. Voor de toepassing van de lijsten van de Partijen wordt onder “ISIC Rev. 3.1” verstaan de Internationale industriële standaardclassificatie (International Standard Industrial Classification) van alle takken van economische bedrijvigheid zoals bedoeld in de “Statistical Papers, Series M, No.4, ISIC Rev. 3.1, 2002” van het Bureau voor de Statistiek van de Verenigde Naties; en

6. Voor de toepassing van de lijsten van de Partijen wordt een voorbehoud gemaakt voor een vereiste om een lokale aanwezigheid op het grondgebied van de Partijen te hebben, met betrekking tot artikel 11.6 en niet met betrekking tot artikel 10.6 of 11.4 of, in bijlage 10-C, met betrekking tot artikel 11.7.

7. Een voorbehoud op het niveau van de Europese Unie is van toepassing op een maatregel van de Europese Unie, op een maatregel van een lidstaat op centraal niveau of op een maatregel van een overheid binnen een lidstaat, tenzij in het voorbehoud een lidstaat wordt uitgesloten. Een voorbehoud van een lidstaat is van toepassing op een maatregel van een overheid op centraal, regionaal of lokaal niveau in die lidstaat. In het kader van de voorbehouden van België omvat het centrale overheidsniveau de federale overheid en de overheden van de gewesten en de gemeenschappen, aangezien elk van hen gelijkwaardige wetgevende bevoegdheden bezit. Voor de toepassing van de voorbehouden van de Europese Unie en haar lidstaten worden de Åländeilanden beschouwd als een regionaal bestuursniveau in Finland. Een voorbehoud op het niveau van Chili is van toepassing op een maatregel van de centrale overheid of een lokale overheid.

8. De lijsten van de Partijen omvatten geen maatregelen met betrekking tot kwalificatie-eisen en -procedures, technische normen, en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking vormen in de zin van de artikelen 10.6 en 11.4. Die maatregelen kunnen met name inhouden dat een vergunning moet worden verkregen, dat universeledienstverplichtingen moeten worden vervuld, dat erkende kwalificaties in gereguleerde sectoren moeten zijn behaald, dat specifieke examens, met inbegrip van taalexamens, moeten zijn behaald, dat aan een lidmaatschapsvereiste voor een bepaald beroep moet zijn voldaan, zoals het lidmaatschap van een beroepsorganisatie, dat er een lokale agent voor dienstverlening is of dat een lokaal adres wordt gehouden, of dat wordt voldaan aan andere niet-discriminerende eisen die inhouden dat bepaalde activiteiten niet mogen worden uitgevoerd in beschermde zones of gebieden. Hoewel dergelijke maatregelen niet in deze bijlage zijn opgenomen, blijven zij van toepassing.

9. Voor alle duidelijkheid: de verplichting voor de Europese Unie om nationale behandeling toe te kennen, houdt geen vereiste in van uitbreiding tot natuurlijke of rechtspersonen van Chili, van de behandeling die in een lidstaat, op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie of van op grond van dat Verdrag genomen maatregelen, met inbegrip van de implementatie ervan in de lidstaten, wordt toegekend aan:

- a) natuurlijke personen of ingezetenen van een andere lidstaat; of
- b) rechtspersonen opgericht of georganiseerd naar het recht van een andere lidstaat of van de Europese Unie die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in de Europese Unie hebben.

10. De behandeling die wordt toegekend aan rechtspersonen die door investeerders van een Partij zijn opgericht in overeenstemming met het recht van de andere Partij (met inbegrip, in het geval van de Europese Unie, van het recht van een lidstaat), en die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging binnen die andere Partij hebben, laat eventuele voorwaarden en verplichtingen, in overeenstemming met hoofdstuk 10, die aan een dergelijke rechtspersoon kunnen zijn opgelegd toen die in die andere Partij werd opgericht en die van toepassing blijven, onverlet.

11. De lijsten van de Partijen zijn uitsluitend van toepassing op het grondgebied van de Partijen overeenkomstig artikel 33.8 en zijn enkel relevant in het kader van de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en haar lidstaten met Chili. De lijsten laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten uit hoofde van het EU-recht onverlet.

12. In de lijst van de Europese Unie worden de volgende afkortingen gebruikt:

EU Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten

AT Oostenrijk

BE België

BG Bulgarije

CY Cyprus

CZ Tsjechië

DE Duitsland

DK Denemarken

EE Estland

EL Griekenland

ES Spanje

FI Finland

FR Frankrijk

HR Kroatië

HU Hongarije

IE Ierland

IT Italië

LT Litouwen

LU Luxemburg

LV Letland

MT Malta

NL Nederland

PL Polen

PT Portugal

RO Roemenië

SE Zweden

SI Slovenië

SK Slowakije

EER Europese Economische Ruimte

LIJST VAN DE EUROPESE UNIE

Voorbehoud nr. 1 — Alle sectoren

Voorbehoud nr. 2 — Professionele diensten — behalve gezondheidszorg

Voorbehoud nr. 3 — Professionele diensten — gezondheidszorg en detailhandel in geneesmiddelen

Voorbehoud nr. 4 — Zakelijke diensten — onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten

Voorbehoud nr. 5 — Zakelijke diensten — onroerendgoeddiensten

Voorbehoud nr. 6 — Zakelijke diensten — verhuur- of leasediensten

Voorbehoud nr. 7 — Zakelijke diensten — incassobureaus en kredietrapportage

Voorbehoud nr. 8 — Zakelijke diensten — arbeidsbemiddeling

Voorbehoud nr. 9 — Zakelijke diensten — beveiliging en opsporing

Voorbehoud nr. 10 — Zakelijke diensten — overige zakelijke diensten

Voorbehoud nr. 11 — Telecommunicatie

Voorbehoud nr. 12 — Bouw

Voorbehoud nr. 13 — Distributiediensten

Voorbehoud nr. 14 — Onderwijs

Voorbehoud nr. 15 — Milieudiensten

Voorbehoud nr. 16 — Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening

Voorbehoud nr. 17 — Diensten in verband met toerisme en reizen

Voorbehoud nr. 18 — Diensten in verband met cultuur, sport en recreatie

Voorbehoud nr. 19 — Vervoer en hulpdiensten in verband met vervoer

Voorbehoud nr. 20 — Landbouw, visserij en water

Voorbehoud nr. 21 — Activiteiten in verband met mijnbouw en energie

Voorbehoud nr. 22 — Overige diensten, niet elders ingedeeld

Voorbehoud nr. 1 — Alle sectoren

Sector: Alle sectoren

Type voorbehoud: Nationale behandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Meestbegunstigingsbehandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Prestatie-eisen (investerings)

Hoger management en raad van bestuur (investerings)

Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Hoofdstuk/Afdeling: Liberalisering van investerings en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Vestiging

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FI: beperkingen, voor natuurlijke personen die niet in het bezit zijn van het regionale burgerschap van Åland en voor rechtspersonen, van het recht om op de Ålandeilanden onroerend goed aan te kopen en te bezitten zonder toestemming van de bevoegde autoriteiten van de Ålandeilanden. Beperkingen, voor natuurlijke personen die niet in het bezit zijn van het regionale burgerschap van Åland en voor rechtspersonen, van het recht van vestiging en het recht om economische activiteiten te verrichten zonder toestemming van de bevoegde autoriteiten van de Ålandeilanden.

Bestaande maatregelen:

FI: *Ahvenanmaan maanhankintalaki* (wet inzake de verwerving van grond in Åland) (3/1975), § 2; en *Ahvenanmaan itsehallintolaki* (wet inzake het zelfbestuur van Åland) (1144/1991), § 11.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur:

In FR: op grond van de artikelen L151-1 en 153-1 en volgende van het monetair en financieel wetboek is voor de in artikel R.151-3 van dat wetboek genoemde buitenlandse investeringen in FR de voorafgaande toestemming van de minister van Economische Zaken vereist.

Bestaande maatregelen:

FR: zoals hierboven toegelicht in het element “omschrijving”.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur:

In FR: beperking van buitenlandse participatie in recent geprivatiseerde ondernemingen tot een bepaald deel van de uitgegeven aandelen, dat door de Franse overheid van geval tot geval wordt vastgesteld. Wanneer een vestiging betrekking heeft op bepaalde commerciële, industriële of ambachtelijke activiteiten, is speciale toestemming vereist wanneer de algemeen directeur geen permanente verblijfsvergunning heeft.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In BG: voor bepaalde economische activiteiten met betrekking tot de exploitatie of het gebruik van staats- of overheidseigendommen moet toestemming worden verleend krachtens de concessiewet.

In commerciële vennootschappen waarin de staat of een gemeente een aandeel in het kapitaal van meer dan 50 % bezit, zijn alle transacties voor de vervreemding van vaste activa van de vennootschap, alle contracten inzake het verwerven van participaties, alle leasingcontracten en alle contracten voor de uitvoering van gezamenlijke activiteiten, kredieten en kredietverzekeringen, en alle verbintenissen uit wisselbrieven onderworpen aan een vergunning of toestemming van het agentschap voor overheidsbedrijven en controle of een andere nationale of regionale instantie, afhankelijk van welke instantie bevoegd is. Dit voorbehoud geldt niet voor de winning van delfstoffen, waarvoor in de lijst van de Europese Unie in bijlage 10-A bij deze overeenkomst een afzonderlijk voorbehoud is opgenomen.

In IT: de overheid kan bepaalde bijzondere bevoegdheden uitoefenen in bedrijven die actief zijn op het gebied van defensie en nationale veiligheid, en met betrekking tot bepaalde activiteiten op het gebied van energie, vervoer en communicatie die van strategisch belang zijn. Dit is niet alleen van toepassing op geprivatiseerde ondernemingen, maar op alle rechtspersonen die activiteiten uitoefenen die van strategisch belang worden geacht op het gebied van defensie en nationale veiligheid.

Wanneer een risico van ernstige schade aan de wezenlijke belangen van defensie en nationale veiligheid bestaat, heeft de regering de volgende bijzondere bevoegdheden:

- i) zij kan specifieke voorwaarden voor de aankoop van aandelen vaststellen;
- ii) zij kan haar veto uitspreken over de vaststelling van besluiten inzake bijzondere verrichtingen zoals overdracht, fusie, splitsing of verandering van activiteit; of

- iii) zij kan de verwerving van aandelen weigeren wanneer de koper een niveau van participatie in het kapitaal nastreeft dat naar verwachting de defensie en de nationale veiligheid zal schaden.

Elk besluit, elke handeling of elke transactie (bv. overdracht, fusie, splitsing, verandering van activiteit of beëindiging) die strategische activa op het gebied van energie, vervoer en communicatie betreft, wordt door het betrokken bedrijf meegedeeld aan het kabinet van de premier. In het bijzonder moeten acquisities door een natuurlijke of rechtspersoon van buiten de Europese Unie worden gemeld als die persoon daardoor zeggenschap over de onderneming verkrijgt.

De premier kan de volgende bijzondere bevoegdheden uitoefenen:

- i) hij kan zijn veto uitspreken over elk besluit dat en elke handeling en elke transactie die een uitzonderlijk risico van ernstige schade voor het algemeen belang in verband met de veiligheid en de exploitatie van netwerken en diensten oplevert;
- ii) hij kan specifieke voorwaarden opleggen met het oog op het algemeen belang; of
- iii) hij kan een acquisitie weigeren in uitzonderlijke gevallen waarin een risico voor de wezenlijke belangen van de staat bestaat.

De criteria om te beoordelen of een risico reëel of uitzonderlijk is, en de voorwaarden en procedures voor de uitoefening van de bijzondere bevoegdheden zijn vastgelegd in de wet.

Bestaande maatregelen:

IT: wet 56/2012 inzake bijzondere bevoegdheden in bedrijven die activiteiten ontplooiën op het gebied van defensie en nationale veiligheid, energie, vervoer en communicatie; en besluit van de premier DPCM 253 van 30 november 2012 tot vaststelling van de activiteiten van strategisch belang op het gebied van defensie en nationale veiligheid.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur:

In LT: ondernemingen, sectoren, zones, activa en faciliteiten die van strategisch belang zijn voor de nationale veiligheid.

Bestaande maatregelen:

LT: wet inzake de bescherming van voorwerpen die van belang zijn om de nationale veiligheid van de Republiek Litouwen te waarborgen van 10 oktober 2002 nr. IX-1132 (zoals laatst gewijzigd op 17 september 2020, nr. XIII-3284).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en hoger management en raden van bestuur:

In SE: discriminerende voorwaarden voor oprichters, hoger management en raden van bestuur wanneer in het Zweedse recht nieuwe verenigings- of vennootschapsvormen worden opgenomen.

b) Verwerving van onroerend goed

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur:

In HU: de verwerving van staatseigendommen.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In HU: de verwerving van bouwland door buitenlandse rechtspersonen en niet-ingezetene natuurlijke personen.

Bestaande maatregelen:

HU: wet CXXII van 2013 betreffende de overdracht van eigendomsrechten op land- en bosbouwgrond (hoofdstuk II (punt 6-36) en hoofdstuk IV (punt 38-59)); en wet CCXII van 2013 inzake overgangsmaatregelen en bepaalde voorschriften in verband met wet CXXII van 2013 betreffende de overdracht van eigendomsrechten op land- en bosbouwgrond (hoofdstuk IV (punt 8-20)).

In LV: de verwerving van land in plattelandsgebieden door onderdanen van Chili of van een derde land.

Bestaande maatregelen:

LV: wet inzake de privatisering van grond in plattelandsgebieden, §§ 28, 29, 30.

In SK: buitenlandse ondernemingen of natuurlijke personen mogen geen landbouw- of bosgronden verwerven buiten de bebouwde kom van een gemeente, noch bepaalde andere terreinen (bv. natuurlijke hulpbronnen, meren, rivieren, openbare wegen).

Bestaande maatregelen:

SK: wet nr. 44/1988 inzake de bescherming en exploitatie van natuurlijke hulpbronnen; wet nr. 229/1991 inzake de regulering van grondeigendom en andere agrarische eigendommen; wet nr. 460/1992 Grondwet van de Slowaakse Republiek; wet nr. 180/1995 betreffende een aantal maatregelen inzake grondbezit;

wet nr. 202/1995 inzake monetaire handel met het buitenland; wet nr. 503/2003 inzake restitutie van grondeigendom; wet nr. 326/2005 inzake bossen; en wet nr. 140/2014 inzake de eigendomsverwerving van landbouwgrond.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling;
grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: buitenlandse natuurlijke en rechtspersonen kunnen geen grond verwerven. Bulgaarse rechtspersonen met buitenlandse participatie kunnen geen landbouwgrond verwerven. Buitenlandse rechtspersonen en buitenlandse natuurlijke personen die hun vaste verblijfplaats in het buitenland hebben, kunnen gebouwen en eigendomsrechten op onroerend goed (gebruiksrecht, bouwrecht, recht van bovenbouw en erfdienstbaarheden) verwerven. Buitenlandse natuurlijke personen die hun vaste verblijfplaats in het buitenland hebben en buitenlandse rechtspersonen met een buitenlands meerderheidsbelang kunnen in bepaalde, door de Raad van Ministers aangewezen geografische regio's met toestemming onroerend goed verwerven.

Bestaande maatregelen:

BG: Grondwet van de Republiek Bulgarije, artikel 22; wet inzake de eigendom en het gebruik van landbouwgrond, artikel 3; en wet inzake de bossen, artikel 10.

In EE: buitenlandse natuurlijke of rechtspersonen van buiten de EER en de lidstaten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling ("OESO") kunnen onroerend goed dat landbouw- of bosgrond omvat, enkel verwerven met toestemming van de provinciegouverneur en van de gemeenteraad, en moeten overeenkomstig de wet aantonen dat het onroerend goed, overeenkomstig de beoogde bestemming ervan, efficiënt, duurzaam en doelgericht zal worden gebruikt.

Bestaande maatregelen:

EE: *Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus* (wet inzake beperkingen op de verwerving van vastgoed), hoofdstukken 2 en 3.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In LT: alle maatregelen die in overeenstemming zijn met de verbintenissen die de Europese Unie in de GATS met betrekking tot de aankoop van grond is aangegaan en die van toepassing zijn in LT. De procedure en de voorwaarden voor de verwerving van grond, en de beperkingen daarop, worden vastgesteld in de constitutionele wet, de wet inzake gronden en de wet inzake het verwerven van landbouwgrond.

Plaatselijke overheden (gemeenten) en andere nationale entiteiten van leden van de OESO en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie die in LT economische activiteiten uitoefenen die in de constitutionele wet zijn gespecificeerd overeenkomstig de criteria van Europese en andere integratie waar LT een aanvang mee heeft genomen, mogen in hun eigendom niet-landbouwgrond verwerven voor de bouw en de werking van gebouwen en faciliteiten die zij voor hun directe activiteiten nodig hebben.

Bestaande maatregelen:

LT: Grondwet van de Republiek Litouwen; constitutionele wet van de Republiek Litouwen van 20 juni 1996 betreffende de tenuitvoerlegging van artikel 47, lid 3, van de Grondwet van de Republiek Litouwen, nr. I-1392, nieuwe bewerking van 20 maart 2003, nr. IX-1381, laatst gewijzigd op 12 januari 2018, nr. XIII-981; wet inzake gronden van 26 april 1994, nr. I-446, nieuwe bewerking van 27 januari 2004, nr. IX-1983, laatst gewijzigd op 26 juni 2020, nr. XIII-3165; wet inzake de verwerving van landbouwgrond van 28 januari 2003, nr. IX-1314, nieuwe bewerking van 1 januari 2018, nr. XIII-801, laatst gewijzigd op 14 mei 2020, nr. XIII-2935; en wet inzake de bossen van 22 november 1994, nr. I-671, nieuwe bewerking van 10 april 2001, nr. IX-240, laatst gewijzigd op 25 juni 2020, nr. XIII-3115.

c) Erkenning

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In de EU: de richtlijnen van de Europese Unie betreffende de wederzijdse erkenning van diploma's en andere beroepskwalificaties zijn uitsluitend van toepassing op burgers van de Europese Unie. Het recht om in de ene lidstaat een gereguleerd beroep uit te oefenen, geeft niet het recht tot uitoefening van dat beroep in een andere lidstaat.

d) Meestbegunstigingsbehandeling

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — meestbegunstigingsbehandeling:

In de EU: toekenning van een gedifferentieerde behandeling aan een derde land op grond van een internationale investerings- of andere handelsovereenkomst die vóór de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst van kracht was of werd ondertekend.

In de EU: toekenning van een gedifferentieerde behandeling aan een derde land op grond van een bestaande of toekomstige bilaterale of multilaterale overeenkomst die:

- i) een interne markt voor diensten en investeringen creëert;
- ii) het recht van vestiging verleent; of
- iii) de onderlinge aanpassing van de wetgeving in een of meer economische sectoren vereist;

“interne markt voor diensten en investeringen” betekent een ruimte zonder interne grenzen waarin het vrije verkeer van diensten, kapitaal en personen gegarandeerd is;

onder het “recht van vestiging” wordt een verplichting verstaan om in substantie alle belemmeringen voor vestiging op te heffen tussen de partijen bij de bilaterale of multilaterale overeenkomst door het van kracht worden van die overeenkomst. Het recht van vestiging houdt voor onderdanen van de partijen bij de bilaterale of multilaterale overeenkomst het recht in om ondernemingen op te richten en te exploiteren onder dezelfde voorwaarden als die welke in de wetgeving van de partij waar een dergelijke onderneming wordt gevestigd voor eigen onderdanen zijn vastgesteld;

onder “onderlinge aanpassing van de wetgevingen” wordt verstaan:

- i) de afstemming van de wetgeving van een of meer partijen bij de bilaterale of multilaterale overeenkomst op de wetgeving van de andere partij of partijen bij die overeenkomst; of
- ii) de opname van gemeenschappelijke wetgeving in de rechtsorde van de partijen bij de bilaterale of multilaterale overeenkomst.

Een dergelijke afstemming of opname vindt pas plaats, en wordt pas geacht te hebben plaatsgevonden, vanaf het ogenblik waarop die is vastgesteld in de rechtsorde van de partij of partijen bij de bilaterale of multilaterale overeenkomst.

Bestaande maatregelen:

EU: Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte¹;
stabilisatieovereenkomsten; bilaterale overeenkomsten tussen de EU en de Zwitserse Bondsstaat; en diepe en brede vrijhandelsovereenkomsten.

In de EU: aan onderdanen of ondernemingen wat betreft het recht van vestiging een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten tussen de volgende lidstaten: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT en elk van de volgende landen of vorstendommen: Andorra, Monaco, San Marino en Vaticaanstad.

In DK, FI, SE: maatregelen van DK, SE en FI ter bevordering van de noordse samenwerking, zoals:

- i) financiële ondersteuning van projecten voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) (het Nordic Industrial Fund);
- ii) financiering van haalbaarheidsstudies voor internationale projecten (het Nordic Fund for Project Exports); en
- iii) financiële bijstand aan ondernemingen die milieutechnologie gebruiken (de Nordic Environment Finance Corporation); het doel van de Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO) is investeringen te bevorderen die van belang zijn voor het noordse milieu, met bijzondere aandacht voor Oost-Europa.

¹ PB EG L 1 van 3.1.1994, blz. 3.

Dit voorbehoud laat de uitsluiting van overheidsopdrachten door een Partij of subsidies in artikel 11.1, lid 2, punten e) en f), van deze overeenkomst onverlet.

In PL: de preferentiële voorwaarden voor vestiging of grensoverschrijdende dienstverlening, waaronder eventueel de afschaffing of wijziging van bepaalde beperkingen die zijn vervat in de lijst van in PL geldende voorbehouden, kunnen door handels- en scheepvaartverdragen worden uitgebreid.

In PT: voor landen waar het Portugees de officiële taal is (Angola, Brazilië, Guinee-Bissau, Kaapverdië, Equatoriaal-Guinea, Mozambique, Sao Tomé en Principe en Oost-Timor) wordt afgezien van de nationaliteitsvereisten voor de uitoefening van bepaalde activiteiten en beroepen door natuurlijke personen die diensten verlenen.

e) Wapens, munitie en oorlogsmaterieel

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: productie of verspreiding van, of handel in, wapens, munitie en oorlogsmaterieel. Oorlogsmaterieel is beperkt tot producten die uitsluitend zijn bestemd en vervaardigd voor militair gebruik in verband met oorlogsvoering of defensieactiviteiten.

Vorbehoud nr. 2 — Professionele diensten — behalve gezondheidszorg

Sector:	Professionele diensten — rechtskundige diensten: diensten van notarissen en deurwaarders; boekhoudkundige diensten; auditdiensten, diensten van belastingconsulenten; diensten van architecten en stedenbouwkundigen, diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861, deel van CPC 87902, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674 en deel van CPC 879
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Hoger management en raad van bestuur
Hoofdstuk:	Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Rechtskundige diensten

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In de EU, met uitzondering van SE: de verstrekking van rechtskundig advies, juridische machtiging, documentatie en certificering door beoefenaars van juridische beroepen die met publieke taken zijn belast, zoals notarissen, “huissiers de justice” of andere “officiers publics et ministériels”, en met betrekking tot diensten van deurwaarders die bij een officieel overheidsbesluit zijn benoemd (deel van CPC 861, deel van CPC 87902).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — meestbegunstigingsbehandeling:

In BG: de volledige nationale behandeling wat de vestiging en de exploitatie van ondernemingen en het verlenen van diensten betreft, kan alleen worden uitgebreid tot ondernemingen die gevestigd zijn in landen waarmee preferentiële regelingen zijn of zullen worden gesloten en aan burgers van die landen (deel van CPC 861).

In LT: advocaten uit andere landen mogen uitsluitend ingevolge internationale overeenkomsten met specifieke bepalingen inzake vertegenwoordiging in rechte, als advocaat voor rechterlijke instanties optreden (deel van CPC 861).

- b) Auditdiensten (CPC 86211, 86212 met uitzondering van boekhoudkundige diensten)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In BG: een onafhankelijke financiële audit wordt verricht door geregistreerde auditors die lid zijn van het Instituut van registeraccountants. Onder voorbehoud van wederkerigheid registreert het Instituut van registeraccountants een auditororganisatie van Chili of een derde land wanneer deze bewijst dat:

- i) driekwart van de leden van de beheersorganen en de geregistreerde auditors die voor rekening van de organisatie audits verrichten, voldoen aan eisen die gelijkwaardig zijn aan die welke gelden voor Bulgaarse auditors en zijn geslaagd voor de desbetreffende examens;
- ii) de auditororganisatie onafhankelijke financiële audits verricht overeenkomstig de eisen van onafhankelijkheid en objectiviteit; en
- iii) de auditororganisatie op haar website een jaarlijks transparantieverslag publiceert of aan andere gelijkwaardige voorschriften voor informatieverstrekking voldoet wanneer zij een audit van organisaties van openbaar belang verricht.

Bestaande maatregelen:

BG: wet inzake onafhankelijke financiële audits.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur:

In CZ: enkel rechtspersonen waarin ten minste 60 % van het kapitaal of de stemrechten in handen is van onderdanen van Tsjechië of van de lidstaten zijn bevoegd in Tsjechië audits te verrichten.

Bestaande maatregelen:

CZ: wet nr. 93/2009 Coll. van 14 april 2009 inzake auditors, zoals gewijzigd.

c) Diensten van architecten en stedenbouwkundigen (CPC 8674)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In HR: de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake stedenbouwkundige planning.

Voorbehoud nr. 3 — Professionele diensten — gezondheidszorg en detailhandel in geneesmiddelen

Sector: Gezondheidsgerelateerde professionele diensten en detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen, andere door apothekers verleende diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121, 932

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raad van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

- a) Medische en tandheelkundige diensten; diensten verleend door verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, psychologen en paramedisch personeel (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 932)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FI: de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van medische en tandheelkundige diensten, diensten die worden verleend door verloskundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel en diensten van psychologen, met uitzondering van diensten van verpleegkundigen (CPC 9312, 93191).

Bestaande maatregelen:

FI: *Laki yksityisestä terveydenhuollosta* (wet inzake de particuliere gezondheidszorg) (152/1990).

In BG: de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van medische en tandheelkundige diensten, diensten die worden verleend door verpleegkundigen, verloskundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel en diensten van psychologen (CPC 9312, deel van 9319).

Bestaande maatregelen:

BG: wet inzake medische inrichtingen, wet inzake de beroepsorganisatie van verpleegkundigen, verloskundigen en aanverwante medische specialisten.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In CZ, MT: de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van de diensten die worden verleend door artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, en andere aanverwante diensten (CPC 9312, deel van 9319).

Bestaande maatregelen:

CZ: wet nr. 296/2008 Coll. inzake de bescherming van de kwaliteit en de veiligheid van menselijke weefsels en cellen bestemd voor menselijk gebruik (wet inzake menselijke weefsels en cellen); wet nr. 378/2007 Coll. inzake geneesmiddelen en tot wijziging van een aantal aanverwante wetten (wet inzake geneesmiddelen); wet nr. 268/2014 Coll. betreffende medische hulpmiddelen en tot wijziging van wet nr. 634/2004 Sb. inzake administratieve vergoedingen, zoals nadien gewijzigd; wet nr. 285/2002 Coll. inzake het doneren, wegnemen en transplanteren van weefsels en organen en tot wijziging van bepaalde wetten (Transplantatiewet); wet nr. 372/2011 Coll. inzake gezondheidszorg en de voorwaarden voor de verstrekking ervan; en wet nr. 373/2011 Coll. betreffende specifieke gezondheidszorg.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van NL en SE: voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van de diensten van artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, is ingezetenschap vereist. Deze diensten mogen alleen worden verleend door natuurlijke personen die fysiek aanwezig zijn op het grondgebied van de Europese Unie (CPC 9312, deel van 93191).

In BE: de grensoverschrijdende verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van diensten van artsen, tandartsen en verloskundigen, en diensten van verpleegkundigen, fysiotherapeuten, psychologen en paramedisch personeel (deel van CPC 85201, 9312, deel van 93191).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling:

In PT: met betrekking tot de beroepen van fysiotherapeut, paramedisch personeel en chiropodisten kan buitenlandse beroepsbeoefenaars worden toegestaan hun beroep uit te oefenen op basis van wederkerigheid.

b) Veterinaire diensten (CPC 932)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BG: een dierenartspraktijk kan worden opgericht door een natuurlijke of een rechtspersoon. De uitoefening van de diergeneeskunde is alleen toegestaan voor onderdanen van de EER en voor permanent ingezetenen (fysieke aanwezigheid is vereist voor permanent ingezetenen).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In BE, LV: grensoverschrijdende verlening van veterinaire diensten.

c) Detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen, andere door apothekers verleende diensten (CPC 63211)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van BE, BG, EE, ES, IE en IT: postorderverkoop is alleen mogelijk vanuit lidstaten van de EER, zodat voor de detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek in de Europese Unie vestiging in een van die landen vereist is.

In CZ: detailhandel is alleen mogelijk vanuit lidstaten.

In BE: de detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen is alleen mogelijk vanuit een in BE gevestigde apotheek.

In BG, EE, ES, IT en LT: grensoverschrijdende detailhandel in geneesmiddelen.

In IE en LT: grensoverschrijdende detailhandel in geneesmiddelen op recept.

In PL: tussenpersonen in de handel in geneesmiddelen moeten geregistreerd zijn en een verblijfplaats of een statutaire zetel hebben op het grondgebied van PL.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FI: detailhandel in geneesmiddelen en in medische en orthopedische goederen.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In SE: detailhandel in geneesmiddelen en de levering van geneesmiddelen aan het publiek.

Bestaande maatregelen:

AT: *Arzneimittelgesetz* (wet op de geneesmiddelen), BGBl. nr. 185/1983, §§ 57, 59, 59a; en

Medizinproduktegesetz (wet op medische producten), BGBl. nr. 657/1996, zoals gewijzigd, § 99.

BE: koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers; en koninklijk besluit van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

CZ: wet nr. 378/2007 Coll. inzake geneesmiddelen, zoals gewijzigd; en wet nr. 372/2011 Coll. inzake gezondheidszorg, zoals gewijzigd.

FI: *Lääkelaki* (wet inzake geneesmiddelen) (395/1987).

PL: geneesmiddelenwet, artikel 73a (Staatsblad van 2020, volgnr. 944, 1493).

SE: wet inzake de handel in geneesmiddelen (2009:336); verordening inzake de handel in geneesmiddelen (2009:659); en het Zweedse geneesmiddelenagentschap heeft nog andere regels vastgesteld, waarover nadere bijzonderheden te vinden zijn in LVFS 2009:9.

Voorbehoud nr. 4 — Zakelijke diensten — onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten

Sector: Onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 851, 852, 853

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoofdstuk: Grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

In RO: grensoverschrijdende verlening van onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten.

Bestaande maatregelen:

RO: regeringsverordening nr. 6/2011; besluit van de minister van Onderwijs en Onderzoek nr. 3548/2006; en regeringsbesluit nr. 134/2011.

Voorbehoud nr. 5 — Zakelijke diensten — onroerendgoeddiensten

Sector: Onroerendgoeddiensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 821, 822

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoofdstuk: Grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

In CZ en HU: grensoverschrijdende verlening van onroerendgoeddiensten.

Voorbehoud nr. 6 — Zakelijke diensten — verhuur- of leasedienslen

Sector: Verhuur of leasedienslen zonder bedieningspersoneel

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 832

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoofdstuk: Grensoverschrijdende handel in dienslen

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

In BE en FR: grensoverschrijdende verlening van verhuur- of leasedienslen zonder bedieningspersoneel voor consumentenartikelen.

Voorbehoud nr. 7 — Zakelijke diensten — incassobureaus en kredietrapportage

Sector: Incassobureaus, kredietrapportage

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 87901, 87902

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

In de EU, met uitzondering van ES, LV en SE: met betrekking tot de verlening van diensten van incassobureaus en kredietrapportage.

Voorbehoud nr. 8 — Zakelijke diensten — arbeidsbemiddeling

Sector — subsector: Zakelijke diensten — arbeidsbemiddeling

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van HU en SE: leveren van huishoudelijke hulp, andere arbeiders voor handel en bedrijf, verpleegkundig en ander personeel (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

In BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI en SK: werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201).

In AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI en SK: de vestiging van diensten inzake arbeidsbemiddeling voor kantoorpersoneel en andere werknemers (CPC 87202).

In AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI en SK: leveren van kantoorpersoneel (CPC 87203).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van BE, HU en SE: grensoverschrijdende diensten inzake arbeidsbemiddeling voor kantoorpersoneel en andere werknemers (CPC 87202).

In IE: grensoverschrijdende diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201).

In FR, IE, IT en NL: grensoverschrijdende levering van kantoorpersoneel (CPC 87203).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In DE: het Bondsministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken kan voor bepaalde beroepen een regeling uitvaardigen inzake de plaatsing en werving van personeel uit landen die niet tot de Europese Unie of de EER behoren (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209).

Bestaande maatregelen:

AT: §§ 97 en 135 van de Oostenrijkse handelswet (*Gewerbeordnung*), BGBl. nr. 194/1994, zoals gewijzigd; en wet inzake de terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (*Arbeitskräfteüberlassungsgesetz/AÜG*), BGBl. nr. 196/1988, zoals gewijzigd.

BG: wet ter bevordering van de werkgelegenheid, artikelen 26, 27, 27a en 28.

CY: wet op de particuliere arbeidsbureaus nr. 126(I)/2012, zoals gewijzigd; en wet nr. 174(I)/2012, zoals gewijzigd.

CZ: wet op de werkgelegenheid (435/2004).

DE: *Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG)*; *Sozialgesetzbuch Drittes Buch* (SGB III; sociaal wetboek, derde boek) — Bevordering van de werkgelegenheid; en *Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern* (BeschV; verordening inzake de werkgelegenheid van vreemdelingen).

DK: §§ 8a-8f in wetsbesluit nr. 73 van 17 januari 2014 en uitgewerkt in besluit nr. 228 van 7 maart 2013 (werkgelegenheid voor zeevarenden); en wet op de werkvergunningen 2006. S1(2) en (3).

EL: wet 4052/2012 (Staatsblad 41 A), zoals gewijzigd in een aantal van haar bepalingen bij wet nr. 4093/2012 (Staatsblad 222 A).

FI: *Laki julkisesta työvoima-ja yrityspalvelusta* (wet inzake de openbare werkgelegenheids- en ondernemingsdienst) (916/2012).

HR: wet op de arbeidsmarkt (OG 118/18, 32/20); arbeidswet (OG 93/14, 127/17, 98/19); en de vreemdelingenwet (OG 130/11m 74/13, 67/17, 46/18, 53/20).

IE: wet op de werkvergunningen 2006. S1(2) en (3).

IT: wetsbesluit 276/2003, artikelen 4 en 5.

LT: arbeidswetboek van de Republiek Litouwen, goedgekeurd bij wet nr. XII-2603 van 14 september 2016 van de Republiek Litouwen, laatst gewijzigd op 15 oktober 2020 nr. XIII-3334; en de wet van de Republiek Litouwen van 29 april 2004 betreffende de wettelijke status van vreemdelingen, nr. IX-2206, laatst gewijzigd op 10 november 2020 nr. XIII-3412.

LU: *Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi* (wet van 18 januari 2012 inzake de oprichting van een bureau voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid — ADEM).

MT: wet inzake diensten op het gebied van werkgelegenheid en opleiding (Cap. 343) (artikelen 23 tot en met 25); en verordeningen inzake arbeidsbureaus (S.L. 343.24).

PL: artikel 18 van de wet van 20 april 2004 tot bevordering van instellingen op het gebied van werkgelegenheid en de arbeidsmarkt (Dz. U. van 2015, punt 149, zoals gewijzigd).

PT: wetsbesluit nr. 260/2009 van 25 september, zoals gewijzigd bij wet nr. 5/2014 van 12 februari; wet nr. 28/2016 van 23 augustus 2016 en wet nr. 146/2015 van 9 september 2015 (toegang en verlening van diensten door arbeidsbureaus).

RO: wet nr. 156/2000 inzake de bescherming van Roemeense burgers die in het buitenland werken, opnieuw bekendgemaakt, en regeringsbesluit nr. 384/2001 voor de goedkeuring van de methodologische normen voor de toepassing van wet nr. 156/2000, met latere wijzigingen; regeringsverordening nr. 277/2002, zoals gewijzigd bij regeringsverordening nr. 790/2004 en regeringsverordening nr. 1122/2010; en wet nr. 53/2003 — arbeidswetboek, opnieuw gepubliceerd met latere wijzigingen en aanvullingen, en regeringsbesluit nr. 1256/2011 inzake de operationele voorwaarden en de vergunningsprocedure voor uitzendbureaus.

SI: wet op de regulering van de arbeidsmarkt (staatsblad van de Republiek Slovenië, nr. 80/2010, 21/2013, 63/2013, 55/2017); en wet op de werkgelegenheid, zelfstandige activiteit en werk door vreemdelingen — ZZSDT (staatsblad van de Republiek Slovenië, nr. 47/2015), ZZSDT-UPB2 (staatsblad van de Republiek Slovenië, nr. 1/2018).

SK: wet nr. 5/2004 inzake arbeidsbemiddeling; en wet nr. 455/1991 inzake handelsvergunningen.

Voorbehoud nr. 9 — Zakelijke diensten — beveiliging en opsporing

Sector — subsector: Zakelijke diensten — beveiliging en opsporing

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Beveiligingsdiensten (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BG, CY, CZ, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI en SK: de verlening van beveiligingsdiensten.

In DK, HR en HU: de verlening van diensten in de volgende subsectoren: bewaking (87305) in HR en HU, advies op het gebied van beveiliging (87302) in HR, bewaking van vliegvelden (deel van 87305) in DK en vervoer met gepantserde wagens (87304) in HU.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BE: Voor leden van de raad van bestuur van ondernemingen die bewakings- en beveiligingsdiensten (87305) alsmede advies en opleiding op het gebied van beveiliging (87302) verzorgen, is de nationaliteit van een lidstaat vereist. De directieleden van ondernemingen die advies inzake bewaking en beveiliging verlenen, moeten ingezetenen onderdanen van een lidstaat zijn.

In FI: vergunningen voor het verlenen van beveiligingsdiensten mogen uitsluitend worden afgegeven aan in de EER woonachtige natuurlijke personen of aan in de EER gevestigde rechtspersonen.

In ES: de grensoverschrijdende verlening van beveiligingsdiensten. Er zijn nationaliteitsvereisten voor particulier beveiligingspersoneel.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BE, FI, FR en PT: de grensoverschrijdende verlening van beveiligingsdiensten door een buitenlandse dienstverlener is niet toegestaan. Er zijn nationaliteitsvereisten voor gespecialiseerd personeel in PT en voor directeuren en algemeen directeuren in FR.

Bestaande maatregelen:

BE: wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid.

BG: wet inzake particuliere beveiligingsbedrijven.

CZ: wet op de handelsvergunningen.

DK: verordening betreffende de beveiliging van de luchtvaart.

FI: *Laki yksityisistä turvallisuukspalveluista 282/2002* (wet inzake particuliere beveiligingsdiensten).

LT: wet nr. IX-2327 van 8 juli 2004 inzake de beveiliging van personen en objecten.

LV: wet inzake de activiteiten van beveiligingspersoneel (afdelingen 6, 7, 14).

PL: wet van 22 augustus 1997 inzake de bescherming van personen en eigendom (Pools staatsblad van 2016, punt 1432, zoals gewijzigd).

PT: wet 34/2013 *alterada p/ Lei 46/2019, 16 maio 2019*; en ordonnantie 273/2013 *alterada p/ Portaria 106/2015, 13 abril 2015*.

SI: *Zakon o zasebnem varovanju* (wet inzake de particuliere beveiliging).

b) Opsporingsdiensten (CPC 87301)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van AT en SE: de verlening van opsporingsdiensten.

Voorbehoud nr. 10 — Zakelijke diensten — overige zakelijke diensten

Sector — subsector: Zakelijke diensten — overige zakelijke diensten (vertalen en tolken, vermenigvuldigen van teksten, diensten in verband met de distributie van energie en diensten in verband met de maakindustrie)

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 86764, 86769, 87905, 87904, 884, 8868, 887

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Hoger management en raad van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Vertaal- en tolkdiensten (CPC 87905)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In HR: grensoverschrijdende verlening van vertaal- en tolkdiensten voor officiële documenten.

b) Vermenigvuldigen van teksten (CPC 87904)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In HU: grensoverschrijdende verlening van diensten inzake het vermenigvuldigen van teksten.

- c) Diensten in verband met de distributie van energie en diensten in verband met de maakindustrie (deel van CPC 884, 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In HU: diensten in verband met de distributie van energie en de grensoverschrijdende verlening van diensten in verband met de maakindustrie, met uitzondering van advies- en consultancydiensten in die sectoren.

- d) Onderhoud en reparatie van schepen, spoorwagematerieel en luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 86764, 86769, 8868)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van DE, EE en HU: de grensoverschrijdende verlening van onderhouds- en reparatiediensten voor spoorwagematerieel.

In de EU, met uitzondering van CZ, EE, HU, LU en SK: de grensoverschrijdende verlening van onderhouds- en reparatiediensten voor binnenvaartuigen.

In de EU, met uitzondering van EE, HU en LV: de grensoverschrijdende verlening van onderhouds- en reparatiediensten voor zeeschepen.

In de EU, met uitzondering van AT, EE, HU, LV, en PL: de grensoverschrijdende verlening van onderhouds- en reparatiediensten voor luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 86764, 86769, 8868).

In de EU: de grensoverschrijdende verlening van diensten voor wettelijk voorgeschreven onderzoeken en certificering van schepen.

Bestaande maatregelen:

EU: Verordening (EG) nr. 391/2009 van het Europees Parlement en de Raad¹.

e) Overige zakelijke diensten in verband met de luchtvaart

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — meestbegunstigingsbehandeling:

¹ Verordening (EG) nr. 391/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake gemeenschappelijke voorschriften en normen voor met de inspectie en controle van schepen belaste organisaties (PB EG L 131 van 28.5.2009, blz. 11).

In de EU: toekenning van een gedifferentieerde behandeling aan een derde land op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake de volgende diensten:

- i) verkoop en marketing van luchtvervoerdiensten;
- ii) geautomatiseerde boekingsystemen (CRS);
- iii) onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan;
- iv) verhuur of leasing van luchtvaartuigen zonder bemanning.

Voorbehoud nr. 11 — Telecommunicatie

Sector: Transmissie van programma's via satelliet

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

In BE: transmissie van programma's via satelliet.

Voorbehoud nr. 12 — Bouw

Sector: Diensten in verband met de bouw

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 51

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

In LT: het recht om documentatie inzake ontwerpen voor bouwwerken van uitzonderlijke betekenis op te stellen, wordt alleen verleend aan in Litouwen geregistreerde ontwerpondernemingen of aan buitenlandse ontwerpondernemingen die daarvoor goedkeuring hebben gekregen van een daartoe door de regering gemachtigde instelling. Het recht om technische activiteiten in de belangrijkste sectoren van de bouwnijverheid uit te oefenen, kan worden toegekend aan personen die geen Litouwer zijn en die daarvoor goedkeuring hebben gekregen van een door de regering van Litouwen gemachtigde instelling.

Voorbehoud nr. 13 — Distributiediensten

Sector: Distributiediensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 621, 62117, 62251, 62228, 62251, 62271, 8929, deel van 62112, 62226, deel van 62272, 62276, deel van 631, 63108, deel van 6329

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Prestatie-eisen

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Distributie van geneesmiddelen

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: grensoverschrijdende groothandel in geneesmiddelen (CPC 62251).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FI: distributie van geneesmiddelen (CPC 62117, 62251, 8929).

Bestaande maatregelen:

BG: wet inzake geneesmiddelen in de menselijke geneeskunde; en wet inzake medische hulpmiddelen.

FI: *Lääkelaki* (wet inzake geneesmiddelen) (395/1987).

b) Distributie van alcoholhoudende dranken

In FI: distributie van alcoholhoudende dranken (deel van CPC 62112, 62226, 63107, 8929).

Bestaande maatregelen:

FI: *Alkoholilaki* (Alcoholwet) (1102/2017).

- c) Overige distributie (deel van CPC 621, 62228, 62251, 62271, deel van 62272, 62276, 63108, deel van 6329)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BG: groothandel in chemische producten, edele metalen en edelstenen, geneeskundige stoffen en producten en voorwerpen voor medisch gebruik; tabak en tabaksproducten en alcoholhoudende dranken.

BG behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de diensten van makelaars in grondstoffen.

Bestaande maatregelen:

In BG: wet inzake geneesmiddelen in de menselijke geneeskunde; wet inzake medische hulpmiddelen; wet inzake de activiteiten van diergeneeskundigen; wet inzake het verbod op chemische wapens en het toezicht op giftige chemische stoffen en de precursoren ervan; wet inzake tabak en tabaksproducten; wet inzake accijnzen en belastingentrepots; en wet inzake wijn en gedistilleerde dranken.

Voorbehoud nr. 14 — Onderwijs

Sector: Onderwijs

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 92

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: onderwijs waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen. Wanneer de verstrekking van particulier gefinancierd onderwijs door een buitenlandse aanbieder is toegestaan, kan de participatie van particuliere marktdeelnemers in het onderwijsstelsel afhankelijk worden gesteld van concessies die op niet-discriminerende wijze worden verleend.

In de EU, met uitzondering van CZ, NL, SE en SK: met betrekking tot de verstrekking van particulier gefinancierd overig onderwijs, d.w.z. onderwijs dat niet als lager, middelbaar, hoger of volwassenenonderwijs is ingedeeld (CPC 929).

In CY, FI, MT en RO: de verstrekking van particulier gefinancierd lager, middelbaar en volwassenenonderwijs (CPC 921, 922, 924).

In AT, BG, CY, FI, MT en RO: de verstrekking van particulier gefinancierd hoger onderwijs (CPC 923).

In CZ en SK: de meerderheid van de leden van de raad van bestuur van een instelling die particulier gefinancierd onderwijs aanbiedt, moet onderdaan zijn van dat land (CPC 921, 922, 923 voor SK, met uitzondering van 92310, 924).

In SI: particulier gefinancierde basisscholen kunnen alleen worden opgericht door Sloveense natuurlijke of rechtspersonen. De dienstverlener moet een statutaire zetel of filiaal vestigen. De meerderheid van de leden van de raad van bestuur van een instelling die particulier gefinancierd middelbaar of hoger onderwijs aanbiedt, moet de Sloveense nationaliteit hebben (CPC 922, 923).

In SE: onderwijsdienstverleners die door de overheid als zodanig zijn erkend. Dit voorbehoud geldt voor particulier gefinancierde onderwijsdienstverleners die enige vorm van overheidssteun ontvangen, bijvoorbeeld door de staat erkende onderwijsdienstverleners, onderwijsdienstverleners onder staatstoezicht of onderwijs dat recht geeft op studieondersteuning (CPC 92).

In SK: ingezetenschap van een lidstaat van de EER is vereist voor aanbieders van alle particulier gefinancierde onderwijsdiensten met uitzondering van postsecundair technisch en beroepsonderwijs. (CPC 921, 922, 923 met uitzondering van 92310, 924).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BG, IT en SI: beperking van de grensoverschrijdende verstrekking van particulier gefinancierd lager onderwijs (CPC 921).

In BG en IT: beperking van de grensoverschrijdende verstrekking van particulier gefinancierd middelbaar onderwijs (CPC 922).

In AT: beperking van de grensoverschrijdende verstrekking van particulier gefinancierd volwassenenonderwijs via radio of televisie (CPC 924).

Bestaande maatregelen:

BG: wet op het openbaar onderwijs, artikel 12; wet op het hoger onderwijs, punt 4 van de aanvullende bepalingen; en wet op de beroepsopleiding en bijscholing, artikel 22.

FI: *Perusopetuslaki* (wet inzake het basisonderwijs) (628/1998); *Lukiolaki* (wet inzake het hoger middelbaar onderwijs) (629/1998); *Laki ammatillisesta koulutuksesta* (wet inzake het beroepsonderwijs) (630/1998); *Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta* (wet inzake het beroepsonderwijs voor volwassenen) (631/1998); *Ammattikorkeakoululaki* (wet inzake de hogere beroepsscholen) (351/2003); en *Yliopistolaki* (wet inzake de universiteiten) (558/2009).

IT: koninklijk besluit 1592/1933 (wet inzake het middelbaar onderwijs); wet 243/1991 (incidentele overheidsbijdrage voor particuliere universiteiten); besluit 20/2003 van het CNVSU (*Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario*); en besluit van de president van de republiek (DPR) nr. 25/1998.

SK: wet 245/2008 inzake onderwijs; wet 131/2002 inzake universiteiten; en wet 596/2003 inzake het overheidsbestuur in het onderwijs en zelfbestuur van scholen.

Voorbehoud nr. 15 — Milieudiensten

Sector — subsector: Milieudiensten — afval- en bodembeheer

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 9401, 9402, 9403, 94060

Type voorbehoud: Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

In DE: de levering van afvalbeheerdiensten, met uitzondering van adviesdiensten, en met betrekking tot diensten in verband met bodembescherming en het beheer van verontreinigde bodems, met uitzondering van adviesdiensten.

Voorbehoud nr. 16 — Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening

Sector: Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 93, 931, met uitzondering van 9312, deel van 93191, 9311, 93192, 93193, 93199

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Hoger management en raad van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

- a) Gezondheidsdiensten — ziekenhuisdiensten, ambulancediensten, diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg (CPC 93, 931, met uitzondering van 9312, deel van 93191, 9311, 93192, 93193, 93199)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur:

In de EU: voor de verlening van alle gezondheidsdiensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen.

In de EU: voor alle particulier gefinancierde gezondheidsdiensten, andere dan particulier gefinancierde ziekenhuisdiensten, ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis.

Dit voorbehoud geldt niet voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten van artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, die onder andere voorbehouden vallen (CPC 931 met uitzondering van 9312, deel van 93191).

In AT, PL en SI: de verlening van particulier gefinancierde ambulancediensten (CPC 93192).

In BE: de vestiging van particulier gefinancierde ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 93192, 93193).

In BG, CY, CZ, FI, MT en SK: de verlening van particulier gefinancierde ziekenhuisdiensten, ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 9311, 93192, 93193).

In FI: de verlening van andere gezondheidsdiensten voor mensen (CPC 93199).

Bestaande maatregelen:

CZ: wet nr. 372/2011 Coll. inzake gezondheidszorgdiensten en de voorwaarden voor de verstrekking ervan.

FI: *Laki yksityisestä terveydenhuollosta* (wet inzake de particuliere gezondheidszorg) (152/1990).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen:

In DE: het Duitse socialezekerheidsstelsel, waarin diensten kunnen worden verleend door verschillende ondernemingen of entiteiten waarbij sprake is van een zekere mate van concurrentie, zodat die diensten dus niet “uitsluitend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag verrichte diensten” zijn. Het recht om in het kader van een bilaterale handelsovereenkomst een betere behandeling toe te kennen met betrekking tot de verlening van gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (CPC 93).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In DE: de eigendom van particulier gefinancierde en door het Duitse leger geëxploiteerde ziekenhuizen.

De nationalisering van andere belangrijke, particulier gefinancierde ziekenhuizen (CPC 93110).

In FR: de verlening van particulier gefinancierde diensten op het gebied van laboratoriumonderzoeken en -proeven.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FR: de verlening van particulier gefinancierde diensten op het gebied van laboratoriumonderzoeken en -proeven (deel van CPC 9311).

Bestaande maatregelen:

FR: *Code de la Santé Publique*.

b) Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, waaronder pensioenverzekering

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van HU: de grensoverschrijdende verlening van gezondheidsdiensten, maatschappelijke diensten en activiteiten of diensten die deel uitmaken van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid. Dit voorbehoud geldt niet voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten van artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, die onder andere voorbehouden vallen (CPC 931 met uitzondering van 9312, deel van 93191).

In HU: de grensoverschrijdende verlening van alle uit publieke middelen gefinancierde ziekenhuisdiensten, ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 9311, 93192, 93193).

c) Maatschappelijke diensten, waaronder pensioenverzekering

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen:

In de EU: de verstrekking van alle maatschappelijke diensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen, en van activiteiten en diensten die deel uitmaken van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid.

In BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT en PT: de verlening van particulier gefinancierde maatschappelijke diensten, andere dan diensten in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.

In CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK, en SI: de verlening van particulier gefinancierde maatschappelijke diensten.

In DE: het Duitse socialezekerheidsstelsel, waarin diensten worden verleend door verschillende ondernemingen of entiteiten waarbij sprake is van een zekere mate van concurrentie, zodat die diensten dus niet onder de definitie van de “uitsluitend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag verrichte diensten” hoeven te vallen.

Bestaande maatregelen:

FI: *Laki yksityisistä sosiaalipalveluista* (wet inzake particuliere maatschappelijke diensten) (922/2011).

IE: *Health Act 2004* (gezondheidswet) (S. 39); en *Health Act 1970* (gezondheidswet) (zoals gewijzigd — S.61A).

IT: wet 833/1978 inzake de instelling van het stelsel van openbare gezondheidszorg; wetsbesluit 502/1992 inzake de organisatie van en de discipline in de gezondheidszorg; en wet 328/2000 inzake de hervorming van de sociale diensten.

Voorbehoud nr. 17 — Diensten in verband met toerisme en reizen

Sector: Diensten van toeristengidsen, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 7472

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FR: de nationaliteit van een lidstaat is vereist voor het aanbieden van diensten van toeristengidsen.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — meestbegunstigingsbehandeling:

In LT: voor zover Chili onderdanen van LT toestaat diensten van toeristengidsen te verlenen, staat LT onderdanen van Chili toe om onder dezelfde voorwaarden diensten van toeristengidsen te verlenen.

Voorbehoud nr. 18 — Diensten in verband met cultuur, sport en recreatie

Sector: Diensten in verband met cultuur, sport en recreatie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 962, 963, 9619, 964

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raad van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele diensten (CPC 963)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU, met uitzondering van AT en, voor liberalisering van investeringen, in LT: de verlening van bibliotheek-, archief-, museum- en andere cultuurdiensten.

In AT en LT: een vergunning of concessie kan vereist zijn voor vestiging.

b) Amusement, theater, concerten en circussen (CPC 9619, 964 met uitzondering van 96492)

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In de EU, met uitzondering van AT en SE: de grensoverschrijdende verlening van amusementsdiensten, met inbegrip van diensten op het gebied van theater, concerten, circussen en discotheken.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI en SK: met betrekking tot de verlening van amusementsdiensten, met inbegrip van diensten op het gebied van theater, concerten, circussen en discotheken.

In BG: de verlening van de volgende amusementsdiensten: circussen, pretparken en dergelijke attracties, ballrooms, discotheken en dansscholen, en andere amusementsdiensten.

In EE: de verlening van andere amusementsdiensten met uitzondering van bioscoopzalen.

In LT en LV: de verlening van alle amusementsdiensten behalve diensten in verband met de exploitatie van bioscoopzalen.

In CY, CZ, LV, PL, RO en SK: de grensoverschrijdende verlening van sport- en andere recreatiediensten.

c) Nieuws- en persagentschappen (CPC 962)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling:

In FR: de participatie van buitenlanders in bestaande ondernemingen die publicaties in het Frans uitgeven, mag niet meer bedragen dan 20 % van het kapitaal van of de stemrechten in de onderneming. De vestiging van Chileense persagentschappen is onderworpen aan voorwaarden die zijn vastgesteld in de nationale regelgeving. Voor de vestiging van persagentschappen door buitenlandse investeerders is wederkerigheid vereist.

Bestaande maatregelen:

FR: *Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse*; en *Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse*.

d) Gok- en weddiensten (CPC 96492)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: het aanbieden van gokspelen, die erin bestaan dat geld wordt ingezet bij kansspelen, met inbegrip van loterijen, krasloten, gokken in casino's, goksalons of vergunninghoudende etablissementen, weddiensten, bingodiensten en gokdiensten die worden geëxploiteerd door en ten behoeve van liefdadigheidsinstellingen en organisaties zonder winstoogmerk.

Voorbehoud nr. 19 — Vervoer en hulpdiensten in verband met vervoer

Sector: Vervoer

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Hoger management en raad van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Zeevervoer — elke andere commerciële activiteit die vanaf een schip wordt verricht

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In de EU: de nationaliteit van de bemanningsleden van een zee- of binnenschip.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, hoger management en raden van bestuur:

In de EU, met uitzondering van LV en MT: alleen natuurlijke en rechtspersonen uit de EU mogen een vaartuig registreren en een vloot exploiteren onder de vlag van de staat van vestiging (geldt voor alle vanaf een zeeschip uitgevoerde commerciële activiteiten, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij; internationaal personen- en vrachtvervoer (CPC 721); en hulpdiensten voor zeevervoer.

In de EU: voor feederdiensten, en voor het gratis laten verplaatsen van eigen of verhuurde containers door scheepvaartondernemingen uit de Europese Unie, voor het deel van deze diensten dat niet onder de uitsluiting van nationale cabotage in het zeevervoer valt.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In SK: buitenlandse investeerders moeten hun hoofdkantoor in SK hebben om een vergunning voor het verlenen van een dienst te kunnen aanvragen (CPC 722).

b) Hulpdiensten voor zeevervoer

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: de verlening van loods- en aan- en afmeerdiensten. Voor alle duidelijkheid: ongeacht de criteria die kunnen gelden voor de registratie van schepen in een lidstaat, behoudt de Europese Unie zich het recht voor om te bepalen dat alleen schepen die in de nationale registers van de lidstaten zijn ingeschreven, loods- en aan- en afmeerdiensten mogen verlenen (CPC 7452).

In de EU, met uitzondering van LT en LV: alleen vaartuigen die onder de vlag van een lidstaat varen, mogen duw- en sleepdiensten verlenen (CPC 7214).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In LT: alleen rechtspersonen uit LT of rechtspersonen uit een lidstaat met een filiaal in LT die beschikken over een certificaat dat is afgegeven door de Litouwse administratie voor maritieme veiligheid mogen loods-, aan- en afmeer- en duw- en sleepdiensten verlenen (CPC 7214, 7452).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BE: vrachtbehandeling mag alleen worden verricht door geaccrediteerde arbeidskrachten die mogen werken in bij koninklijk besluit aangewezen havengebieden (CPC 741).

Bestaande maatregelen:

BE: wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid; koninklijk besluit van 12 januari 1973 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het havenbedrijf; koninklijk besluit van 4 september 1985 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Antwerpen); koninklijk besluit van 29 januari 1986 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Gent); koninklijk besluit van 10 juli 1986 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Zeebrugge); koninklijk besluit van 1 maart 1989 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Oostende); en koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid, zoals gewijzigd.

c) Vervoer over binnenwateren en ondersteunende diensten voor vervoer over binnenwateren

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid, meestbegunstigingsbehandeling:

In de EU: personen- en vrachtvervoer over binnenwateren (CPC 722); en hulpdiensten voor vervoer over binnenwateren.

d) Vervoer per spoor en hulpdiensten voor vervoer per spoor

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: personenvervoer per spoor (CPC 7111).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — meestbegunstigingsbehandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: goederenvervoer per spoor (CPC 7112). Onderworpen aan wederkerigheidsvoorwaarden.

In LT: voor het onderhoud en de reparatie van spoorwegmaterieel bestaat een staatsmonopolie (CPC 86764, 86769, deel van CPC 8868).

Bestaande maatregelen:

EU: Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad¹.

¹ Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 tot instelling van één Europese spoorwegruimte (PB EU L 343 van 14.12.2012, blz. 32).

- e) Wegvervoer (personenvervoer, vrachtovervoer, internationaal vervoer per vrachtwagen) en hulpdiensten voor wegvervoer

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In de EU:

- i) vestiging vereisen en de grensoverschrijdende verlening van wegvervoersdiensten beperken (CPC 712); en
- ii) de verlening beperken van cabotagediensten binnen een lidstaat door buitenlandse investeerders die in een andere lidstaat gevestigd zijn (CPC 712).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: voor personen- en vrachtovervoer kunnen exclusieve rechten of vergunningen alleen worden toegekend aan onderdanen van een lidstaat en aan rechtspersonen van de Europese Unie die hun hoofdkantoor in de Europese Unie hebben. Oprichting van een onderneming is verplicht (CPC 712).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FI: voor wegvervoersdiensten is een vergunning vereist; die wordt niet verleend voor in het buitenland geregistreerde voertuigen (CPC 712).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In FR: het aanbieden van intercitybusdiensten (CPC 712).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: vestiging vereisen voor ondersteunende diensten voor wegvervoer (CPC 744).

Bestaande maatregelen:

EU: Verordening (EG) nr. 1071/2009 van het Europees Parlement en de Raad¹; Verordening (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad²; en Verordening (EG) nr. 1073/2009 van het Europees Parlement en de Raad³.

FI: *Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä* (wet inzake het commerciële wegvervoer) 693/2006; *Laki liikenteen palveluista* (wet inzake vervoersdiensten) 320/2017; en *Ajoneuvolaki* (voertuigenwet) 1090/2002.

¹ Verordening (EG) nr. 1071/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad (PB EG L 300 van 14.11.2009, blz. 51).

² Verordening (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg (PB EG L 300 van 14.11.2009, blz. 72).

³ Verordening (EG) nr. 1073/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de internationale markt voor touringcar- en autobusdiensten en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 561/2006 (PB EG L 300 van 14.11.2009, blz. 88).

f) Vervoer via de ruimte en huur van ruimtevaartuigen

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, prestatie-eisen, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: het aanbieden van diensten in verband met ruimtevervoer en verhuur van ruimtevaartuigen (CPC 733, deel van 734).

g) Meestbegunstigingsvrijstellingen

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — meestbegunstigingsbehandeling:

— Vervoer (cabotage), behalve zeevervoer

In FI: toekenning van een gedifferentieerde behandeling op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten die de vlag van een specifiek ander land voerende vaartuigen of in het buitenland geregistreerde voertuigen op basis van wederkerigheid vrijstellen van het algemene verbod op het aanbieden van cabotagevervoer (met inbegrip van gecombineerd vervoer, weg en spoor) in FI (deel van CPC 711, deel van CPC 712 en deel van CPC 722).

— Ondersteunende diensten voor zeevaart

In BG: voor zover Chili Bulgaarse dienstverleners toestaat vrachtbehandelings- en opslagdiensten in zee- en rivierhavens te verlenen, met inbegrip van diensten in verband met containers en goederen in containers, staat BG dienstverleners uit Chili onder dezelfde voorwaarden toe vrachtbehandelings- en opslagdiensten in zee- en rivierhavens te verlenen, met inbegrip van diensten in verband met containers en goederen in containers (deel van CPC 741, deel van 742).

— Verhuur of leasing van schepen

In DE: het charteren van buitenlandse schepen door Duitse ingezetenen kan aan een wederkerigheidsvoorwaarde onderworpen zijn (CPC 7213, 7223, 83103).

— Weg- en spoorvervoer

In de EU: toekenning van een gedifferentieerde behandeling op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake internationaal goederenvervoer over de weg (met inbegrip van gecombineerd vervoer — weg of spoor) en personenvervoer, gesloten tussen de Europese Unie of de lidstaten en een derde land (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Die behandeling kan inhouden dat:

- i) de verlening van de betrokken vervoersdiensten tussen de overeenkomstsluitende partijen of over het grondgebied van de overeenkomstsluitende partijen, wordt voorbehouden aan of beperkt tot voertuigen die in een van de overeenkomstsluitende partijen zijn geregistreerd¹; of
- ii) voor dergelijke voertuigen belastingvrijstellingen voorzien zijn.

— Wegvervoer

In BG: maatregelen die uit hoofde van bestaande of toekomstige overeenkomsten worden toegepast, en die voorbehouden of beperkingen opleggen voor de verlening van dat soort vervoersdiensten en de voorwaarden daarvoor specificeren, inclusief doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen, op het grondgebied van Bulgarije of bij het overschrijden van de Bulgaarse grenzen (CPC 7121, 7122, 7123).

¹ Voor Oostenrijk is het deel van de meestbegunstigingsbehandelingsvrijstelling dat betrekking heeft op verkeersrechten van toepassing op alle landen waarmee bilaterale overeenkomsten inzake wegvervoer of andere overeenkomsten inzake wegvervoer zijn gesloten of in de toekomst in overweging kunnen worden genomen.

In CZ: maatregelen die uit hoofde van bestaande of toekomstige overeenkomsten worden toegepast, en die voorbehouden of beperkingen opleggen voor de verlening van vervoersdiensten en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit CZ naar de betrokken partijen (CPC 7121, 7122, 7123).

In ES: in ES kan toestemming voor de vestiging van een commerciële aanwezigheid worden geweigerd aan dienstverleners uit landen die Spaanse dienstverleners geen effectieve markttoegang verlenen (CPC 7123). *Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.*

In HR: maatregelen die uit hoofde van bestaande of toekomstige overeenkomsten worden toegepast, en die voorbehouden of beperkingen opleggen voor de verlening van vervoersdiensten en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Kroatië naar de betrokken partijen (CPC 7121, 7122, 7123).

In LT: maatregelen die uit hoofde van bilaterale overeenkomsten worden toegepast en die de bepalingen voor vervoersdiensten en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van bilaterale doorvoer- en andere vergunningen voor vervoersdiensten naar, door en uit het grondgebied van Litouwen naar de betrokken verdragsluitende partijen, alsook wegenbelastingen en -heffingen (CPC 7121, 7122, 7123).

In SK: maatregelen die uit hoofde van bestaande of toekomstige overeenkomsten worden toegepast, en die voorbehouden of beperkingen opleggen voor de verlening van vervoersdiensten en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Slowakije naar de betrokken partijen (CPC 7121, 7122, 7123).

— Spoorvervoer

In BG, CZ en SK: voor bestaande of toekomstige overeenkomsten, en die verkeersrechten en operationele voorwaarden regelen, alsook de verlening van vervoersdiensten op het grondgebied van Bulgarije, Tsjechië en Slowakije en tussen de betrokken landen (CPC 7111, 7112).

— Luchtvervoer — hulpdiensten voor luchtvervoer

In de EU: toekenning van een gedifferentieerde behandeling aan een derde land op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake grondaafhandelingsdiensten.

— Weg- en spoorvervoer

In EE: toekenning van een gedifferentieerde behandeling aan een land op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake internationaal wegvervoer (met inbegrip van gecombineerd vervoer — weg of spoor) waarin de verlening van vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Estland naar de overeenkomstsluitende partijen wordt voorbehouden aan of beperkt tot voertuigen die in een van de overeenkomstsluitende partijen zijn geregistreerd, en in belastingvrijstelling is voorzien voor dergelijke voertuigen (deel van CPC 711, deel van 712, deel van 721).

— Alle personen- en vrachtvervoer met uitzondering van zee- en luchtvervoer

In PL: voor zover Chili het verlenen van vervoersdiensten in en door het grondgebied van Chili door Poolse personen- en vrachtvervoerders toestaat, zal Polen het verlenen van vervoersdiensten door Chileense personen- en vrachtvervoerders in en door het grondgebied van Polen onder dezelfde voorwaarden toestaan.

Voorbehoud nr. 20 — Landbouw, visserij en water

Sector: Landbouw, jacht, bosbouw; visserij, aquacultuur, diensten in verband met visserij; winning, zuivering en distributie van water

Bedrijfstakkenclassificatie: ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813 met uitzondering van advies- en consultancydiensten; 0501, 0502, CPC 882

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Hoger management en raad van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Landbouw, jacht en bosbouw

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In HR: activiteiten op het gebied van landbouw en jacht.

In HU: landbouwactiviteiten (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813 met uitzondering van advies- en consultancydiensten).

Bestaande maatregelen:

HR: wet op de landbouwgrond (OG 20/18, 115/18, 98/19).

- b) Visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen, meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU:

1. Met name in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid en van visserijovereenkomsten met derde landen: de toegang tot en het gebruik van biologische hulpbronnen en visserijgronden in maritieme wateren die onder de soevereiniteit of de jurisdictie van lidstaten vallen, of rechten om te vissen uit hoofde van een visvergunning van een lidstaat, onder andere door:
 - a) de aanlanding van vangsten door vaartuigen die de vlag van Chili of een derde land voeren, van de hun toegewezen quota te reguleren, of, uitsluitend voor vaartuigen die de vlag van een lidstaat voeren, te eisen dat een deel van de totale vangst wordt aangeland in havens van de Europese Unie;
 - b) een minimumgrootte voor ondernemingen vast te stellen om zowel de ambachtelijke als de kustvisserij te behouden;

- c) een gedifferentieerde behandeling toe te kennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale visserijovereenkomsten; en
 - d) te eisen dat de bemanning van een vaartuig dat onder de vlag van een lidstaat vaart, bestaat uit onderdanen van lidstaten.
2. Het recht voor een vissersvaartuig om onder de vlag van een lidstaat te varen, uitsluitend op voorwaarde dat:
- a) het volledig eigendom is van:
 - i) in de Europese Unie opgerichte ondernemingen; of
 - ii) onderdanen van lidstaten;
 - b) de dagelijkse exploitatie ervan vanuit de Europese Unie wordt geleid en gecontroleerd; en
 - c) elke bevrachter, beheerder of exploitant van het vaartuig een in de Europese Unie opgerichte onderneming of een onderdaan van een lidstaat is.
3. Een commerciële visvergunning die het recht verleent om in de territoriale wateren van een lidstaat te vissen, mag enkel worden afgegeven aan vaartuigen die onder de vlag van een lidstaat varen.

4. Het opzetten van aquacultuurinstallaties op zee of op land.
5. Punt 1, a), b), c) (behalve met betrekking tot meestbegunstigingsbehandeling) en d), punt 2, a), i), en b) en c), en punt 3 gelden alleen voor maatregelen die van toepassing zijn op vaartuigen of op ondernemingen, ongeacht de nationaliteit van hun uiteindelijke begunstigden.

De nationaliteit van de bemanning van een vissersvaartuig dat onder de vlag van een lidstaat vaart.

Het opzetten van aquacultuurinstallaties op zee of op land.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In BG: in de mariene binnenwateren en de territoriale zee van BG mogen de levende rijkdommen van de zee en de binnenwateren uitsluitend worden gevangen door vaartuigen die onder Bulgaarse vlag varen. Een buitenlands schip mag in de exclusieve economische zone geen commerciële visserij bedrijven, behalve op basis van een overeenkomst tussen BG en de vlaggenstaat. Buitenlandse vissersschepen die door de exclusieve economische zone varen, mogen hun vistuig niet bedrijfsklaar houden.

c) Wining, zuivering en distributie van water

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: voor activiteiten inclusief diensten met betrekking tot de winning, zuivering en distributie van water voor huishoudens en industriële, commerciële en andere gebruikers, met inbegrip van de levering van drinkwater, en waterbeheer.

Voorbehoud nr. 21 — Activiteiten in verband met mijnbouw en energie

Sector:	Winning van delfstoffen — energiehoudende delfstoffen; winning van delfstoffen — metaalerts en andere delfstoffen; energiegerelateerde activiteiten — productie, transmissie en distributie voor eigen rekening van elektriciteit, gas, stoom en warm water; vervoer van brandstoffen via pijpleidingen; opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen; en diensten in verband met de distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, deel van 4030, CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, deel van 88, 887.
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raad van bestuur Prestatie-eisen Lokale aanwezigheid
Hoofdstuk:	Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

- a) Activiteiten in verband met mijnbouw en energie — algemeen (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, deel van 403, 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (met uitzondering van advies- en consultancydiensten))

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: indien een lidstaat het toestaat dat een transmissiesysteem voor gas of elektriciteit of een pijpleidingsysteem voor aardolie en gas in buitenlandse handen is, met betrekking tot Chileense ondernemingen die onder zeggenschap staan van natuurlijke personen of rechtspersonen uit een derde land dat goed is voor meer dan 5 % van de invoer van aardolie, aardgas of elektriciteit door de Europese Unie, teneinde de energievoorziening van de Europese Unie als geheel of van een van de lidstaten veilig te stellen. Dit voorbehoud geldt niet voor advies- en consultancydiensten die worden verleend als diensten in verband met de distributie van energie.

Dit voorbehoud geldt niet voor HR, HU en LT (voor LT uitsluitend CPC 7131) met betrekking tot het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, noch voor LV met betrekking tot diensten in verband met de distributie van energie, noch voor SI met betrekking tot diensten in verband met de distributie van gas (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten).

In CY: voor de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten voor zover de investeerder onder zeggenschap staat van een natuurlijk persoon of een rechtspersoon uit een derde land dat goed is voor meer dan 5 % van de invoer van aardolie of aardgas van de Europese Unie, en de productie van gas, de distributie van gasvormige brandstoffen via leidingen voor eigen rekening, de productie, de transmissie en de distributie van elektriciteit, het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, diensten in verband met de distributie van elektriciteit en aardgas, met uitzondering van advies- en consultancydiensten, diensten inzake de groothandel in elektriciteit, de detailhandel in motorbrandstoffen, elektriciteit en ander gas dan flessengas. Nationaliteits- en ingezetenschapsvereisten voor het verlenen van diensten op het gebied van elektriciteit. (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 en 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten).

In FI: de transmissie- en distributienetten en -systemen voor energie en voor stoom en warm water.

In FI: de kwantitatieve beperkingen in de vorm van monopolies of exclusieve rechten voor de invoer van aardgas en voor de productie en distributie van stoom en warm water. Momenteel zijn er natuurlijke monopolies en exclusieve rechten (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten).

In FR: de elektriciteits- en gastransmissiesystemen en het vervoer van olie en gas via pijpleidingen (CPC 7131).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BE: de energiedistributiediensten en diensten in verband met de distributie van energie (CPC 887 met uitzondering van consultancydiensten).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BE: voor energietransmissiediensten, met betrekking tot de rechtsvormen en de behandeling van publieke of particuliere marktdeelnemers waaraan BE exclusieve rechten heeft toegekend. Vestiging binnen de Europese Unie is vereist (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

In BG: voor diensten in verband met de distributie van energie (deel van CPC 88).

In PT: voor de productie, transmissie en distributie van elektriciteit, de productie van gas, het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, de groothandel in elektriciteit, de detailhandel in elektriciteit en gas (behalve flessengas) en diensten in verband met de distributie van elektriciteit en aardgas. Concessies voor de elektriciteits- en de gassector worden uitsluitend toegekend aan vennootschappen waarvan het hoofdkantoor en het daadwerkelijke management zich in PT bevinden (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten).

In SK: een vergunning is vereist voor de productie, transmissie en distributie van elektriciteit, de productie van gas en de distributie van gasvormige brandstoffen, de productie en distributie van stoom en warm water, het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, de groothandel en de detailhandel in elektriciteit, stoom en warm water, en diensten in verband met de distributie van energie, met inbegrip van diensten op het gebied van energie-efficiëntie, energiebesparing en energieaudits. Voor al die activiteiten geldt dat een vergunning alleen kan worden verleend aan een natuurlijk persoon met vaste verblijfplaats in de EER of aan een rechtspersoon van een van de lidstaten van de EER.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BE: behalve als het gaat om de winning van metaalertsen en andere delfstoffen kan aan ondernemingen die onder zeggenschap staan van natuurlijke of rechtspersonen uit een derde land dat goed is voor meer dan 5 % van de invoer in de Europese Unie van aardolie, aardgas of elektriciteit, worden verboden zeggenschap over de activiteit te verkrijgen. Oprichting van een onderneming is verplicht (geen filiaal) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, deel van 4010, deel van 4020, deel van 4030).

Bestaande maatregelen:

EU: Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad¹; en Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad².

¹ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (PB EU L 158 van 14.6.2019, blz. 125).

² Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PB EU L 211 van 14.8.2009, blz. 94).

BG: energiewet.

CY: wet tot regeling van de elektriciteitsmarkt van 2003, zoals gewijzigd of vervangen; wetten tot regeling van de gasmarkt van 2004, zoals gewijzigd of vervangen; wet inzake aardolie (pijpleidingen), hoofdstuk 273; wet inzake aardolie L.64(I)/1975, zoals gewijzigd of vervangen; en wetten inzake de specificaties voor aardolie en brandstoffen van 2003, zoals gewijzigd of vervangen.

FI: *Sähkömarkkinalaki* (wet inzake de elektriciteitsmarkt) (386/1995); en *Maakaasumarkkinalaki* (wet inzake de aardgasmarkt) (587/2017).

FR: *Code de l'énergie*.

PT: wetsbesluit 230/2012 en wetsbesluit 231/2012, 26 oktober 2012 — aardgas; wetsbesluit 215-A/2012 en wetsbesluit 215-B/2012, 8 oktober 2012 — elektriciteit; en wetsbesluit 31/2006, 15 februari 2006 — ruwe olie/aardolieproducten.

SK: wet 51/1988 inzake mijnbouw, explosieven en administratie van mijnen door de staat; wet 569/2007 inzake geologische werkzaamheden; wet 251/2012 inzake energie; en wet 657/2004 inzake thermische energie.

- b) Elektriciteit (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (met uitzondering van advies- en consultancydiensten))

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FI: de invoer van elektriciteit. Met betrekking tot grensoverschrijdende handel, groothandel en detailhandel in elektriciteit.

In FR: enkel bedrijven waarvan 100 % van het kapitaal in handen is van de Franse staat, een andere overheidsinstantie of Electricité de France (EDF) mogen eigenaar zijn van elektriciteitstransmissie- of distributiesystemen en die exploiteren.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In BG: voor de productie van elektriciteit en de productie van warmte.

In LT: groot- en detailhandelsdiensten en handel in elektriciteit die afkomstig is van onveilige nucleaire bronnen.

In PT: de transmissie en distributie van elektriciteit gebeurt via exclusieve openbaredienstconcessies.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, meestbegunstigingsbehandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In BE: een individuele vergunning voor de productie van 25 MW of meer aan elektriciteit vereist vestiging in de Europese Unie of in een andere staat waar een regeling geldt die vergelijkbaar is met die van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad¹ en waar de onderneming een daadwerkelijke en bestendige band heeft met de economie.

De productie van elektriciteit op het offshore grondgebied van BE vereist een concessie en is onderworpen aan de verplichting een joint venture te hebben met een rechtspersoon uit de Europese Unie of met een rechtspersoon uit een land waar een regeling geldt die vergelijkbaar is met die van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad², met name wat de voorwaarden voor de vergunningverlening en de selectie betreft.

¹ Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (PB EU L 211 van 14.8.2009, blz. 55).

² Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (PB EU L 211 van 14.8.2009, blz. 55).

Bovendien moet de rechtspersoon zijn hoofdbestuur of zijn maatschappelijke zetel hebben in een lidstaat of in een land dat aan bovengenoemde criteria voldoet en waar hij een daadwerkelijke en bestendige band heeft met de economie.

Voor de aanleg van elektrische leidingen die de offshore productie aansluiten op het transmissienetwerk van Elia is een vergunning vereist, en de onderneming moet voldoen aan de hiervoor genoemde voorwaarden, met uitzondering van het vereiste inzake een joint venture.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In BE: voor de levering van elektriciteit door een tussenpersoon met in BE gevestigde afnemers die zijn aangesloten op het nationale net of op een directe lijn met een nominale spanning van meer dan 70 000 volt, is een vergunning vereist. Die vergunning kan alleen worden afgegeven aan een natuurlijke of rechtspersoon uit de EER.

Bestaande maatregelen:

BE: koninklijk besluit van 11 oktober 2000 tot vaststelling van de criteria en de procedure voor toekenning van individuele vergunningen voorafgaand aan de aanleg van directe lijnen; koninklijk besluit van 20 december 2000 betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht; koninklijk besluit van 12 maart 2002 betreffende de nadere regels voor het leggen van kabels die in de territoriale zee of het nationaal grondgebied binnenkomen of die geplaatst of gebruikt worden in het kader van de exploratie van het continentaal plat, de exploitatie van de minerale rijkdommen en andere niet-levende rijkdommen daarvan of van de werkzaamheden van kunstmatige eilanden, installaties of inrichtingen die onder Belgische rechtsmacht vallen; koninklijk besluit betreffende de vergunningen voor de levering van elektriciteit door tussenpersonen en betreffende de gedragsregels die op hen van toepassing zijn; en koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas.

FI: *Sähkömarkkinalaki* (wet inzake de elektriciteitsmarkt) 588/2013; en *Maakaasumarkkinalaki* (wet inzake de aardgasmarkt) (587/2017).

LT: wet nr. XIII-306 van 20 april 2017 inzake noodzakelijke maatregelen ter bescherming tegen de dreiging door onveilige kerncentrales in derde landen (laatste wijziging van 19 december 2019, nr. XIII-2705).

PT: wetsbesluit 215-A/2012; en wetsbesluit 215-B/2012, 8 oktober 2012 — elektriciteit.

- c) Brandstoffen, gas, ruwe olie of aardolieproducten (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, deel van 88, 887 (met uitzondering van advies- en consultancydiensten))

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In FI: het recht om met het oog op de energiezekerheid de zeggenschap over of eigendom van een terminal voor vloeibaar aardgas (lng) door buitenlandse natuurlijke of rechtspersonen te verbieden (met inbegrip van die delen van de lng-terminal die dienen voor de opslag en hervergassing van lng).

In FR: enkel bedrijven waarvan 100 % van het kapitaal in handen is van de Franse staat, een andere overheidsinstantie of ENGIE mogen om redenen van nationale energiezekerheid eigenaar zijn van gastransmissie- of distributiesystemen en die exploiteren.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In BE: voor de bulkopslag van gas, met betrekking tot de rechtsvormen en de behandeling van publieke of particuliere marktdeelnemers waaraan BE exclusieve rechten heeft toegekend.

Vestiging binnen de Europese Unie is vereist voor de bulkopslag van gas (deel van CPC 742).

In BG: voor het vervoer via pijpleidingen en de opslag van aardolie en aardgas, met inbegrip van doorvoer (CPC 71310, deel van 742).

In PT: voor de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake de opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen (aardgas). Bovendien worden concessies voor de transmissie, distributie en ondergrondse opslag van aardgas en voor de terminals voor de aanlanding, opslag en hervergassing van lng na openbare aanbestedingen gegund via contracten (CPC 7131, 7422).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In BE: voor het vervoer van aardgas en andere brandstoffen via pijpleidingen is een vergunning vereist. Een vergunning kan alleen worden verleend aan een natuurlijke of rechtspersoon die is gevestigd in een lidstaat (overeenkomstig artikel 3 van het KB van 14 mei 2002).

Als de vergunning wordt aangevraagd door een onderneming:

- i) moet de onderneming zijn opgericht overeenkomstig het Belgisch recht, het recht van een andere lidstaat of van een derde land dat zich ertoe heeft verbonden een regeling te handhaven die gelijkaardig is aan de gemeenschappelijke vereisten van Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad¹; en

¹ Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PB EU L 211 van 14.8.2009, blz. 94).

- ii) moet de onderneming beschikken over een administratieve zetel, een hoofdvestiging of een maatschappelijke zetel binnen een lidstaat of een derde land dat zich ertoe heeft verbonden een regeling te handhaven die gelijkaardig is aan de gemeenschappelijke vereisten van Richtlijn 2009/73/EG, op voorwaarde dat de activiteit van die vestiging of maatschappelijke zetel een daadwerkelijke en bestendige band heeft met de economie van het betrokken land (CPC 7131).

In BE: in het algemeen is voor de levering van aardgas aan in BE gevestigde afnemers (dit zijn zowel distributiebedrijven als consumenten met een totaal gecombineerd verbruik van gas uit alle leveringsbronnen van ten minste een miljoen kubieke meter per jaar) een individuele vergunning van de minister vereist, behalve wanneer de leverancier een distributiebedrijf is dat zijn eigen distributienet gebruikt. Een dergelijke vergunning kan alleen worden afgegeven aan een natuurlijke of rechtspersoon uit de Europese Unie.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In CY: voor de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake de opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen en de detailhandel in stookolie en flessengas anders dan per postorder (CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742).

Bestaande maatregelen:

BE: koninklijk besluit van 14 mei 2002 betreffende de vervoersvergunning voor gasachtige producten en andere door middel van leidingen; en wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (artikel 8.2).

BG: energiewet.

CY: wet tot regeling van de elektriciteitsmarkt van 2003, wet 122(I)/2003) zoals gewijzigd; wetten tot regeling van de gasmarkt van 2004, wet 183(I)/2004 zoals gewijzigd; wet inzake aardolie (pijpleidingen), hoofdstuk 273; wet inzake aardolie, hoofdstuk 272 zoals gewijzigd; en wetten inzake de specificaties voor aardolie en brandstoffen van 2003, wet 148(I)/2003 zoals gewijzigd.

FI: *Maakaasumarkkinalaki* (wet inzake de aardgasmarkt) (587/2017).

FR: *Code de l'énergie*.

HU: wet XVI van 1991 inzake concessies.

LT: wet van de Republiek Litouwen van 10 oktober 2000 inzake aardgas, nr. VIII-1973.

PT: wetsbesluit 230/2012 en wetsbesluit 231/2012, 26 oktober 2012 — aardgas; wetsbesluit 215-A/2012 en wetsbesluit 215-B/2012, 8 oktober 2012 — elektriciteit; en wetsbesluit 31/2006, 15 februari 2006 — ruwe olie/aardolieproducten.

d) Kernenergie (ISIC Rev. 3.1 12, 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, deel van 4010, CPC 887)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In DE: voor de productie, de verwerking of het vervoer van kernmateriaal en de opwekking of distributie van kernenergie.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling:

In AT en FI: voor de productie, de verwerking, de distributie of het vervoer van kernmateriaal en de opwekking of distributie van kernenergie.

In BE: voor de productie, de verwerking of het vervoer van kernmateriaal en de opwekking of distributie van kernenergie.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen:

In HU en SE: voor de verwerking van kernbrandstof en de productie van elektriciteit met kernenergie.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur:

In BG: voor de verwerking van splijt- en fusiestoffen of materialen waaruit die worden verkregen, alsmede de handel daarin, het onderhoud en herstel van apparatuur en systemen voor kernenergieproductiefaciliteiten, het vervoer daarvan en van het afval dat ontstaat bij hun verwerking, het gebruik van ioniserende straling, en alle andere diensten met betrekking tot het gebruik van kernenergie voor vreedzame doeleinden (waaronder ingenieurs- en adviesdiensten, diensten met betrekking tot software enz.).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In FR: de fabricage, de productie, de verwerking, de opwekking, de distributie of het vervoer van kernmateriaal moet voldoen aan de verplichtingen van een Euratom-overeenkomst.

Bestaande maatregelen:

AT: *Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich* (federale constitutionele wet betreffende een kernvrij Oostenrijk), BGBl. I nr. 149/1999.

BG: wet inzake het veilige gebruik van kernenergie.

FI: *Ydinenergi laki* (wet inzake kernenergie) (990/1987).

HU: wet CXVI van 1996 inzake kernenergie; en overheidsbesluit nr. 72/2000 inzake kernenergie.

SE: het Zweedse milieuwetboek (1998:808); en de wet inzake activiteiten op het gebied van nucleaire technologie (1984:3).

Voorbehoud nr. 22 — Overige diensten, niet elders ingedeeld

Sector: Overige diensten, niet elders ingedeeld

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 9703, deel van 612, deel van 621, deel van 625, deel van 85990

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raad van bestuur

Prestatie-eisen

Lokale aanwezigheid

Hoofdstuk: Liberalisering van investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

a) Diensten op het gebied van begrafenis, crematie en lijkbezorging (CPC 9703)

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In FI: diensten van crematoria en exploitatie/onderhoud van begraafplaatsen en kerkhoven mogen alleen worden uitgevoerd door de staat, gemeenten, parochies, religieuze gemeenschappen en stichtingen of verenigingen zonder winstoogmerk.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In DE: alleen publiekrechtelijke rechtspersonen kunnen een begraafplaats openhouden. De oprichting en de exploitatie van begraafplaatsen en diensten in verband met begrafenissen.

In PT: voor de verlening van diensten op het gebied van begrafenis en lijkbezorging is commerciële aanwezigheid vereist. Om als technisch leidinggevende te werken voor entiteiten die diensten verlenen op het gebied van begrafenis en lijkbezorging, is de nationaliteit van een lidstaat van de EER vereist.

In SE: het monopolie op diensten op het gebied van crematie en begrafenis ligt bij de Zweedse Kerk of een lokale overheid.

In CY, SI: diensten op het gebied van begrafenis, crematie en lijkbezorging.

Bestaande maatregelen:

FI: *Hautaustoimilaki* (begrafeniswet) (457/2003).

PT: wetsbesluit 10/2015 van 16 januari, *alterado p/Lei 15/2018, 27 março*.

SE: *Begravningslag* (1990:1144) (begrafeniswet); en *Begravningsförfordningen* (1990:1147) (begrafenisverordening).

b) Nieuwe diensten

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raden van bestuur, prestatie-eisen en grensoverschrijdende handel in diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In de EU: voor de verlening van nieuwe diensten die niet zijn ingedeeld in de CPC.

LIJST VAN CHILI

Sector: Alle

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investeringen)
Meestbegunstigingsbehandeling (investeringen)

Omschrijving: Investerings

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de eigendom van of de zeggenschap over land op een afstand van ten hoogste vijf kilometer van de kustlijn dat wordt gebruikt voor landbouwactiviteiten. Dergelijke maatregelen kunnen een verplichting omvatten dat het merendeel van elke categorie aandelen van een Chileense rechtspersoon die eigenaar wil worden van of zeggenschap wil krijgen over dergelijk land, in handen moet zijn van Chilenen of van personen die ten minste 183 dagen per jaar in Chili wonen.

Bestaande maatregelen: wetsbesluit 1.939, staatsblad, 10 november 1977, regels betreffende de verwerving, het beheer en de vervreemding van staatseigendommen, titel I (*Decreto Ley N° 1.939, Diario Oficial, noviembre 10, 1977, Normas sobre adquisición, administración y disposición de bienes del Estado, Título I*)

Sector: Alle

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investeringen)
Hoger management en raad van bestuur (investeringen)

Omschrijving: Investerings

Met betrekking tot de overdracht of vervreemding van aandelen in of activa van een bestaande staatsonderneming of overheidsentiteit behoudt Chili zich het recht voor om een verbod of beperkingen op te leggen ten aanzien van de eigendom van die aandelen of activa en ten aanzien van het recht van buitenlandse investeerders of hun investeringen om zeggenschap uit te oefenen over daarbij opgerichte staatsondernemingen of investeringen daarvan. In verband met een dergelijke overdracht of vervreemding kan Chili maatregelen inzake de nationaliteit van het hogere management en de leden van de raad van bestuur vaststellen of handhaven.

Onder “staatsonderneming”¹ wordt verstaan een onderneming die eigendom is van of waarover door eigendomsbelangen zeggenschap wordt uitgeoefend door Chili, met inbegrip van ondernemingen die na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst uitsluitend zijn opgericht met het oog op de verkoop of vervreemding van hun aandelen in of activa van een bestaande staatsonderneming of overheidsentiteit.

Sector: Alle

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Meestbegunstigingsbehandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving: Investerings en grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan landen een gedifferentieerde behandeling toekennen ingevolge een bilaterale of multilaterale internationale overeenkomst die van kracht was op of die werd ondertekend voor de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

¹ Een lijst van bestaande staatsondernemingen in Chili is te vinden op de volgende website: <http://www.dipres.gob.cl>

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan landen een gedifferentieerde behandeling toekennen ingevolge een internationale overeenkomst die van kracht was op of die werd ondertekend na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst en die betrekking heeft op:

- a) de luchtvaart;
- b) de visserij; of
- c) maritieme aangelegenheden, met inbegrip van berging.

Bestaande maatregelen:

Sector: Communicatie

Subsector: Uitzendingen per satelliet door digitale telecommunicatiediensten

Betrokken verplichtingen: Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving: Grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende handel in eenrichtingsuitzendingen per satelliet door digitale telecommunicatiediensten.

Bestaande maatregelen:	wet 18.168, staatsblad, 2 oktober 1982, algemene telecommunicatiewet, titels I, II, III, V en VI (<i>Ley 18.168, Diario Oficial, octubre 2, 1982, Ley General de Telecomunicaciones, Títulos I, II, III, V y VI</i>)
Sector:	Communicatie
Subsector:	Uitzendingen per satelliet door digitale telecommunicatiediensten
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling (investerings)
	Meestbegunstigingsbehandeling (investerings)
	Prestatie-eisen (investerings)
	Hoger management en raad van bestuur (investerings)
Omschrijving:	Investerings
	Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de investeerders van de andere Partij of tot zijn investeringen in eenrichtingsuitzendingen per satelliet door digitale telecommunicatiediensten.

Bestaande maatregelen:	wet 18.168, staatsblad, 2 oktober 1982, algemene telecommunicatiewet, titels I, II, III, V en VI (<i>Ley 18.168, Diario Oficial, octubre 2, 1982, Ley General de Telecomunicaciones, Títulos I, II, III, V y VI</i>)
Sector:	Kwesties met betrekking tot minderheden
Subsector:	
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten) Meestbegunstigingsbehandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten) Prestatie-eisen (investeringen) Hoger management en raad van bestuur (investeringen) Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)
Omschrijving:	Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven op grond waarvan rechten of voorkeuren worden toegekend aan sociaal of economisch achtergestelde minderheden.

Bestaande maatregelen:

Sector: Kwesties met betrekking tot inheemse volken

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Meestbegunstigingsbehandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Prestatie-eisen (investerings)

Hoger management en raad van bestuur (investerings)

Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving: Investerings en grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven op grond waarvan rechten of voorkeuren worden toegekend aan inheemse volken.

Bestaande maatregelen:

Sector: Onderwijs

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Meestbegunstigingsbehandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Prestatie-eisen (investerings)

Hoger management en raad van bestuur (investerings)

Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving: Investerings en grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot:

- a) investeerders en een investering van een investeerder van de andere Partij in onderwijs; en
- b) natuurlijke personen die onderwijsdiensten verlenen in Chili.

Punt b) omvat leerkrachten en ondersteunende personeelsleden die onderwijsdiensten verlenen op peuterscholen of kleuterscholen, in het buitengewoon onderwijs, het basis-, middelbaar of hoger onderwijs, het beroeps-, technisch of universitair onderwijs, en alle andere personen die diensten verlenen in verband met onderwijs, met inbegrip van sponsors van alle soorten onderwijsinstellingen, scholen, lycea, academiën, opleidingscentra, beroepsopleidings- en technische instituten of universiteiten.

Dit voorbehoud geldt niet voor investeerders en een investering van een investeerder van de andere Partij in particuliere instellingen voor peuter-, kleuter-, basis- of middelbaar onderwijs die geen overheidsmiddelen ontvangen of voor de verlening van diensten in verband met opleidingen voor een tweede taal, zakelijke, bedrijfs- en industriële opleidingen en bijscholing, waaronder adviesdiensten met betrekking tot technische ondersteuning, advies, onderwijsprogramma's en programmaontwikkeling in het onderwijs.

Bestaande maatregelen:

Sector: Overheidsfinanciën

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investeringen)

Omschrijving: Investerings

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerving, verkoop of vervreemding door onderdanen van de andere Partij van obligaties, schatkistpapieren of andere soorten schuldbewijzen die zijn uitgegeven door de centrale bank van Chili (*Banco Central de Chile*) of de overheid van Chili. Deze vermelding doet geen afbreuk aan de rechten van de in Chili gevestigde financiële instellingen (banken) van de andere Partij om dergelijke instrumenten te verwerven, te verkopen of te vervreemden als dit vereist is met het oog op het toetsingsvermogen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Visserij

Subsector: Met visserij verband houdende activiteiten

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten)

Meestbegunstigingsbehandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving:

Investerings en grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om controle uit te oefenen op de activiteiten van buitenlandse visserij, met inbegrip van het aanlanden van vis, de eerste aanlanding van op zee verwerkte vis en de toegang tot Chileense havens (havenprivileges).

Chili behoudt zich het recht voor om controle uit te oefenen op het gebruik van stranden, land dat grenst aan stranden (*terrenos de playas*), waterkolommen (*porciones de agua*) en zeebodempercelen (*fondos marinos*) voor de uitgifte van maritieme concessies. Voor alle duidelijkheid: “maritieme concessies” hebben geen betrekking op aquacultuur.

Bestaande maatregelen:

wetsbesluit 2.222, staatsblad, 31 mei 1978, wet inzake scheepvaart, titels I, II, III, IV en V (*Decreto Ley N° 2.222, Diario Oficial, mayo 31, 1978, Ley de Navegación Títulos I, II, III, IV y V*)

wetgevend besluit 340, staatsblad, 6 april 1960, inzake maritieme concessies (*D.F.L. 340, Diario Oficial, abril 6, 1960, sobre Concesiones Marítimas*)

presidentieel besluit 660, staatsblad, 28 november 1988, wet inzake maritieme concessies (*Decreto Supremo 660, Diario Oficial, noviembre 28, 1988, Reglamento de Concesiones Marítimas*)

presidentieel besluit 123 van het ministerie van Economische Zaken, Ontwikkeling en Wederopbouw, vice-ministerie van Visserij, staatsblad, 23 augustus 2004, inzake het gebruik van havens (*Decreto Supremo 123 del Ministerio de Economía, Fomento y Reconstrucción, Subsecretaría de Pesca, Diario Oficial, agosto 23, 2004, Sobre Uso de Puertos*)

Sector: Kunst en cultuur

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Meestbegunstigingsbehandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving: Investerings en grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan landen een gedifferentieerde behandeling toekennen ingevolge bestaande of toekomstige bilaterale of multilaterale internationale overeenkomsten met betrekking tot de kunst- en cultuursector, zoals overeenkomsten inzake audiovisuele samenwerking.

Voor alle duidelijkheid: door de overheid gesteunde subsidieprogramma's ter bevordering van culturele activiteiten zijn niet onderworpen aan de beperkingen of verplichtingen van deze overeenkomst.

Voor de toepassing van deze vermelding omvat de "kunst- en cultuursector":

- a) boeken, tijdschriften, regelmatig verschijnende publicaties of gedrukte of elektronische kranten, met uitzondering van het drukken en zetten van een van de voorgaande;
- b) opnamen van films of video's;
- c) muziekopnamen in audio- of videoformaat;
- d) gedrukte muziekpartituren of machineleesbare partituren;
- e) visuele kunsten, kunstfotografie en nieuwe media;
- f) podiumkunsten, met inbegrip van theater, dans en circuskunsten;
en
- g) mediadiensten of multimedia.

Bestaande maatregelen:

Sector: Amusements- en omroepdiensten

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Meestbegunstigingsbehandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Prestatie-eisen (investerings)

Omschrijving: Investerings en grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot:

- a) de organisatie en presentatie in Chili van concerten en muzikale optredens; of

- b) radio-uitzendingen gericht op het algemene publiek, evenals alle activiteiten in verband met radio, televisie en kabeltelevisie, satellietprogrammeringsdiensten en -omroepnetwerken.

Niettegenstaande het bovenstaande behandelt Chili de personen en investeerders van de andere Partij, en hun investeringen, niet minder gunstig dan personen en investeerders uit Chili, en hun investeringen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Sociale diensten

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Meestbegunstigingsbehandeling (investerings en grensoverschrijdende handel in diensten)

Prestatie-eisen (investerings)

Hoger management en raad van bestuur (investerings)

Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving:	Investerings- en grensoverschrijdende handel in diensten Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot openbare-ordehandhaving en penitentiaire diensten en de volgende diensten voor zover het gaat om sociale diensten die om redenen van openbaar belang worden vastgesteld of gehandhaafd: inkomenszekerheid of -verzekering, sociale zekerheid of sociale verzekering, maatschappelijk welzijn, onderwijs, openbare opleidingen, gezondheidszorg en kinderopvang.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Milieudiensten
Subsector:	
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling (grensoverschrijdende handel in diensten) Meestbegunstigingsbehandeling (grensoverschrijdende handel in diensten) Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving: Grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de eis opleggen dat de productie en distributie van drinkwater, de inzameling en afvoer van afvalwater en waterzuiveringsdiensten, zoals rioolwaterzuiveringssystemen, afvalverwijdering en afvalwaterbehandeling, uitsluitend mogen worden verricht door rechtspersonen die zijn opgericht naar Chileens recht of overeenkomstig de bij het Chileense recht vastgestelde eisen.

Deze vermelding is niet van toepassing op door dergelijke rechtspersonen verleende adviesdiensten.

Bestaande maatregelen:

Sector: Diensten in verband met de bouw

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (grensoverschrijdende handel in diensten)

Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving:	Grensoverschrijdende handel in diensten
	Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten in verband met de bouw door buitenlandse rechtspersonen of juridische entiteiten.
	Bij dergelijke maatregelen kan het gaan om eisen zoals ingezetenschap, registratie of een andere vorm van lokale aanwezigheid.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Internationaal wegvervoer
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten)
	Meestbegunstigingsbehandeling (investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten)
	Lokale aanwezigheid (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving:

Investerings- en grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het internationale vervoer over land van vracht of personen in grensgebieden.

Daarnaast behoudt Chili zich het recht voor om de volgende beperkingen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van internationale vervoersdiensten over land vanuit Chili:

- a) de dienstverlener moet een Chileense natuurlijke of rechtspersoon zijn;
- b) de dienstverlener moet een werkelijke en feitelijke woonplaats in Chili hebben; en
- c) in het geval van rechtspersonen moet de dienstverlener wettelijk zijn opgericht in Chili en meer dan 50 % van zijn kapitaal moet in handen zijn van Chileense onderdanen en moet de feitelijke zeggenschap worden uitgeoefend door Chileense onderdanen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Vervoersdiensten

Subsector: Vervoer over de weg

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling (grensoverschrijdende handel in diensten)

Omschrijving: Grensoverschrijdende handel in diensten

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarbij uitsluitend Chileense natuurlijke of rechtspersonen toestemming krijgen voor het vervoeren over land van personen of goederen binnen het grondgebied van Chili (cabotage). De ondernemingen gebruiken daarvoor in Chili geregistreerde voertuigen.

VERBINTENISSEN INZAKE MARKTTOEGANG

Algemene aantekeningen

1. De lijsten van de Partijen in de aanhangsels 10-C-1 en 10-C-2 bevatten de verbintenissen inzake markttoegang die elke Partij krachtens artikel 10.5 of 11.7 is aangegaan en de voorbehouden van die Partij met betrekking tot bestaande of strengere of nieuwe maatregelen die niet in overeenstemming zijn met de verplichtingen die voortvloeien uit dergelijke bepalingen, ingevolge artikel 10.11 of 11.8.
2. Voor de toepassing van deze bijlage wordt onder “ISIC” verstaan de Internationale industriële standaardclassificatie (International Standard Industrial Classification) van alle takken van economische bedrijvigheid zoals bedoeld in de “Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers, Series M, No. 4, ISIC Rev. 3.1, 2002”.
3. De economische activiteiten in sectoren of subsectoren die onder de hoofdstukken 10 en 11 vallen en niet in de lijsten zijn opgenomen, vallen niet onder de in punt 1 bedoelde verbintenissen inzake markttoegang.
4. De lijst van een Partij laat de rechten en verplichtingen van de Partijen uit hoofde van de GATS onverlet.

5. Elke vermelding in de lijst bevat de volgende elementen:
- a) “sector” verwijst naar de algemene sector waarvoor de vermelding wordt gedaan;
 - b) “subsector” verwijst naar de specifieke sector of activiteit waarin de verbintenissen worden aangegaan overeenkomstig, indien van toepassing, CPC of ISIC; en
 - c) “beperkingen betreffende markttoegang” bevat een beschrijving van de toepasselijke beperkingen, met inbegrip van de mogelijkheid om bestaande maatregelen te handhaven wanneer dit is aangegeven, of om nieuwe of strengere maatregelen vast te stellen indien de markttoegang niet geconsolideerd is, die niet in overeenstemming zijn met de verplichtingen van artikel 10.5 of 11.7.
6. Een voorbehoud op het niveau van de Europese Unie is van toepassing op een maatregel van de Europese Unie, op een maatregel van een lidstaat op centraal niveau of op een maatregel van een overheid binnen een lidstaat, tenzij in het voorbehoud een lidstaat wordt uitgesloten. Een verbintenis of een voorbehoud van een lidstaat is van toepassing op een maatregel van een overheid op centraal, regionaal of lokaal niveau in die lidstaat. In het kader van de voorbehouden van België omvat het centrale overheidsniveau de federale overheid en de overheden van de gewesten en de gemeenschappen, aangezien elk van hen gelijkwaardige wetgevende bevoegdheden bezit. Voor de toepassing van de voorbehouden van de Europese Unie en haar lidstaten worden de Åländeilanden beschouwd als een regionaal bestuursniveau in Finland. Een voorbehoud op het niveau van Chili is van toepassing op een maatregel van de centrale overheid of een lokale overheid.

7. De lijsten van de Partijen omvatten uitsluitend beperkingen betreffende markttoegang die niet-discriminerend zijn. Discriminerende maatregelen en eisen worden vermeld in de bijlagen 10-A en 10-B.

8. Voor alle duidelijkheid: niet-discriminerende maatregelen vormen geen beperking van de markttoegang in de zin van de artikelen 10.5 of 11.7 voor maatregelen:

- a) op grond waarvan, met het oog op eerlijke mededinging, de eigendom van de infrastructuur moet worden gescheiden van de eigendom van de via die infrastructuur geleverde goederen of verleende diensten, bijvoorbeeld op het gebied van energie, vervoer en telecommunicatie;
- b) die, met het oog op eerlijke mededinging, de concentratie van eigendom beperken;
- c) die beogen het behoud en de bescherming van de natuurlijke hulpbronnen en het milieu te verzekeren, met inbegrip van een beperking van de beschikbaarheid, het aantal en de reikwijdte van verleende concessies alsmede de instelling van een moratorium of een verbod;
- d) die het aantal verleende vergunningen wegens technische of fysieke beperkingen, bijvoorbeeld telecommunicatiespectra en -frequenties, aan banden leggen; of
- e) volgens welke een bepaald percentage aandeelhouders, eigenaren, vennoten of bestuurders van een onderneming over bepaalde kwalificaties moet beschikken of een bepaald beroep moet uitoefenen, zoals dat van advocaat of accountant.

9. De onderstaande lijst van voorbehouden omvat geen maatregelen met betrekking tot kwalificatie-eisen en -procedures, technische normen, en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking vormen in de zin van de artikelen 10.5 en 11.7. Die maatregelen kunnen met name inhouden dat een vergunning moet worden verkregen, dat universeledienstverplichtingen moeten worden vervuld, dat erkende kwalificaties in gereguleerde sectoren moeten zijn behaald, dat specifieke examens, met inbegrip van taalexamens, moeten zijn behaald, dat aan een lidmaatschapsvereiste voor een bepaald beroep moet zijn voldaan, zoals het lidmaatschap van een beroepsorganisatie, dat er een lokale agent voor dienstverlening is of dat een lokaal adres wordt gehouden, of dat wordt voldaan aan andere niet-discriminerende eisen die inhouden dat bepaalde activiteiten niet mogen worden uitgevoerd in beschermde zones of gebieden. Hoewel dergelijke maatregelen niet in deze bijlage zijn opgenomen, blijven zij van toepassing.

10. De behandeling die wordt toegekend aan rechtspersonen die door investeerders van een Partij zijn opgericht in overeenstemming met het recht van de andere Partij (met inbegrip, in het geval van de Europese Unie, van het recht van een lidstaat), en die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging binnen die andere Partij hebben, laat eventuele voorwaarden en verplichtingen, in overeenstemming met hoofdstuk 10, die aan een dergelijke rechtspersoon kunnen zijn opgelegd toen die in die andere Partij werd opgericht en die van toepassing blijven, onverlet.

11. De lijsten van de Partijen zijn uitsluitend van toepassing op het grondgebied van de Partijen overeenkomstig artikel 33.8 en zijn enkel relevant in het kader van de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en haar lidstaten met Chili. De lijsten laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten uit hoofde van het EU-recht onverlet.

12. In de lijst van de Europese Unie worden de volgende afkortingen gebruikt:

EU Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten

AT Oostenrijk

BE België

BG Bulgarije

CY Cyprus

CZ Tsjechië

DE Duitsland

DK Denemarken

EE Estland

EL Griekenland

ES Spanje

FI Finland

FR Frankrijk

HR Kroatië

HU Hongarije

IE Ierland

IT Italië

LT Litouwen

LU Luxemburg

LV Letland

MT Malta

NL Nederland

PL Polen

PT Portugal

RO Roemenië

SE Zweden

SI Slovenië

SK Slowakije

EER Europese Economische Ruimte

LIJST VAN DE EUROPESE UNIE

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-1 — Alle sectoren	
a) Commerciële aanwezigheid	
	Met betrekking tot investeringen: In de EU: diensten die op nationaal of lokaal niveau als openbare nutsbedrijven worden beschouwd, kunnen voorbehouden zijn aan overheidsmonopolies; ook kunnen hiervoor exclusieve rechten aan particuliere exploitanten zijn verleend. Openbare nutsbedrijven bestaan onder meer in de volgende sectoren: aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen, onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten (O&O) op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen, technische testen en toetsen, milieu, gezondheidszorg, vervoer en ondersteunende diensten bij alle vervoerswijzen. Exclusieve rechten betreffende deze diensten worden vaak verleend aan particuliere exploitanten, bijvoorbeeld exploitanten met een vergunning van openbare instanties, die aan specifieke verplichtingen aangaande dienstverlening moeten voldoen. Er kan geen gedetailleerde en volledige lijst per sector worden opgesteld omdat openbare nutsbedrijven vaak ook op lagere niveaus dan het centrale niveau bestaan. Dit voorbehoud geldt niet voor de telecommunicatie en voor diensten in verband met computers en aanverwante diensten. In HU: vestiging kan zijn: een besloten of naamloze vennootschap of een vertegenwoordiging. Behalve voor financiële diensten is een eerste vestiging in de vorm van een filiaal niet toegestaan. In IT: niet geconsolideerd voor de verwerving van aandelen in ondernemingen met activiteiten op het gebied van defensie en nationale veiligheid. Voor de verwerving van strategische belangen op het gebied van vervoer, telecommunicatie en energie kan toestemming van de voorzitter van de ministerraad vereist zijn. In LT: niet geconsolideerd voor ondernemingen, sectoren, zones, activa en faciliteiten die van strategisch belang zijn voor de nationale veiligheid.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
b) Verwerving van onroerend goed	Met betrekking tot investeringen: In de EU, met uitzondering van HU: geen. In HU: niet geconsolideerd voor de verwerving van staatseigendom.
c) Wapens, munitie en oorlogsmaterieel	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor de productie of verspreiding van, of handel in, wapens, munitie en oorlogsmaterieel. Oorlogsmaterieel is beperkt tot producten die uitsluitend zijn bestemd en vervaardigd voor militair gebruik in verband met oorlogsvoering of defensieactiviteiten.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-2 — Professionele diensten (behalve gezondheidszorg)	
a) Rechtskundige diensten (deel van CPC 861), met inbegrip van diensten van octrooigemachtigden Voor alle duidelijkheid: conform de algemene aantekeningen, met name algemene aantekening 9, kunnen de vereisten van inschrijving bij een balie omvatten dat een rechtendiploma in het gastland of gelijkwaardig moet zijn behaald, of dat een bepaalde mate van opleiding onder toezicht van een gekwalificeerde advocaat moet zijn genoten, of dat een kantoor of een postadres binnen de jurisdictie van een specifieke balie moet worden gehouden om voor inschrijving bij die balie in aanmerking te komen.	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van SE: niet geconsolideerd voor de verstrekking van rechtskundig advies, juridische machtiging, documentatie en certificering door beoefenaars van juridische beroepen die met publieke taken zijn belast, zoals notarissen, “huissiers de justice” of andere “officiers publics et ministériels”, en met betrekking tot diensten van deurwaarders die bij een officieel overheidsbesluit zijn benoemd (deel van CPC 861, deel van 87902). In SE: geen. In de EU: in elke lidstaat gelden specifieke niet-discriminerende voorwaarden inzake de rechtsvorm (ten behoeve van de transparantie staan hieronder enkele voorbeelden). In BE: voor vertegenwoordiging in andere dan strafzaken voor het “Cour de cassation” gelden quota. In FR: voor vertegenwoordiging voor het “Cour de Cassation” en de “Conseil d’Etat” gelden quota’s. Voor volledig toegelaten advocaten geldt dat het kantoor een van de volgende rechtsvormen moet hebben die naar Frans recht op niet-discriminerende basis zijn toegestaan: SCP (<i>société civile professionnelle</i>), SEL (<i>société d’exercice libéral</i>), SEP (<i>société en participation</i>), SARL (<i>société à responsabilité limitée</i>), SAS (<i>société par actions simplifiée</i>), SA (<i>société anonyme</i>), SPE (<i>société pluriprofessionnelle d’exercice</i>) en <i>association</i>, onder bepaalde voorwaarden.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Sommige lidstaten kunnen de bevoegdheid om het recht van het gast-rechtsgebied te beoefenen, voorbehouden aan natuurlijke personen die een bepaalde positie bekleden binnen een advocatenkantoor, bedrijf of onderneming, of voor aandeelhouders.	In een advocatenkantoor dat diensten verleent met betrekking tot Frans recht of EU-recht, kan er ten aanzien van het houden van aandelen en stemrechten sprake zijn van kwantitatieve beperkingen in verband met de beroepsactiviteit van de partners. In SI: commerciële aanwezigheid voor door de Sloveense balie aangewezen advocaten is beperkt tot uitsluitend individueel gevestigde advocaten, advocatenkantoren in de vorm van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of advocatenkantoren met onbeperkte aansprakelijkheid (personenvennootschap). De activiteiten van advocatenkantoren zijn beperkt tot het beoefenen van de rechtspraak. Alleen advocaten mogen vennoot zijn in een advocatenkantoor.
b) Octrooigemachtigden, industriële-eigendomgemaaktigden, intellectuele-eigendomadvocaten (deel van CPC 879, 861, 8613)	Met betrekking tot investeringen: In de EU, met uitzondering van FR: geen. In FR: dienstverlening mag uitsluitend via SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral) of een andere rechtsvorm, onder bepaalde voorwaarden.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Boekhoudkundige diensten (CPC 8621 met uitzondering van auditdiensten, 86213, 86219 en 86220)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FR en HU: geen.
	Met betrekking tot investeringen: In FR: dienstverlening mag via elke bedrijfsvorm, met uitzondering van een SNC (<i>société en nom collectif</i>) of een SCS (<i>société en commandité simple</i>). Specifieke voorwaarden gelden voor SEL (<i>sociétés d'exercice libéral</i>), AGC (<i>association de gestion et comptabilité</i>) en SPE (<i>société pluri-professionnelle d'exercice</i>). (CPC 86213, 86219, 86220).
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In HU: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende activiteiten van accountants en boekhouders.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
d) Auditdiensten (CPC 86211, 86212 met uitzondering van boekhoudkundige diensten)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van DE, EE, BG, FR, HU, PL en PT: geen. In EE: er gelden niet-discriminerende voorwaarden inzake de rechtsvorm. Met betrekking tot investeringen: In BG: er gelden niet-discriminerende voorwaarden inzake de rechtsvorm. In FR: dienstverlening mag via elke vennootschapsvorm, behalve die waarbij vennoten als handelaren (“commerçants”) worden beschouwd, zoals SNC (<i>société en nom collectif</i>) en SCS (<i>société en commandite simple</i>). In PL: er gelden vereisten inzake de rechtsvorm.
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In DE: auditondernemingen (“Wirtschaftsprüfungsgesellschaften”) kunnen alleen rechtsvormen aannemen die binnen de EER toegestaan zijn. Vennootschappen onder firma en commanditaire vennootschappen kunnen als “Wirtschaftsprüfungsgesellschaften” worden erkend indien zij als handelsvennootschap in het handelsregister zijn opgenomen op basis van hun fiduciaire activiteiten. In HU en PT: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende verlening van auditdiensten.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
e) Diensten in verband met belastingen (CPC 863, met uitzondering van rechtskundig advies en wettelijke vertegenwoordiging in belastingaangelegenheid en, die zijn opgenomen onder rechtskundige diensten)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van DE, FR en PL: geen. In DE, PL: er gelden vereisten inzake de rechtsvorm.
	Met betrekking tot investeringen: In FR: dienstverlening mag via elke bedrijfsvorm, met uitzondering van een SNC (<i>société en nom collectif</i>) of een SCS (<i>société en commandité simple</i>). Specifieke voorwaarden gelden voor SEL (<i>sociétés d'exercice libéral</i>), AGC (<i>association de gestion et comptabilité</i>) en SPE (<i>société pluri-professionnelle d'exercice</i>).
f) Diensten van architecten en stedenbouwkundigen, diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FR en HR: geen. Met betrekking tot investeringen: In FR: een architect mag zich alleen in FR vestigen om architectuurdiensten te verlenen onder een van de volgende rechtsvormen (op niet-discriminerende basis): SA (<i>société anonyme</i>) en SARL (<i>société à responsabilité limitée</i>), EURL (<i>entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée</i>), SCP (<i>société en commandite par actions</i>), SCOP (<i>société coopérative et participative</i>), SELARL (<i>société d'exercice libéral à responsabilité limitée</i>), SELAFA (<i>société d'exercice libéral à forme anonyme</i>), SELAS (<i>société d'exercice libéral</i>) of SAS (<i>société par actions simplifiée</i>), of als individu of vennoot in een architectenbureau (CPC 8671).
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In HR: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake stedenbouwkundige planning.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-3 — Professionele diensten — gezondheidszorg en detailhandel in geneesmiddelen	
a) Medische en tandheelkundige diensten; en diensten verleend door verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, psychologen en paramedisch personeel (CPC 85201, 9312, 9319)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT, BE, BG, CZ, DE, FI en MT: geen. In CZ en MT: niet geconsolideerd voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van de diensten die worden verleend door artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, en andere aanverwante diensten (CPC 9312, deel van 9319). In FI: niet geconsolideerd voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van medische en tandheelkundige diensten, diensten die worden verleend door verloskundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel en diensten van psychologen, met uitzondering van diensten van verpleegkundigen (CPC 9312, 9319). In BG: niet geconsolideerd voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van medische en tandheelkundige diensten, diensten die worden verleend door verpleegkundigen, verloskundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel en diensten van psychologen (CPC 9312, deel van 9319).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Met betrekking tot investeringen: In AT: er kunnen specifieke niet-discriminerende voorwaarden inzake de rechtsvorm van toepassing zijn (CPC 9312, deel van 9319). Samenwerking van artsen voor ambulante gezondheidszorg, de zogenaamde groepspraktijken, kan alleen geschieden in de rechtsvorm <i>Offene Gesellschaft/OG</i> of <i>Gesellschaft mit beschränkter Haftung/GmbH</i>. Alleen artsen kunnen fungeren als partners van een dergelijke groepspraktijk. Zij moeten gerechtigd zijn zelfstandig het beroep van arts uit te oefenen, zijn ingeschreven bij de Oostenrijkse kamer van geneesheren en de artspraktijk actief beoefenen. Andere natuurlijke of rechtspersonen kunnen niet optreden als partners van de groepspraktijk en kunnen geen aandeel hebben in de inkomsten of winsten van de praktijk (deel van CPC 9312). In DE: voor inschrijving in het beroepsregister kunnen geografische beperkingen worden opgelegd, die zowel op onderdanen als op niet-onderdanen van toepassing zijn. Er kunnen niet-discriminerende beperkingen bestaan ten aanzien van de rechtsvorm die vereist is om deze diensten te mogen verlenen (§ 95 SGB V). Voor artsen (psychologen en psychotherapeuten daaronder begrepen) kan inschrijving afhankelijk zijn van kwantitatieve beperkingen op basis van de regionale spreiding van de artsen. Inschrijving is alleen noodzakelijk voor artsen die werken in het openbare stelsel van gezondheidszorg.
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In BE: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of die publiek of particulier worden gefinancierd, met inbegrip van diensten van artsen, tandartsen en verloskundigen, en diensten van verpleegkundigen, fysiotherapeuten, psychologen en paramedisch personeel (deel van CPC 85201, 9312, deel van 93191).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
b) Veterinaire diensten (CPC 932)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BE, BG, DE, DK, ES, FR, IE, HU, LV, NL en SK: geen. In DE: telegeneeskunde is alleen toegestaan bij primaire behandelingen waarbij een dierenarts voordien fysiek aanwezig is geweest. In DE, DK, ES, LV, NL en SK: wat het verlenen van veterinaire diensten betreft, is de toegang beperkt tot natuurlijke personen. In IE: wat het verlenen van veterinaire diensten betreft, is de toegang beperkt tot natuurlijke personen of personenvennootschappen. In HU: voor de verlening van een vergunning wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criterium: arbeidsmarktomstandigheden in de sector.
	Met betrekking tot investeringen: In FR: de rechtsvormen die zijn toegestaan voor een onderneming die veterinaire diensten verleent, zijn beperkt tot SEP (<i>société en participation</i>), SCP (<i>société civile professionnelle</i>) en SEL (<i>société d'exercice libéral</i>).
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In BE, BG en LV: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende verlening van veterinaire diensten.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen, andere door apothekers verleende diensten (CPC 63211)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BG, LT: de detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek is voorbehouden aan apotheken. Postorderverkoop van geneesmiddelen is verboden, met uitzondering van receptvrije geneesmiddelen. In EE: de detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek is voorbehouden aan apotheken. Postorderverkoop van geneesmiddelen en de levering van via internet bestelde geneesmiddelen per post of via koeriersdiensten is verboden. Voor de verlening van een vestigingsvergunning wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criterium: geografische concentratie in het gebied. In EL: alleen natuurlijke personen die erkend apotheker zijn en door erkende apothekers opgerichte bedrijven mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek verlenen. In ES: alleen natuurlijke personen met een apothekersvergunning mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek verlenen. Een apotheker kan maximaal één vergunning verkrijgen. Postorderverkoop van geneesmiddelen is verboden. In FI: niet geconsolideerd voor detailhandel in geneesmiddelen en in medische en orthopedische goederen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	In IE: postorderverkoop van geneesmiddelen is verboden, met uitzondering van receptvrije geneesmiddelen. In IT: de uitoefening van het beroep is alleen mogelijk voor natuurlijke personen die zijn ingeschreven in het register, en voor rechtspersonen in de vorm van personenvennootschappen, waarbij iedere vennoot van de onderneming een geregistreerd apotheker moet zijn. Voor de verlening van een vestigingsvergunning wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: bevolkingssituatie en geografische concentratie in het gebied. In LU: alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek verlenen. In NL: niet geconsolideerd voor postorderverkoop van geneesmiddelen. In PL: de uitoefening van het beroep is alleen mogelijk voor natuurlijke personen die zijn ingeschreven in het register, en voor rechtspersonen in de vorm van personenvennootschappen, waarbij iedere vennoot van de onderneming een geregistreerd apotheker moet zijn. In SE: niet geconsolideerd voor de detailhandel in geneesmiddelen en de levering van geneesmiddelen aan het publiek.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Met betrekking tot investeringen: In de EU, met uitzondering van EL, IE, LU, LT en NL: beperking van het aantal leveranciers die het recht hebben om in een specifieke lokale zone of een specifiek lokaal gebied op niet-discriminerende basis een bepaalde dienst te verlenen. Derhalve kan een onderzoek naar de economische behoefte worden verricht, waarbij rekening wordt gehouden met factoren zoals het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de vervoersinfrastructuur, de bevolkingsdichtheid en de geografische spreiding. In BG: de beheerders van apotheken moeten gekwalificeerde apothekers zijn en mogen slechts één apotheek beheren: die waarin zij zelf werken. Er bestaat een quotum (maximaal vier) voor het aantal apotheken dat eigendom kan zijn van dezelfde persoon in BG. In DE: alleen natuurlijke personen (apothekers) mogen een apotheek exploiteren. Het totale aantal apotheken per persoon is beperkt tot één apotheek en ten hoogste drie filialen. In DK: alleen natuurlijke personen aan wie door de Deense Autoriteit voor gezondheidszorg en geneesmiddelen een apothekersvergunning is verleend, mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek verlenen. In FR: voor het openen van een apotheek is een vergunning vereist en de commerciële aanwezigheid, met inbegrip van de verkoop op afstand van geneesmiddelen aan het publiek door middel van diensten van de informatiemaatschappij, moet een van de rechtsvormen krijgen die uit hoofde van het nationale recht op niet-discriminerende basis zijn toegestaan: société d'exercice libéral (SEL) anonyme, par actions simplifiée, à responsabilité limitée unipersonnelle or pluripersonnelle, en commandite par actions, société en noms collectifs (SNC) of société à responsabilité limitée (SARL) uitsluitend voor één of meer personen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	In ES, HR, HU, en PT: voor de verlening van een vestigingsvergunning wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: bevolkingssituatie en geografische concentratie in het gebied. In MT: apothekersvergunningen worden afgegeven onder specifieke beperkingen. Niemand mag in eenzelfde stad of dorp meer dan een vergunning hebben op zijn naam (verordening 5(1) van de Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)), behalve wanneer er geen andere aanvragen voor die stad of dat dorp zijn (verordening 5(2) van de Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)). In PT: met betrekking tot commerciële ondernemingen waarvan het kapitaal is verdeeld in aandelen, moeten die aandelen op naam zijn. Niemand mag tegelijkertijd, rechtstreeks of onrechtstreeks, eigenaar zijn van meer dan vier apotheken of meer dan vier apotheken exploiteren of beheren. In SI: het netwerk van farmaceutische diensten in SI bestaat uit overheidsapotheken, die in handen zijn van gemeenten, en particuliere apotheken met een vergunning (die voor het grootste deel in handen moeten zijn van een erkende apotheker). Postorderverkoop van geneesmiddelen waarvoor een recept vereist is, is verboden. Voor postorderverkoop van receptvrije geneesmiddelen is een speciale overheidsvergunning vereist.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-4 — Zakelijke diensten — onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten (CPC 851, 852, 853)	
	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van RO: geen. Uitsluitend met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In RO: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten.
III-EU-5 — Zakelijke diensten — onroerendgoeddiensten (CPC 821, 822)	
	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van CZ en HU: geen. Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In CZ en HU: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van onroerendgoeddiensten.
III-EU-6 — Zakelijke diensten — verhuur- of leasediensdiensten	
a) Verhuur- of leasediensdiensten zonder bedieningspersoneel (CPC 831)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor de verhuur of leasing van luchtvaartuigen zonder bemanning (dry lease). Luchtvaartuigen die worden gebruikt door een luchtvaartmaatschappij van de Europese Unie zijn onderworpen aan de toepasselijke registratievereisten. Een dry lease-overeenkomst waarbij een vervoerder van de Europese Unie partij is, is onderworpen aan vereisten in het EU-recht of het nationale recht op het gebied van de veiligheid van de luchtvaart, zoals voorafgaande toestemming en andere voorwaarden die van toepassing zijn op het gebruik van in derde landen geregistreerde luchtvaartuigen (CPC 83104).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
b) Verhuur- of leashediensten zonder bedieningspersoneel voor consumentenartikelen (CPC 832)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BE en FR: geen. Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In BE en FR: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende verlening van verhuur- of leashediensten zonder bedieningspersoneel voor consumentenartikelen.
III-EU-7 — Zakelijke diensten	
a) Diensten in verband met computers en aanverwante diensten (CPC 84) ¹	Geen.
b) Markt- en opinieonderzoek (CPC 864)	Geen.
c) Advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 865) en diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 866).	Geen.

¹ De EU onderschrijft de “Understanding on the scope of coverage of computer services — CPC 84”.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
d) Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FR: geen. Met betrekking tot investeringen: In FR: landmeetkunde alleen via een SEL (<i>anonyme, à responsabilité limitée</i> of <i>en commandite par actions</i>), een SCP (<i>société civile professionnelle</i>), een SA en een SARL (<i>société anonyme, à responsabilité limitée</i>).
e) Technische testen en toetsen (CPC 8676)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FR en PT: geen. Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In FR: het beroep van bioloog is voorbehouden aan natuurlijke personen. In PT: de beroepen bioloog, chemisch analist en landbouwkundige zijn voorbehouden aan natuurlijke personen.
f) Reclame (CPC 871)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
g) Arbeidsbemiddeling (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU en SE: niet geconsolideerd voor het leveren van huishoudelijke hulp, andere arbeiders voor handel en bedrijf, verpleegkundig en ander personeel. In HU en SE: geen (CPC 87204, 87205, 87206, 87209). In de EU voor werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201): geen, met uitzondering van BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI en SK, waar: niet geconsolideerd. In de EU voor de vestiging van diensten inzake arbeidsbemiddeling voor kantoorpersoneel en andere arbeidskrachten (CPC 87202): geen, met uitzondering van AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI en SK, waar: niet geconsolideerd. In de EU voor het leveren van kantoorpersoneel (CPC 87203): geen, met uitzondering van AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI en SK, waar: niet geconsolideerd. In DE: beperkingen van het aantal dienstverleners op het gebied van arbeidsbemiddeling. In ES: beperking van het aantal dienstverleners op het gebied van de werving en selectie van leidinggevend personeel en arbeidsbemiddeling (CPC 87201, 87202). In FR: voor deze diensten kan sprake zijn van een staatsmonopolie (CPC 87202). In IT: beperkingen van het aantal dienstverleners op het gebied van de levering van kantoorpersoneel (CPC 87203).
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BE, HU en SE: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling voor kantoorpersoneel en andere arbeidskrachten (CPC 87202). In BE: geen. In IE: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201). In FR, IE, IT en NL: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende levering van kantoorpersoneel (CPC 87203).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
h) Beveiligingsdiensten (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BG, CY, CZ, DK, EE, ES, FI, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SI en SK: geen. In BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI en SK: niet geconsolideerd. In DK, HR en HU: niet geconsolideerd voor de verlening van diensten in de volgende subsectoren: bewaking (87305) in HR en HU, advies op het gebied van beveiliging (87302) in HR, bewaking van vliegvelden (deel van 87305) in DK en vervoer met gepantserde wagens (87304) in HU.
	Met betrekking tot investeringen: In FI: niet geconsolideerd voor vergunningen voor het verlenen van beveiligingsdiensten.
i) Opsporingsdiensten (CPC 87301)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT en SE: niet geconsolideerd. In AT en SE: geen.
j) Reiniging van gebouwen (CPC 874)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
k) Fotografie (CPC 875)	Geen.
l) Verpakkingsdiensten (CPC 876)	Geen.
m) Kredietrapportage en incassobureaus (CPC 87901, 87902)	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van ES, LV en SE: niet geconsolideerd voor de verlening van diensten van incassobureaus en kredietrapportage. In ES, LV en SE: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
n) Telefoonbeantwoording (CPC 87903)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
o) Vermenigvuldigen van teksten (CPC 87904)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU: geen. Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In HU: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake het vermenigvuldigen van teksten.
p) Vertaal- en tolkdiensten (CPC 87905)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU en PL: geen. In HU: officiële vertalingen, officiële beëdigingen van vertalingen en gewaarmerkte kopieën van officiële documenten in vreemde talen mogen uitsluitend worden gemaakt door het Hongaarse Bureau voor vertaling en legalisatie (OFFI). In PL: alleen natuurlijke personen kunnen beëdigd vertaler zijn.
q) Samenstellen van verzendlijsten en verzending (CPC 87906)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
r) Gespecialiseerde ontwerpen (CPC 87907)	Geen.
s) Overige zakelijke dienstverlening, n.e.g. (CPC 87909)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van SE: geen. In SE: het economisch plan voor een woningbouwvereniging moet worden gecertificeerd door twee personen. Deze personen moeten publiekelijk erkend zijn door autoriteiten in de EER. In SE: pandjeshuizen moeten worden opgericht in de vorm van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of als een filiaal.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
t) Luchtvervoer en aanverwante zakelijke diensten: — verkoop en marketing — geautomatiseerde boekingssystemen (CRS)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
u) Reparatie van metalen producten, machines en werktuigen (CPC 886 met uitzondering van 8868)	Geen.
	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU: geen. In HU: niet geconsolideerd voor diensten in verband met de distributie van energie en de grensoverschrijdende verlening van diensten in verband met de maakindustrie, met uitzondering van advies- en consultancydiensten in die sectoren.
v) Onderhoud en reparatie van schepen, spoorwagematerieel en luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 86764, 86769, 8868)	Geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
x) Overige zakelijke diensten en waarborgdiensten (deel van CPC 893)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van CZ, LT en NL: geen. In LT: niet geconsolideerd. In NL: het waarborgen van voorwerpen van edelmetaal is momenteel voorbehouden aan twee Nederlandse overheidsmonopolies.
y) Verpakking (deel van CPC 88493, ISIC 37)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In CZ: een verpakkingsbedrijf dat diensten verleent met betrekking tot terugname en verwerking van verpakkingen moet een naamloze vennootschap zijn (deel van CPC 88493, ISIC 37).
III-EU-7 — Zakelijke diensten	
a) Diensten in verband met computers en aanverwante diensten (CPC 84) ¹	Geen.
b) Markt- en opinieonderzoek (CPC 864)	Geen.

¹ De EU onderschrijft de “Understanding on the scope of coverage of computer services — CPC 84”.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 865) en diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 866).	Geen.
d) Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FR: geen. Met betrekking tot investeringen: In FR: landmeetkunde alleen via een SEL (<i>anonyme, à responsabilité limitée</i> of <i>en commandite par actions</i>), een SCP (<i>société civile professionnelle</i>), een SA en een SARL (<i>société anonyme, à responsabilité limitée</i>).
e) Technische testen en toetsen (CPC 8676)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FR en PT: geen. Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In FR: het beroep van bioloog is voorbehouden aan natuurlijke personen. In PT: de beroepen bioloog, chemisch analist en landbouwkundige zijn voorbehouden aan natuurlijke personen.
f) Reclame (CPC 871)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
g) Arbeidsbemiddeling (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU en SE: niet geconsolideerd voor het leveren van huishoudelijke hulp, andere arbeiders voor handel en bedrijf, verpleegkundig en ander personeel. In HU en SE: geen (CPC 87204, 87205, 87206, 87209). In de EU voor werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201): geen, met uitzondering van BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI en SK, waar: niet geconsolideerd. In de EU voor de vestiging van diensten inzake arbeidsbemiddeling voor kantoorpersoneel en andere arbeidskrachten (CPC 87202): geen, met uitzondering van AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI en SK, waar: niet geconsolideerd. In de EU voor het leveren van kantoorpersoneel (CPC 87203): geen, met uitzondering van AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI en SK, waar: niet geconsolideerd. In DE: beperkingen van het aantal dienstverleners op het gebied van arbeidsbemiddeling. In ES: beperking van het aantal dienstverleners op het gebied van de werving en selectie van leidinggevend personeel en arbeidsbemiddeling (CPC 87201, 87202). In FR: voor deze diensten kan sprake zijn van een staatsmonopolie (CPC 87202). In IT: beperkingen van het aantal dienstverleners op het gebied van de levering van kantoorpersoneel (CPC 87203).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BE, HU en SE: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling voor kantoorpersoneel en andere arbeidskrachten (CPC 87202). In BE: geen. In IE: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201). In FR, IE, IT en NL: niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende levering van kantoorpersoneel (CPC 87203).
h) Beveiligingsdiensten (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BG, CY, CZ, DK, EE, ES, FI, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SI en SK: geen. In BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI en SK: niet geconsolideerd. In DK, HR en HU: niet geconsolideerd voor de verlening van diensten in de volgende subsectoren: bewaking (87305) in HR en HU, advies op het gebied van beveiliging (87302) in HR, bewaking van vliegvelden (deel van 87305) in DK en vervoer met gepantserde wagens (87304) in HU.
	Met betrekking tot investeringen: In FI: niet geconsolideerd voor vergunningen voor het verlenen van beveiligingsdiensten.
i) Opsporingsdiensten (CPC 87301)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT en SE: niet geconsolideerd. In AT en SE: geen.
j) Reiniging van gebouwen (CPC 874)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
k) Fotografie (CPC 875)	Geen.
l) Verpakkingsdiensten (CPC 876)	Geen.
m) Kredietrapportage en incassobureaus (CPC 87901, 87902)	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van ES, LV en SE: niet geconsolideerd voor de verlening van diensten van incassobureaus en kredietrapportage. In ES, LV en SE: geen.
n) Telefoonbeantwoording (CPC 87903)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
o) Vermenigvuldigen van teksten (CPC 87904)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU: geen. Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In HU: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake het vermenigvuldigen van teksten.
p) Vertaal- en tolkdiensten (CPC 87905)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU en PL: geen. In HU: officiële vertalingen, officiële beëdigingen van vertalingen en gewaarmerkte kopieën van officiële documenten in vreemde talen mogen uitsluitend worden gemaakt door het Hongaarse Bureau voor vertaling en legalisatie (OFFI). In PL: alleen natuurlijke personen kunnen beëdigd vertaler zijn.
q) Samenstellen van verzendlijsten en verzending (CPC 87906)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
r) Gespecialiseerde ontwerpen (CPC 87907)	Geen.
s) Overige zakelijke dienstverlening, n.e.g. (CPC 87909)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van SE: geen. In SE: het economisch plan voor een woningbouwvereniging moet worden gecertificeerd door twee personen. Deze personen moeten publiekelijk erkend zijn door autoriteiten in de EER. In SE: pandjeshuizen moeten worden opgericht in de vorm van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of als een filiaal.
t) Luchtvervoer en aanverwante zakelijke diensten: — verkoop en marketing — geautomatiseerde boekingssystemen (CRS)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
u) Reparatie van metalen producten, machines en werktuigen (CPC 886 met uitzondering van 8868)	Geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU: geen. In HU: niet geconsolideerd voor diensten in verband met de distributie van energie en de grensoverschrijdende verlening van diensten in verband met de maakindustrie, met uitzondering van advies- en consultancydiensten in die sectoren.
v) Onderhoud en reparatie van schepen, spoorwagematerieel en luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 86764, 86769, 8868)	Geen.
x) Overige zakelijke diensten en waarborgdiensten (deel van CPC 893)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van CZ, LT en NL: geen. In LT: niet geconsolideerd. In NL: het waarborgen van voorwerpen van edelmetaal is momenteel voorbehouden aan twee Nederlandse overheidsmonopolies.
y) Verpakking (deel van CPC 88493, ISIC 37)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In CZ: een verpakkingsbedrijf dat diensten verleent met betrekking tot terugname en verwerking van verpakkingen moet een naamloze vennootschap zijn (deel van CPC 88493, ISIC 37).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-8 — Communicatiediensten	
a) Post- en koeriersdiensten (deel van CPC 71235, deel van 73210, deel van 751)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: de organisatie van de plaatsing van brievenbussen op de openbare weg, de uitgifte van postzegels en de verzending van aangetekende zendingen voor gerechtelijke of administratieve procedures kan overeenkomstig de nationale wetgeving beperkt zijn. Vergunningssystemen kunnen worden opgezet voor diensten waarvoor een algemene universele-dienstverplichting geldt. Die vergunningen kunnen een specifieke universele-dienstverplichting of een financiële bijdrage aan een compensatiefonds omvatten.
b) Telecommunicatie (CPC 752, 753, 754)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BE: geen. In BE: niet geconsolideerd voor de transmissie van programma's via satelliet.
III-EU-9 — Bouw (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-10 — Distributiediensten	
a) Distributiediensten (CPC 3546, 631, 632 met uitzondering van 63211, 63297, 62276, deel van 621)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van PT: geen. Met betrekking tot investeringen: In PT: er bestaat een specifieke vergunningsregeling voor de vestiging van bepaalde detailhandelszaken en winkelcentra. Deze heeft betrekking op winkelcentra met een bruto leasebare oppervlakte van minimaal 8 000 m², en detailhandelbedrijven met een verkoopoppervlakte van minimaal 2 000 m² of meer, indien gelegen buiten winkelcentra. Belangrijkste criteria: bijdrage aan een verscheidenheid van commercieel aanbod; beoordeling van de diensten die worden verleend aan de consument; kwaliteit van de werkgelegenheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen; integratie in het stedelijk milieu; en bijdrage aan eco-efficiëntie (CPC 631, 632 met uitzondering van 63211, 63297).
b) Distributie van geneesmiddelen (CPC 62117, 62251, 8929)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FI: geen. In FI: niet geconsolideerd voor de distributie van geneesmiddelen.
c) Distributie van alcoholhoudende dranken (deel van CPC 62112, 62226, 63107, 8929)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van FI en SE: geen. In FI: niet geconsolideerd voor de handel in alcoholhoudende dranken. In SE: overheidsmonopolie op de detailhandelsverkoop van alcohol, wijn en bier (met uitzondering van alcoholvrij bier). Momenteel heeft Systembolaget AB een dergelijk overheidsmonopolie op de detailhandelsverkoop van alcohol, wijn en bier (met uitzondering van alcoholvrij bier). Alcoholische dranken zijn dranken met een alcoholgehalte van meer dan 2,25 volumeprocent. Voor bier ligt de grens bij een alcoholgehalte van meer dan 3,5 volumeprocent (deel van CPC 631).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
d) Distributie van tabak (deel van CPC 6222, 62228, deel van CPC 6310, 63108)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT, ES, FR en IT: geen. In AT: alleen natuurlijke personen kunnen een aanvraag indienen voor een vergunning om als tabakshandelaar op te treden (CPC 63108). In ES: Alleen natuurlijke personen kunnen als tabakshandelaar optreden. Elke tabakshandelaar kan maximaal één vergunning verkrijgen (CPC 63108). Er is een staatsmonopolie op de detailhandel in tabak. In FR: er is een staatsmonopolie op de groot- en detailhandel in tabak (deel van CPC 6222, deel van 6310). In IT: voor de handel in en de verkoop van tabak is een vergunning vereist. De vergunning wordt verleend via openbare procedures. Voor de verlening van vergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: bevolking en geografische concentratie van bestaande verkooppunten (deel van CPC 6222, deel van 6310).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-11 — Milieudiensten a) Diensten in verband met afvalwater (CPC 9401) b) Beheer van vaste en gevaarlijke afvalstoffen, met uitzondering van grensoverschrijdend vervoer van gevaarlijke afvalstoffen i) Afvalverzameling en -verwerking (CPC 9402) ii) Hygiënediensten en vergelijkbare diensten (CPC 9403) c) Bescherming van luchtkwaliteit en klimaat (CPC 9404) d) Sanering en schoonmaak van bodem en water i) Behandeling en sanering van verontreinigde bodem en verontreinigd water (deel van CPC 9406)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van DE: geen. Uitsluitend met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In DE: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende levering van afvalbeheerdiensten, met uitzondering van adviesdiensten, en met betrekking tot diensten in verband met bodembescherming en het beheer van verontreinigde bodems, met uitzondering van adviesdiensten (CPC 9401, 9402, 9403, 94060).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
e) Lawaaibestrijding en reductie van trillingen (CPC 9405) f) Bescherming van de biodiversiteit en het landschap g) Bescherming van natuur en landschap (deel van CPC 9406) h) Overige diensten in verband met het milieu en aanverwante diensten (CPC 9409)	

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-12 — Onderwijs (CPC 92) (alleen particulier gefinancierde diensten)	
	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor onderwijs waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen. Wanneer de verstrekking van particulier gefinancierd onderwijs door een buitenlandse aanbieder is toegestaan, kan de participatie van particuliere marktdeelnemers in het onderwijsstelsel afhankelijk worden gesteld van concessies die op niet-discriminerende wijze worden verleend. In de EU, met uitzondering van CZ, NL, SE en SK: niet geconsolideerd voor de verstrekking van particulier gefinancierd overig onderwijs, d.w.z. onderwijs dat niet als lager, middelbaar, hoger of volwassenenonderwijs is ingedeeld (CPC 929). In CY, FI, MT en RO: niet geconsolideerd voor de verstrekking van particulier gefinancierd lager, middelbaar en volwassenenonderwijs (CPC 921, 922, 924). In AT, BG, CY, FI, MT en RO: niet geconsolideerd voor de verstrekking van particulier gefinancierd hoger onderwijs (CPC 923). In SE: niet geconsolideerd voor onderwijsdienstverleners die door de overheid als zodanig zijn erkend. Dit voorbehoud geldt voor particulier gefinancierde onderwijsdienstverleners die enige vorm van overheidssteun ontvangen, bijvoorbeeld door de staat erkende onderwijsdienstverleners, onderwijsdienstverleners onder staatstoezicht of onderwijs dat recht geeft op studieondersteuning (CPC 92). In SK: voor al het particulier gefinancierde onderwijs met uitzondering van postsecundair technisch en beroepsonderwijs: een onderzoek naar de economische behoefte kan vereist zijn en het aantal scholen dat wordt opgericht kan door lokale overheden worden beperkt (CPC 921, 922, 923 met uitzondering van 92310, 924).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Met betrekking tot investeringen: In de EU, met uitzondering van ES en IT: voor het openen van een particulier gefinancierde universiteit die erkende diploma's of graden afgeeft, wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: bevolking en concentratie van bestaande instellingen. In ES: de procedure omvat het inwinnen van het advies van het Parlement. In IT: dit is gebaseerd op een driejarig programma en alleen Italiaanse rechtspersonen kunnen toestemming krijgen om door de overheid erkende diploma's uit te reiken (CPC 923).
III-EU-13 — Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (alleen particulier gefinancierde diensten)	
a) Gezondheidsdiensten — ziekenhuisdiensten, ambulancediensten, diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg (CPC 93, 931, met uitzondering van 9312, deel van 93191, 9311, 93192, 93193, 93199)	Met betrekking tot investeringen: In de EU: niet geconsolideerd voor de verlening van alle gezondheidsdiensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen. Niet geconsolideerd voor alle particulier gefinancierde gezondheidsdiensten, andere dan particulier gefinancierde ziekenhuisdiensten, ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis. De participatie van particuliere marktdeelnemers in het netwerk van met particuliere middelen gefinancierde gezondheidszorg kan afhankelijk worden gesteld van concessies die op niet-discriminerende basis worden verleend. Er kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande instellingen en de gevolgen daarvoor, de vervoersinfrastructuur, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding en potentiële nieuwe werkgelegenheid. Dit voorbehoud geldt niet voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten van artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, die onder andere voorbehouden vallen (CPC 931 met uitzondering van 9312, deel van 93191).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	In AT, PL en SI: niet geconsolideerd voor de verlening van particulier gefinancierde ambulancediensten (CPC 93192). In BE: niet geconsolideerd voor de vestiging van particulier gefinancierde ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 93192, 93193). In BG, CY, CZ, FI, MT en SK: niet geconsolideerd voor de verlening van particulier gefinancierde ziekenhuisdiensten, ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 9311, 93192, 93193). In DE: niet geconsolideerd voor het Duitse socialezekerheidsstelsel, waarin diensten kunnen worden verleend door verschillende ondernemingen of entiteiten waarbij sprake is van een zekere mate van concurrentie, zodat die diensten dus niet “uitsluitend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag verrichte diensten” zijn (CPC 93). In DE: niet geconsolideerd voor de eigendom van particulier gefinancierde en door het Duitse leger geëxploiteerde ziekenhuizen. In FI: niet geconsolideerd voor de verlening van andere gezondheidszorgdiensten voor mensen (CPC 93199). In FR: niet geconsolideerd voor de verlening van particulier gefinancierde diensten op het gebied van laboratoriumonderzoeken en -proeven.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	In DE: (geldt ook voor het regionale bestuursniveau): reddingsdiensten en “deskundige ambulancevervoersdiensten” worden door de deelstaten georganiseerd en gereguleerd. De meeste deelstaten delegeren de bevoegdheden op het gebied van reddingsdiensten aan gemeenten. De gemeenten mogen voorrang geven aan organisaties zonder winstoogmerk. Dat geldt zowel voor buitenlandse als binnenlandse dienstverleners (CPC 931, 933). Ambulancediensten zijn onderworpen aan eisen inzake planning, toelating en accreditatie. Wat telegeneeskunde betreft, kan het aantal verleners van ICT-diensten (informatie- en communicatietechnologie) worden beperkt om interoperabiliteit, compatibiliteit en de noodzakelijke veiligheidsnormen te waarborgen. Dit wordt op niet-discriminerende wijze toegepast. In SI: de volgende diensten zijn voorbehouden aan een staatsmonopolie: levering van bloed, bloedpreparaten, verwijdering en bewaring van menselijke organen voor transplantatie, medisch-sociale, hygiënische, epidemiologische en medisch-ecologische diensten, diensten inzake anatomische pathologie en biomedisch ondersteunde voortplanting (CPC 931). In FR: voor ziekenhuizen, ambulancediensten, intramurale gezondheidszorg (andere dan verpleging in een ziekenhuis) en maatschappelijke dienstverlening: alle rechtsvormen zijn toegestaan, behalve die welke zijn voorbehouden aan vrije beroepen.
b) Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, waaronder pensioenverzekering	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van gezondheidsdiensten, maatschappelijke diensten en activiteiten of diensten die deel uitmaken van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid. Dit voorbehoud geldt niet voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten van artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, die onder andere voorbehouden vallen (CPC 931 met uitzondering van 9312, deel van 93191). In HU: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van buiten het Hongaarse grondgebied van alle ziekenhuisdiensten, ambulancediensten en diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis, waarvoor overheidsfinanciering wordt ontvangen (CPC 9311, 93192, 93193).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Maatschappelijke diensten, waaronder pensioenverzekering	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor de verlening van alle maatschappelijke diensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen, en activiteiten en diensten die deel uitmaken van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid. De participatie van particuliere marktdeelnemers in het netwerk van met particuliere middelen gefinancierde maatschappelijke diensten kan afhankelijk worden gesteld van concessies die op niet-discriminerende basis worden verleend. Er kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande instellingen en de gevolgen daarvoor, de vervoersinfrastructuur, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding en potentiële nieuwe werkgelegenheid. In CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK en SI: niet geconsolideerd voor de verlening van particulier gefinancierde maatschappelijke diensten. In BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT en PT: niet geconsolideerd voor de verlening van particulier gefinancierde maatschappelijke diensten, andere dan diensten in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen. In DE: niet geconsolideerd voor het Duitse socialezekerheidsstelsel, waarin diensten worden verleend door verschillende ondernemingen of entiteiten waarbij sprake is van een zekere mate van concurrentie, zodat die diensten dus niet onder de definitie van de uitsluitend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag verrichte diensten hoeven te vallen.
	Uitsluitend met betrekking tot investeringen: In HR: voor de oprichting van sommige particulier gefinancierde sociale verzorgingsfaciliteiten kan in bepaalde geografische gebieden een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd (CPC 9311, 93192, 93193, 933).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-14 — Toerisme en diensten in verband met reizen a) Hotels, restaurants en catering (CPC 641, 642, 643) met uitzondering van cateringdiensten in de luchtvaart, die zijn opgenomen onder grondaafhandelingsdienst en b) Reisbureaus en reisorganisatoren (inclusief reisleiders) (CPC 7471) c) Toeristengidsen (CPC 7472)	Met betrekking tot investeringen: In de EU, met uitzondering van BG: geen. In BG: oprichting van een onderneming is verplicht (geen filialen) (CPC 7471, 7472).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU-15 — Cultuur, sport en recreatie (anders dan audiovisuele diensten)	
a) Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele diensten (CPC 963)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT en, voor investeringen, in LT: niet geconsolideerd voor de verlening van bibliotheek-, archief-, museum- en andere culturele diensten. In AT en LT: een vergunning of concessie kan vereist zijn voor vestiging.
b) Amusement, theater, concerten en circussen (CPC 9619, 964 met uitzondering van 96492)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI en SK: niet geconsolideerd voor de verlening van amusementsdiensten, met inbegrip van diensten op het gebied van theater, concerten, circussen en discotheken. In BG: niet geconsolideerd voor de verlening van de volgende amusementsdiensten: circussen, pretparken en dergelijke attracties, ballrooms, discotheken en dansscholen, en andere amusementsdiensten. In EE: niet geconsolideerd voor de verlening van andere amusementsdiensten met uitzondering van bioscoopzalen. In LT en LV: niet geconsolideerd voor de verlening van alle amusementsdiensten behalve diensten in verband met de exploitatie van bioscoopzalen.
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT en SE: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van amusementsdiensten, met inbegrip van diensten op het gebied van theater, concerten, circussen en discotheken. In AT en SE: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Nieuwsagentschappen (CPC 962)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HU: geen. In HU: niet geconsolideerd.
d) Sport en overige recreatie (CPC 964)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
e) Gok- en weddiensten (CPC 96492)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor het aanbieden van gokspelen, die erin bestaan dat geld wordt ingezet bij kansspelen, met inbegrip van loterijen, krasloten, gokken in casino's, goksalons of vergunninghoudende etablissementen, weddiensten, bingodiensten en gokdiensten die worden geëxploiteerd door en ten behoeve van liefdadigheidsinstellingen en organisaties zonder winstoogmerk.
III-EU-16 — Vervoer en hulpdiensten in verband met vervoer	
a) Zeevervoer. i) Internationaal personenvervoer (CPC 7211 met uitzondering van nationale cabotage) ii) Internationaal goederenvervoer (CPC 7212 met uitzondering van nationale cabotage)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van LV en MT: niet geconsolideerd met het oog op de registratie van een schip en de exploitatie van een vloot onder de vlag van de staat van vestiging (alle vanaf een zeeschip uitgevoerde commerciële activiteiten, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij; internationaal personen- en vrachtvervoer (CPC 721), en hulpdiensten voor zeevervoer). In de EU: niet geconsolideerd voor feederdiensten, en voor het gratis laten verplaatsen van eigen of verhuurde containers door scheepvaartondernemingen uit de Europese Unie, voor het deel van deze diensten dat niet onder de uitsluiting van nationale cabotage in het zeevervoer valt. In MT: er bestaan exclusieve rechten voor de maritieme verbinding van MT met het Europese vasteland via IT (CPC 7213, 7214, deel van 742, 745, deel van 749). In LV: geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
b) Hulpdiensten voor zeevervoer en vervoer over binnenwateren	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor de verlening van loods- en aan- en afmeerdiensten (CPC 7452). In de EU: niet geconsolideerd voor hulpdiensten voor vervoer over binnenwateren. In de EU: voor havendiensten kan een havenbeheerder of bevoegde instantie het aantal aanbieders van havendiensten voor een bepaalde havendienst beperken. In de EU, met uitzondering van LT en LV: niet geconsolideerd voor duw- en sleepdiensten (CPC 7214). In LT en LV: geen. In BG: het aantal dienstverleners in de havens kan worden beperkt op basis van de objectieve capaciteit van de haven, die wordt vastgesteld door een door de minister van Vervoer, Informatietechnologie en Communicatie opgericht comité van deskundigen (ISIC 0501, 0502, CPC 5133, 5223, 721, 722, 74520, 74540, 74590, 882). In BG: het recht om ondersteunende diensten voor openbaar vervoer in Bulgaarse havens en in de havens van nationaal belang uit te voeren, wordt toegekend via een concessieovereenkomst. In havens van regionaal belang wordt dit recht toegekend via een overeenkomst met de eigenaar van de haven (CPC 74520, 74540 en 74590). Met betrekking tot investeringen: In de EU, met uitzondering van EL en IT: geen. In EL: in havengebieden is een overheidsmonopolie ingesteld voor de behandeling van vracht (CPC 741). In IT: voor de behandeling van zeevracht wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding en potentiële nieuwe werkgelegenheid (CPC 741).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Vervoer per spoor en hulpdiensten voor vervoer per spoor	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor personen- en vrachtvervoer per spoor (CPC 711). In LT: de exclusieve rechten voor het verlenen van doorvoerdiensten worden toegekend aan spoorwegondernemingen die eigendom zijn van de staat of waarvan 100 % van de aandelen in handen is van de staat (CPC 711). In de EU, met uitzondering van LT en SE, voor hulpdiensten voor vervoer per spoor: geen. In LT: voor het onderhoud en de reparatie van spoorwegmaterieel bestaat een staatsmonopolie (CPC 86764, 86769, deel van CPC 8868). In SE: voor het onderhoud en de reparatie van spoorwegmaterieel wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd wanneer een investeerder zijn eigen terminalinfrastructuurfaciliteiten wil opzetten. Belangrijkste criteria: beschikbare ruimte en capaciteit (CPC 86764, 86769, deel van 8868).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
d) Wegvervoer (personenvervoer, vrachtovervoer, internationaal vervoer per vrachtwagen) en hulpdiensten voor wegvervoer	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor wegvervoer (personenvervoer, vrachtovervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen). Met betrekking tot investeringen: In de EU: niet geconsolideerd voor cabotagediensten binnen een lidstaat door buitenlandse investeerders die in een andere lidstaat gevestigd zijn (CPC 712). In de EU: voor taxidiensten in de Europese Unie kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd, waarmee het aantal dienstverleners wordt beperkt. Belangrijkste criterium: de plaatselijke vraag als bedoeld in de toepasselijke wetgeving (CPC 71221). In BE: een maximumaantal vergunningen kan bij wet worden vastgelegd (CPC 71221). In AT, BE en DE: voor personen- en vrachtovervoer kunnen exclusieve rechten of vergunningen alleen worden toegekend aan natuurlijke personen van de Europese Unie en aan rechtspersonen van de Europese Unie die hun hoofdkantoor in de Europese Unie hebben. (CPC 712). In CZ: oprichting van een onderneming in CZ is verplicht (geen filialen). In ES: wat personenvervoer betreft, wordt voor onder CPC 7122 vallende diensten een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criterium: de plaatselijke vraag. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd voor intercitybussen. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid. In FR: niet geconsolideerd voor het aanbieden van intercitybusdiensten (CPC 712). In IE: onderzoek naar de economische behoefte voor intercitybussen. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid (CPC 7121, 7122). In IT: er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd voor limousinediensten. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd voor intercitybussen. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd voor diensten inzake goederenvervoer. Belangrijkste criterium: de plaatselijke vraag (CPC 712). In MT: voor openbare busdiensten: het hele netwerk is voorwerp van een concessie waarin een openbaredienstverplichting is opgenomen om tegemoet te komen aan de behoeften van bepaalde sociale groepen (zoals studenten en ouderen) (CPC 712). In MT: voor taxi's gelden er beperkingen voor het aantal vergunningen. Voor karozzini (door paarden getrokken rijtuigen) gelden er beperkingen voor het aantal vergunningen (CPC 712). In PT: wat personenvervoer betreft, wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd voor limousinediensten. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid (CPC 71222). In SE: voor het onderhoud en de reparatie van wegvervoermaterieel wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd wanneer een investeerder zijn eigen terminalinfrastructuurfaciliteiten wil opzetten. Belangrijkste criteria: beschikbare ruimte en capaciteit (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, deel van 8867). In SE: een Zweedse vergunning is vereist voor transporteurs die wegvervoer willen aanbieden. Voor een taxivergunning is onder meer vereist dat de onderneming een natuurlijk persoon moet hebben benoemd die als vervoersmanager optreedt (de facto een ingezetenschapsvereiste — zie het Zweedse voorbehoud ten aanzien van de typen van vestiging) (CPC 712). In SK: voor vrachtvervoer wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criterium: de plaatselijke vraag (CPC 712).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BG, voor de grensoverschrijdende verlening van ondersteunende diensten voor wegvervoer (CPC 744): geen. In BG: niet geconsolideerd.
e) Ondersteunende diensten voor luchtvervoer (CPC 7461, 7469, 83104)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: de mate waarin de grondaafhandelingsdiensten zijn opengesteld, is afhankelijk van de grootte van de luchthaven. Het aantal aanbieders in elke luchthaven kan worden beperkt. Voor grote luchthavens mag deze beperking niet minder dan twee aanbieders zijn. Met betrekking tot investeringen: In PL: wat de opslag van diepgevroren of gekoelde goederen betreft, hangt de mogelijkheid om bepaalde categorieën diensten te kunnen verlenen af van de grootte van de luchthaven. Het aantal dienstverleners in elke luchthaven kan worden beperkt naargelang van de beschikbare ruimte; bij beperkingen om andere redenen moet het aantal dienstverleners ten minste twee bedragen (deel van CPC 742).
f) Vervoer via de ruimte en huur van ruimtevaartuigen	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor vervoersdiensten via de ruimte en de huur van ruimtevaartuigen (CPC 733, deel van 734).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
III-EU17 — Landbouw, visserij, water, productie	
a) Landbouw, jacht, bosbouw en diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw (ISIC 01, 02, CPC 881)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van HR, HU, PT en SE: geen. In HR: niet geconsolideerd voor landbouw- en jachtactiviteiten. In HU: niet geconsolideerd voor landbouwactiviteiten (ISIC 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813 met uitzondering van advies- en consultancydiensten). In PT: de beroepen bioloog, chemisch analist en landbouwkundige zijn voorbehouden aan natuurlijke personen (CPC 881). In SE: niet geconsolideerd voor de rendierhouderij (ISIC 014).
b) Visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij (ISIC 05, CPC 882)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor visserij, aquacultuur, diensten in verband met visserij. In de EU: niet geconsolideerd voor het opzetten van aquacultuurinstallaties op zee of op land. In FR: niet geconsolideerd voor participatie in kwekerijen voor vis, schelpdieren of algen op Frans maritiem staatseigendom. In BG: niet geconsolideerd voor het vangen van de levende rijkdommen van de zee en de binnenwateren door vaartuigen in de mariene binnenwateren en de territoriale zee van BG.
c) Winning, zuivering en distributie van water (ISIC 41)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: niet geconsolideerd voor activiteiten inclusief diensten met betrekking tot de winning, zuivering en distributie van water voor huishoudens en industriële, commerciële en andere gebruikers, met inbegrip van de levering van drinkwater, en waterbeheer.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
d) Productie (ISIC 16, 17, 18, 19, 20, 21)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU: geen.
e) Uitgeverijen, drukkerijen, reproductie van opgenomen media (ISIC 22, CPC 88442)	Geen.
f) Productie (ISIC 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37)	Geen.
III-EU-18 — Activiteiten in verband met mijnbouw en energie	
a) Winning van delfstoffen (ISIC 10, 11, 12: winning van energiehoudende delfstoffen, ISIC 13, 14: winning van metaalerts en andere delfstoffen; CPC 5115, 7131, 8675, 883)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BE, FI, IT en NL: geen. In IT: (geldt ook voor het regionale bestuursniveau voor exploratie): voor mijnen die eigendom zijn van de staat gelden specifieke regels voor exploratie en winning. Voorafgaand aan elke exploitatie-activiteit is een exploratievergunning vereist ("permesso di ricerca", artikel 4 van koninklijk besluit 1447/1927). Die vergunning heeft een looptijd, bevat de precieze grenzen van het terrein dat wordt geëxploreerd en voor hetzelfde gebied kunnen exploratievergunningen aan verschillende personen of ondernemingen worden verleend (dit type vergunning is niet noodzakelijkerwijs exclusief). Voor de ontginning en exploitatie van mineralen is een vergunning ("concessione", artikel 14) van de regionale autoriteit vereist (ISIC 10, 11, 12, 13, 14, CPC 8675, 883).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Met betrekking tot investeringen: In BE: voor de exploratie en exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen in de territoriale zee en op het continentale plat is een concessie vereist. De concessiehouder moet een dienstadres hebben in BE (ISIC 14). In FI: voor de verlening van een vergunning voor de ontginning van kernmateriaal kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd. Belangrijkste criteria: de algemene economische en sociale voordelen (ISIC Rev. 3.1 120). In NL: de opsporing en winning van koolwaterstoffen in NL wordt altijd gezamenlijk uitgevoerd door een particuliere onderneming en de door de minister van Economische Zaken aangewezen naamloze of besloten vennootschap. In de artikelen 81 en 82 van de Mijnbouwwet is vastgesteld dat alle aandelen van die aangewezen vennootschap middellijk of onmiddellijk aan de Nederlandse staat moeten behoren (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14).
b) Energiediensten — algemeen (ISIC 40, CPC 613, 7131, 7139, 742, 7422, 887 (met uitzondering van advies- en consultancydiensten))	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BE, BG, FR en LT: geen. In FR: niet geconsolideerd voor de elektriciteits- en gastransmissiesystemen en het vervoer van olie en gas via pijpleidingen (CPC 7131). In BE: niet geconsolideerd voor de energiedistributiediensten en diensten in verband met de distributie van energie (CPC 887 met uitzondering van consultancydiensten). In BE: niet geconsolideerd voor energietransmissiediensten, met betrekking tot de rechtsvormen en de behandeling van publieke of particuliere marktdeelnemers waaraan BE exclusieve rechten heeft toegekend (ISIC 4010, CPC 71310). In BG: niet geconsolideerd voor diensten in verband met de distributie van energie (deel van CPC 88). Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In LT: niet geconsolideerd voor het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen en hulpdiensten voor het vervoer van andere goederen dan brandstof via pijpleidingen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Elektriciteit (ISIC 40, 4010; CPC 62279, 887 (met uitzondering van advies- en consultancydiensten))	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT, BG, CZ, FI, FR, LT, MT, NL en SK: geen. In AT, BG: niet geconsolideerd voor de productie van elektriciteit, de distributie van energie en diensten in verband met de distributie van energie (ISIC 4010, CPC 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten). In CZ: er bestaan exclusieve rechten met betrekking tot elektriciteits- en gastransmissie en vergunningen om als marktdeelnemer te kunnen optreden (ISIC 40, CPC 7131, 63297, 742, 887). In FI: niet geconsolideerd voor de invoer van elektriciteit. Niet geconsolideerd voor grensoverschrijdende handel met betrekking tot de groot- en detailhandel in elektriciteit. Niet geconsolideerd voor transmissie- en distributienetten en -systemen voor elektriciteit (ISIC 4010, CPC 62279, 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten). In FR: niet geconsolideerd voor de productie van elektriciteit (ISIC 4010). In FR: niet geconsolideerd voor de transmissie en distributie van elektriciteit (ISIC 4010, CPC 887). In LT: niet geconsolideerd voor groot- en detailhandelsdiensten en handel in elektriciteit die afkomstig is van onveilige nucleaire bronnen. In SK: voor de productie, transmissie en distributie van elektriciteit, de groot- en detailhandel in elektriciteit, en diensten in verband met de distributie van energie, met inbegrip van diensten op het gebied van energie-efficiëntie, energiebesparing en energieaudits. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd, waarbij de aanvraag alleen kan worden geweigerd als de markt verzadigd is (ISIC 4010, CPC 62279, 887).
	Met betrekking tot investeringen: In MT: EneMalta plc heeft een monopolie voor de levering van elektriciteit (ISIC 4010; CPC 887). In NL: niet geconsolideerd voor de eigendom van het elektriciteitsnet, die uitsluitend toebehoort aan de Nederlandse overheid (transmissiesystemen) en andere overheidsinstanties (distributienetten) (ISIC 4010, CPC 887).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
d) Brandstoffen, gas, ruwe olie of aardolieproducten (ISIC 232, 4020; CPC 62271, 63297, 713, 742, 887 (met uitzondering van advies- en consultancydiensten))	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT, BG, CZ, DK, FI, FR, HU, NL en SK: geen. In AT: niet geconsolideerd voor het vervoer van gas en andere goederen dan gas (CPC 713). In BG: niet geconsolideerd voor het vervoer via pijpleidingen en de opslag van aardolie en aardgas, met inbegrip van doorvoer (ISIC 4020, CPC 7131, deel van CPC 742). In CZ: niet geconsolideerd voor de productie, transmissie, distributie en opslag van en de handel in gas (ISIC 2320, 4020, CPC 7131, 63297, 742, 887). In DK: de eigenaar of gebruiker die voornemens is om een pijpleiding voor het vervoer van ruwe of geraffineerde aardolie en van aardolieproducten en aardgas aan te leggen, moet vóór de aanvang van de werkzaamheden over een vergunning van de lokale autoriteit beschikken. Het aantal afgegeven vergunningen kan worden beperkt (CPC 7131). In FI: niet geconsolideerd voor transmissie- en distributienetwerken en -systemen voor gas. Kwantitatieve beperkingen in de vorm van monopolies of exclusieve rechten voor de invoer van aardgas (ISIC 4020, CPC 887 met uitzondering van advies- en consultancydiensten).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	In FR: enkel bedrijven waarvan 100 % van het kapitaal in handen is van de Franse staat, een andere overheidsinstantie of ENGIE mogen om redenen van nationale energiezeekerheid eigenaar zijn van gastransmissie- of distributiesystemen en die exploiteren (ISIC 4020, CPC 887). In HU: niet geconsolideerd voor het verlenen van diensten inzake vervoer via pijpleidingen, waarvoor vestiging is vereist. Diensten kunnen worden verleend via een door de staat of de lokale overheid toegekende concessieovereenkomst. De verlening van deze dienst is geregeld bij de wet inzake concessies (CPC 7131). In NL: niet geconsolideerd voor de eigendom van het elektriciteitsnet en het netwerk van gasleidingen, die uitsluitend toebehoort aan de Nederlandse overheid (transmissiesystemen) en andere overheidsinstanties (distributienetten) (ISIC 040, CPC 71310). In SK: een vergunning is vereist voor de productie van gas, de distributie van gasvormige brandstoffen en het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd, waarbij de aanvraag alleen kan worden geweigerd als de markt verzadigd is. (ISIC 4020, CPC 6227162271, 63297, 7131, 742 en 887).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
e) Kernenergie (ISIC 12, 2330, deel van 4010, CPC 887)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van AT, BE, BG, DE, FI, FR, HU, en SE: geen. In AT en FI: niet geconsolideerd voor de productie, de verwerking, de distributie of het vervoer van kernmateriaal en de opwekking of distributie van kernenergie. In DE: niet geconsolideerd voor de productie, de verwerking of het vervoer van kernmateriaal en de opwekking of distributie van kernenergie. In BE: niet geconsolideerd voor de productie, de verwerking of het vervoer van kernmateriaal en de opwekking of distributie van kernenergie.
	Met betrekking tot investeringen: In BG: niet geconsolideerd voor de verwerking van splijt- en fusiestoffen of materialen waaruit die worden verkregen, alsmede de handel daarin, het onderhoud en herstel van apparatuur en systemen voor kernenergieproductiefaciliteiten, het vervoer daarvan en van het afval dat ontstaat bij hun verwerking, het gebruik van ioniserende straling, en alle andere diensten met betrekking tot het gebruik van kernenergie voor vreedzame doeleinden (waaronder ingenieurs- en adviesdiensten, diensten met betrekking tot software enz.). In FR: niet geconsolideerd voor de fabricage, de productie, de verwerking, de opwekking, de distributie of het vervoer van kernmateriaal in verband met verplichtingen van een Euratom-overeenkomst. In HU en SE: niet geconsolideerd voor de verwerking van kernbrandstof en de productie van elektriciteit met kernenergie. (ISIC 2330, deel van 4010).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
f) Stoom en warm water (ISIC 4030, CPC 62271, 887)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van BG, FI en SK: geen. In BG: niet geconsolideerd voor de productie en distributie van warmte (ISIC 4030, CPC 887). In SK: een vergunning is vereist voor de productie en distributie van stoom en warm water, de groothandel en detailhandel in stoom en warm water, en diensten in verband met de distributie van energie. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd, waarbij de aanvraag alleen kan worden geweigerd als de markt verzadigd is.
	Met betrekking tot investeringen: In FI: er zijn kwantitatieve beperkingen in de vorm van monopolies of er bestaan exclusieve rechten voor de productie en distributie van stoom en warm water (ISIC 40, CPC 7131). In FI: niet geconsolideerd voor de transmissie- en distributienetten en -systemen voor stoom en warm water (ISIC 4030, CPC 7131 met uitzondering van advies- en consultancydiensten).
III-EU-19 — Overige diensten, niet elders ingedeeld	
a) Diensten op het gebied van begrafenis, crematie en lijkbezorging (CPC 9703)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van CY, DE, FI, PT, SE en SI: geen. In CY, DE, FI, PT, SE en SI: niet geconsolideerd voor diensten op het gebied van begrafenis, crematie en lijkbezorging.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
b) Overige zakelijke diensten (deel van CPC 612, deel van 621, deel van 625, deel van 85990)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: In de EU, met uitzondering van CZ, LT en FI, voor overige zakelijke diensten (deel van CPC 612, deel van 621, deel van 625, deel van 85990): geen. Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten: In CZ: niet geconsolideerd voor veilingdiensten (deel van CPC 612, deel van 621, deel van 625, deel van 85990). In LT: niet geconsolideerd voor de entiteit waaraan de overheid exclusieve rechten heeft toegekend om de volgende diensten te verlenen: datatransmissie via beveiligde overheidsnetwerken voor datatransmissie. In FI: niet geconsolideerd voor de grensoverschrijdende verlening van diensten voor elektronische identificatie.
c) Nieuwe diensten	In de EU: niet geconsolideerd voor de verlening van nieuwe diensten die niet zijn ingedeeld in de CPC.

LIJST VAN CHILI

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Nr. 1 Alle sectoren	
a) Staatsonderneming	Met betrekking tot de overdracht of vervreemding van aandelen in of activa van een bestaande staatsonderneming of overheidsentiteit behoudt Chili zich het recht voor om een verbod of beperkingen op te leggen ten aanzien van de eigendom van die aandelen of activa en ten aanzien van het recht van investeerders of hun investeringen om zeggenschap uit te oefenen over daarbij opgerichte staatsondernemingen of investeringen daarvan. Onder “staatsonderneming” wordt verstaan een onderneming die eigendom is van of waarover door eigendomsbelangen zeggenschap wordt uitgeoefend door Chili, met inbegrip van ondernemingen die na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst uitsluitend zijn opgericht met het oog op de verkoop of vervreemding van hun aandelen in of activa van een bestaande staatsonderneming of overheidsentiteit.
b) Openbare nutsbedrijven	Openbare nutsbedrijven bestaan onder meer in de volgende sectoren: aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen, onderzoek en ontwikkeling (O&O) op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen, technische testen en toetsen, waterdiensten en -zuivering, rioolwaterzuivering, milieu, gezondheidszorg, vervoer en ondersteunende diensten bij alle vervoerswijzen. Exclusieve rechten betreffende deze diensten worden vaak verleend aan particuliere exploitanten, bijvoorbeeld exploitanten met een vergunning van openbare instanties, die aan specifieke verplichtingen aangaande dienstverlening moeten voldoen. Dit voorbehoud geldt niet voor de telecommunicatie en voor diensten in verband met computers en aanverwante diensten.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
c) Verwerving van onroerend goed	In Chili niet geconsolideerd voor de verwerving van “staatsgrond”, “de grensstreek” en land op een afstand van ten hoogste vijf kilometer van de kustlijn dat wordt gebruikt voor landbouwactiviteiten zoals aangegeven in de bijlagen 10-A en 10-B. Elke Chileense natuurlijke persoon of persoon die in Chili woont of een Chileense rechtspersoon kan land dat wordt gebruikt voor landbouwactiviteiten verwerven of beheren. Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de eigendom van of de zeggenschap over dergelijk land.
d) Commerciële aanwezigheid	Deze lijst is niet van toepassing op vertegenwoordigingskantoren.
e) Inheemse volken	Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot inheemse volken.
f) Achtergestelde minderheden	Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven op grond waarvan rechten of voorkeuren worden toegekend aan sociaal of economisch achtergestelde minderheden.
Nr. 2 Industrie	
Industrie met uitzondering van diensten (ISIC Rev. 3.1 15, 17, 18, 19, 20, 21, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, met uitzondering van 16, 22, 24, 25, 29, 37)	Geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Industrie (ISIC Rev. 3.1 afdeling 16: Vervaardiging van tabaksproducten)	Niet geconsolideerd.
Industrie (ISIC Rev. 3.1 afdeling 22: Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media)	Geen, met uitzondering van: 222 Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen: niet geconsolideerd voor diensten in verband met drukkerijen.
Industrie (ISIC Rev. 3.1 afdeling 24: Vervaardiging van chemische producten)	Specifieke rechtsvormen voor het uitoefenen van de economische activiteit kunnen vereist zijn voor: 241 Vervaardiging van chemische basisproducten; en 242 Vervaardiging van overige chemische producten.
Industrie (ISIC Rev. 3.1 afdeling 25: Vervaardiging van producten van rubber of kunststof)	Specifieke rechtsvormen voor het uitoefenen van de economische activiteit kunnen vereist zijn voor: 251 Vervaardiging van producten van rubber; en 252 Vervaardiging van producten van kunststof.
Industrie (ISIC Rev. 3.1 afdeling 29: Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.)	Geen, met uitzondering van: 2927 Vervaardiging van wapens en munitie: niet geconsolideerd.
Industrie (ISIC Rev. 3.1 afdeling 31: Vervaardiging van elektrische machines en apparaten, n.e.g.)	Specifieke rechtsvormen voor het uitoefenen van de economische activiteit kunnen vereist zijn voor: 311 Vervaardiging van elektromotoren en van elektrische generatoren en transformatoren; en 314 Vervaardiging van accumulatoren, elektrische elementen en elektrische batterijen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Industrie (ISIC Rev. 3.1 afdeling 37: Recycling)	Specifieke rechtsvormen voor het uitoefenen van de economische activiteit kunnen vereist zijn voor: 371 Recycling van metaalafval; en 372 Recycling van niet-metaal afval.
Nr. 3 Wining van delfstoffen	
Wining van delfstoffen, met uitzondering van diensten (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14)	Niet geconsolideerd voor: afdeling 11 Wining van aardolie en aardgas; diensten in verband met de aardolie- en aardgaswining; en afdeling 12 Wining van uranium- en thoriumerts. Voor de exploratie, exploitatie en behandeling (<i>beneficio</i>) van lithium, vloeibare of gasvormige koolwaterstoffen, alle soorten afzettingen in zeewateren die onder nationale jurisdictie vallen en alle soorten afzettingen die zich geheel of gedeeltelijk bevinden in gebieden die zijn aangemerkt als belangrijk voor de nationale veiligheid met gevolgen voor de mijnbouw, een kwalificatie die uitsluitend bij wet kan geschieden, kunnen administratieve concessies of speciale exploitatiecontracten worden gesloten, met inachtneming van de eisen en voorwaarden die per geval bij presidentieel besluit worden vastgesteld. Voorts mogen enkel de <i>Comisión Chilena de Energía Nuclear</i> (Chileense Commissie voor kernenergie) of door die commissie gemachtigde partijen een rechtshandeling uitvoeren of aangaan met betrekking tot gewonnen natuurlijk kernmateriaal en lithium, en concentraten, derivaten en verbindingen daarvan.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Nr. 4 Landbouw	
Landbouw en jacht, met uitzondering van diensten (ISIC Rev. 3.1 A 01)	Geen.
Bosbouw, met uitzondering van diensten (ISIC Rev. 3.1 A 02)	Geen. Voor alle duidelijkheid: er is een door de bosbouwcommissie (<i>Corporación Nacional Forestal</i>) goedgekeurd beheersplan vereist.
Nr. 5 Energie	
Productie en distributie van elektriciteit, met uitzondering van diensten (ISIC Rev. 3.1 E 40, 401, 4010)	a) Geen, met uitzondering van de productie, transmissie en distributie van elektriciteit voor het nationale elektriciteitssysteem (<i>Sistema Eléctrico Nacional</i>). De volgende beperkingen zijn van toepassing: Alleen een specifiek soort overheidsbedrijven, open of gesloten (<i>sociedad anónima abierta o cerrada</i>) en opgericht in Chili, is gemachtigd tot de exploitatie van concessies op het gebied van de distributie van energie. Een dergelijk bedrijf mag zich uitsluitend bezighouden met de distributie van energie. Alleen een specifiek soort overheidsbedrijven, open of gesloten (<i>sociedad anónima abierta o cerrada</i>) en opgericht in Chili, is gemachtigd tot de exploitatie van concessies op het gebied van de transmissie van energie voor het nationale transmissiesysteem (<i>Sistema Interconectado Central</i>). Een dergelijk bedrijf mag zich uitsluitend bezighouden met de transmissie van energie. Energieproductie op basis van waterkracht kan plaatsvinden via concessies. Alleen naar Chileens recht opgerichte rechtspersonen kunnen een dergelijke concessie aanvragen of inschrijven op een overheidsaanbesteding om een dergelijke concessie te verkrijgen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Voor de exploratie of exploitatie van geothermische energie is een concessie vereist. Alleen naar Chileens recht opgerichte rechtspersonen kunnen een dergelijke concessie aanvragen of inschrijven op een overheidsaanbesteding om een dergelijke concessie te verkrijgen. De productie van kernenergie voor vreedzame doeleinden geschiedt uitsluitend door de Chileense Commissie voor kernenergie of, met toestemming van die commissie, samen met derde partijen. Als de commissie het raadzaam acht dergelijke toestemming te verlenen, dan stelt zij tevens de exploitatievoorwaarden vast. b) Niet geconsolideerd voor de activiteiten van energiemakelaars of tussenpersonen die de verkoop van elektriciteit regelen via door een ander beheerde elektriciteitsdistributiesystemen.
Nr. 6 Visserij	
Visserij en viskwekerijen, met uitzondering van diensten (ISIC Rev. 3.1 B 05)	Niet geconsolideerd.
Nr. 7 Diensten	
Rechtskundige diensten (deel van CPC 861)	Met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten: 1) en 3): geen, behalve in het geval van curatoren van faillissementen (<i>síndicos de quiebra</i>) die naar behoren moeten worden gemachtigd door de minister van Justitie (<i>Ministerio de Justicia</i>) en die alleen mogen werken in de plaats waar zij wonen. 2): geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Accountants en boekhouders (CPC 86211)	1) en 3): geen, behalve dat de externe auditors van financiële instellingen ingeschreven moeten staan in het register van externe auditors van de toezichthouder op banken en financiële instellingen (<i>Superintendencia de Bancos e Instituciones Financieras</i>) en van de toezichthouder op effecten en verzekeringen (<i>Superintendencia de Valores y Seguros</i>). Alleen firma's die naar Chileens recht zijn opgericht als personenvennootschap (<i>sociedades de personas</i>) of samenwerkingsverband (<i>asociaciones</i>) en die zich vooral toeleggen op auditdiensten, mogen in het register worden ingeschreven. 2): geen.
Belastingconsulenten (CPC 863)	1), 2) en 3): geen.
Architecten (CPC 8671)	1), 2) en 3): geen.
Ingenieurs (CPC 8672)	1), 2) en 3): geen.
Ingenieurs: geïntegreerde diensten (CPC 86733)	1), 2) en 3): geen.
Diensten in verband met stedenbouw en landschapsarchitectuur (CPC 8674)	1), 2) en 3): geen.
Veterinaire diensten (CPC 932)	1), 2) en 3): geen.
Diensten verleend door verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel (CPC 93191)	1), 2) en 3): geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Computergereleerde diensten (CPC 841, 842, 843, 844 en 845)	1), 2) en 3): geen.
Interdisciplinaire onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten, diensten voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van natuurwetenschappen en aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (deel van CPC 851, deel van CPC 853 en deel van CPC 86751)	1) en 3): geen, behalve dat: het directoraat grensbeheer (<i>Dirección de Fronteras y Límites del Estado</i>) een vergunning moet verlenen voor en toezicht moet houden op alle exploratieactiviteiten van wetenschappelijke of technische aard, of in verband met bergbeklimmen (<i>andinismo</i>), die rechtspersonen of in het buitenland woonachtige natuurlijke personen in grensgebieden willen uitvoeren. Het directoraat grensbeheer kan bepalen dat aan een expeditie een of meer vertegenwoordigers van relevante Chileense activiteiten meedoen. Deze vertegenwoordigers nemen deel aan en verdiepen zich in de studies en het toepassingsgebied ervan. 2): geen.
Onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen (CPC 852)	1), 2) en 3): geen.
Onroerendgoeddiensten: met betrekking tot eigen of geleased onroerend goed of voor een vast bedrag of op contractbasis (CPC 821 en 822)	1), 2) en 3): geen.
Verhuur/lease zonder bemanning/bedieningspersoneel, in verband met vaartuigen, andere transportmiddelen en in verband met andere machines en werktuigen (CPC 8310, met uitzondering van 83104)	1), 2) en 3): geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Leasing of verhuur van luchtvaartuigen (zonder bedieningspersoneel) (CPC 83104)	1), 2) en 3): geen.
Reclame (CPC 871)	1), 2) en 3): geen.
Markt- en opinieonderzoek (CPC 864)	1), 2) en 3): geen.
Advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 865)	1), 2) en 3): geen.
Diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 866, met uitzondering van 86602)	1), 2) en 3): geen.
Technische testen en toetsen (CPC 8676)	1), 2) en 3): geen.
Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw (CPC 881)	1), 2) en 3): geen.
Diensten in verband met mijnbouw (CPC 883)	1), 2) en 3): geen.
Arbeidsbemiddeling en personeelsvoorziening (CPC 87201, 87202, 87203)	1), 2) en 3): geen.
Opsporings- en beveiligingsdiensten (CPC 87302, 87303, 87304 en 87305)	1), 2) en 3): geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Onderhoud en reparatie van uitrusting, met uitzondering van vaartuigen, luchtvaartuigen of andere vervoermiddelen (CPC 633)	1), 2) en 3): geen.
Reiniging van gebouwen (CPC 874)	1), 2) en 3): geen.
Fotografie (CPC 875)	1), 2) en 3): geen.
Verpakkingsdiensten (CPC 876)	1), 2) en 3): geen.
Kredietrapportage en incassobureaus (CPC 87901, 87902)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Telefoonbeantwoording (CPC 87903)	1), 2) en 3): geen.
Vermenigvuldigen van teksten (CPC 87904)	1), 2) en 3): geen.
Vertaal- en tolkdiensten (CPC 87905)	1), 2) en 3): geen, behalve dat officiële vertalingen, officiële beëdigingen van vertalingen en gewaarmerkte kopieën van officiële documenten in vreemde talen uitsluitend mogen worden gemaakt door bij de Chileense autoriteiten geregistreerde officiële vertalers.
Samenstellen van verzendlijsten en verzending (CPC 87906)	1), 2) en 3): geen.
Gespecialiseerde ontwerpen (CPC 87907)	1), 2) en 3): geen.
Overige zakelijke dienstverlening, n.e.g. (CPC 87909)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Drukkerijen en uitgeverijen (CPC 88442)	1), 2) en 3): geen.
Organisatie van congressen (CPC 87909)	1), 2) en 3): geen.
Postdiensten (CPC 7511)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Koeriersdiensten (CPC 7512) Diensten in verband met het verwerken ¹ van postzendingen ² volgens onderstaande lijst van subsectoren, naar binnen- en buitenlandse bestemmingen:	1), 2) en 3): geen, behalve dat: ingevolge presidentieel besluit nr. 5037 van 4 november 1960 van het ministerie van Binnenlandse Zaken ("Ministerio del Interior") en wetgevend besluit nr. 10 van 30 januari 1982 van het ministerie van Vervoer en Telecommunicatie ("Ministerio de Transporte y Telecomunicaciones") of de opvolgers daarvan, de staat Chili door middel van de <i>Empresa de Correos de Chile</i> (het Chileense postbedrijf) een monopolie kan uitoefenen op de toelating, het vervoer en de bezorging van postzendingen (<i>objetos de correspondencia</i>). Onder "postzendingen" wordt verstaan: brieven, enkele en franco briefkaarten, zakelijke stukken, nieuwsbrieven en alle soorten drukwerk, waaronder drukwerk in braille, monsters, pakketjes tot één kilo en speciale postdiensten die bestaan in het opnemen en bezorgen van geluidsberichten (<i>fonos postales</i>).

¹ Het begrip "verwerken" omvat toelating ("admisión"), vervoer ("transporte") en bezorging ("entrega").

² Het begrip "postzending" omvat alle poststukken die door een bedrijf worden verwerkt, ongeacht of dit bedrijf publiek of particulier is.

³ Bv. brieven en briefkaarten.

⁴ Met inbegrip van boeken en catalogi.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
iii) verwerking van geadresseerd drukwerk ¹ ; iv) verwerking van onder i) tot en met iii) bedoelde poststukken als aangetekende of verzekerde zendingen; v) expresbesteldiensten ² voor onder i) tot en met iii) bedoelde zendingen; vi) verwerking van niet-geadresseerde zendingen; en vii) overige diensten die niet elders worden gespecificeerd.	
Internationale langeafstandstelecommunicatiediensten	1), 2) en 3): geen.
Lokale basistelecommunicatiediensten en -netwerken, intermediaire telecommunicatiediensten, bijkomende telecommunicatiediensten en beperkte telecommunicatiediensten	1), 2) en 3): geen.

¹ Dagbladen, kranten en tijdschriften.

² Expresbesteldiensten bieden naast snellere en betrouwbaardere verzending extra dienstverlening in de vorm van ophalen vanaf het verzendpunt, persoonlijke aflevering bij de geadresseerde, het volgen en opsporen van zendingen, de mogelijkheid om het adres of de geadresseerde tijdens het vervoer te wijzigen, en ontvangstbevestiging.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Diensten in verband met de bouw (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 en 518)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Handelsbemiddeling (CPC 621)	1), 2) en 3): geen.
Groothandel (CPC 622, 61111, 6113 en 6121)	1), 2) en 3): geen.
Detailhandel (CPC 632, 61111, 6113 en 6121)	1), 2) en 3): geen.
Franchising (CPC 8929)	1), 2) en 3): geen.
Milieudiensten (CPC 940)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd, behalve voor consultancydiensten.
Onderwijs (CPC 92)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Gezondheidsdiensten — ziekenhuisdiensten, ambulancediensten, diensten op het gebied van intramurale gezondheidszorg (CPC 93, 931, met uitzondering van 9312, deel van 93191, 9311, 93192, 93193, 93199)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, waaronder pensioenverzekering	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Maatschappelijke diensten, waaronder pensioenverzekering	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Hotels en restaurants, inclusief catering (CPC 641, 642 en 643)	1), 2) en 3): geen.
Reisbureaus en reisorganisatoren (CPC 74710)	1), 2) en 3): geen.
Toeristengidsen (CPC 74720)	1), 2) en 3): geen.
Amusement, inclusief theater, concerten en circussen (CPC 9619)	1), 2) en 3): geen.
Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele diensten (CPC 963)	1), 2) en 3): geen.
Amusement, theater, concerten en circussen (CPC 9619, 964 met uitzondering van 96492)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Nieuwsagentschappen (CPC 962)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Sport en overige recreatie (CPC 9641)	1), 2) en 3): geen, behalve dat een specifieke rechtsvorm verplicht kan zijn voor sportorganisaties die professionele activiteiten ontplooiën. Daarnaast geldt het volgende, op basis van nationale behandeling: a) het is niet toegestaan om met meer dan een team deel te nemen aan dezelfde categorie van een sportcompetitie; b) er kunnen specifieke voorschriften worden vastgesteld inzake aandelenbezit in sportbedrijven; en c) er kan een minimumkapitaalvereiste worden toegepast.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Gok- en weddiensten (CPC 96492)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Overige recreatiediensten, n.e.g. (CPC 96499)	1), 2) en 3): geen.
Zeevervoerdiensten (CPC 721): Personenvervoer (CPC 7211) (CPC 7223)	1) en 2): geen. 3): a) Oprichting van een geregistreerde onderneming om een vloot onder Chileense vlag te laten varen: niet geconsolideerd. b) Andere vormen van commerciële aanwezigheid voor internationaal zeevervoer ¹ : geen.

¹ “Andere vormen van commerciële aanwezigheid voor internationaal zeevervoer”: de capaciteit van internationale maatschappijen voor zeevervoer van de andere Partij om ter plaatse alle activiteiten te ontplooiën die nodig zijn om hun klanten volledig of gedeeltelijk geïntegreerd vervoer te kunnen bieden, waarvan zeevervoer een wezenlijk deel moet uitmaken. Deze verbintenis mag echter op geen enkele manier de verbintenissen in het kader van de grensoverschrijdende dienstverlening beperken. De bedoelde activiteiten omvatten onder meer, maar zijn niet beperkt tot:

- a) het op de markt brengen en de verkoop van maritieme vervoersdiensten en aanverwante diensten door rechtstreekse contacten met klanten, van prijsopgave tot facturering, ongeacht of deze diensten worden verricht of aangeboden door de dienstverlener zelf dan wel door dienstverleners waarmee de verkoper van de diensten een permanent handelsakkoord heeft;
- b) aankoop, voor eigen rekening of voor rekening van hun klanten (en de wederverkoop aan hun klanten) van alle vervoersdiensten en aanverwante diensten, met inbegrip van alle vormen van binnenlands vervoer, in het bijzonder over de binnenwateren, over de weg en per spoor, die voor een geïntegreerde dienstverlening vereist zijn;
- c) het opstellen van documenten betreffende vervoersdocumenten, douanedocumenten of andere documenten in verband met de oorsprong en de aard van de vervoerde goederen;
- d) het verschaffen van bedrijfsinformatie op enigerlei wijze, waaronder door middel van geautomatiseerde informatiesystemen en de elektronische uitwisseling van gegevens (overeenkomstig deze overeenkomst);
- e) het sluiten van enigerlei handelsovereenkomst (met inbegrip van deelnemingen in ondernemingen) en het in dienst nemen van plaatselijk aangeworven personeel (of, wanneer het buitenlandse personeel betreft, met inachtneming van de horizontale verbintenis inzake de detachering van personeel) met een in het betrokken land gevestigde scheepvaartonderneming; en
- f) het optreden namens ondernemingen, het organiseren van de afroep van aanvragen om scheepsruimte of, indien nodig, het overnemen van vracht.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Goederenvervoer (CPC 7212) Verhuur/lease van vaartuigen met bemanning Onderhoud en reparatie van schepen (CPC 8868) Duwen en slepen (CPC 72140) Ondersteunende diensten in verband met zeevervoer (CPC 745) Laad- en losdiensten (CPC 741) Opslag (CPC 742)	
Binnenvaart (CPC 722)	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Vervoer per spoor en hulpdiensten voor vervoer per spoor	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Wegvervoersdiensten: goederenvervoer (CPC 7123)	1), 2) en 3): geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Wegvervoersdiensten: verhuur van bedrijfsvoertuigen met chauffeur (CPC 71222 — Verhuur van personenauto's met chauffeur)	1), 2) en 3): geen.
Wegvervoersdiensten: onderhoud en reparatie van materieel voor vervoer over de weg (CPC 6112 — Onderhoud en reparatie van auto's)	1), 2) en 3): geen.
Wegvervoersdiensten: ondersteunende diensten voor wegvervoer (CPC 7441 — busstations)	1), 2) en 3): geen.
Ondersteunende diensten voor alle vormen van vervoer: vrachtbehandeling (CPC 741)	1), 2) en 3): geen.
Ondersteunende diensten voor alle vormen van vervoer: opslag (CPC 742)	1), 2) en 3): geen.
Ondersteunende diensten voor alle vormen van vervoer: bevrachtingsagenten (CPC 748)	1), 2) en 3): geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Vervoer via pijpleidingen: vervoer van brandstoffen en andere goederen (CPC 7131)	1), 2) en 3): geen, behalve dat de dienst moet worden verleend door naar Chileens recht opgerichte rechtspersonen en dat de dienstverlening afhankelijk kan worden gesteld van een concessie op basis van nationale behandeling.
Reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen	1): niet geconsolideerd. 2) en 3): geen.
Verkoop en marketing van luchtvervoerdiensten	1), 2) en 3): geen.
Geautomatiseerde boekingssystemen (CRS)	1), 2) en 3): geen.
Grondafhandelingsdiensten	1), 2) en 3): geen.
Gespecialiseerde luchtdiensten	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.
Vervoer via de ruimte en huur van ruimtevaartuigen	1), 2) en 3): niet geconsolideerd.

ZAKELIJKE BEZOEKERS VOOR VESTIGINGSDOELEINDEN, BINNEN EEN
ONDERNEMING OVERGEPLAATSTE PERSONEN, INVESTEERDERS EN ZAKELIJKE
BEZOEKERS VOOR EEN KORT VERBLIJF

1. De bestaande niet-conforme maatregelen die in deze bijlage zijn opgenomen, kunnen worden gehandhaafd, worden voortgezet, onmiddellijk worden verlengd of worden aangepast, op voorwaarde dat de aanpassing geen afbreuk doet aan de conformiteit van de maatregel zoals die onmiddellijk vóór de aanpassing bestond, met de artikelen 12.3 en 12.4.
2. De artikelen 12.3 en 12.4 zijn niet van toepassing op eventuele bestaande niet-conforme maatregelen die in deze bijlage zijn opgenomen, voor zover deze niet conform zijn.
3. Naast de in deze bijlage opgenomen niet-conforme maatregelen mag elke Partij maatregelen vaststellen of handhaven met betrekking tot kwalificatievereisten, kwalificatieprocedures, technische normen, vergunningsvereisten en vergunningsprocedures die geen beperking in de zin van de artikelen 12.3 en 12.4 inhouden. Die maatregelen kunnen inhouden dat een vergunning moet worden verkregen, dat een erkenning van kwalificaties in gereguleerde sectoren moet zijn verkregen of dat een specifiek examen, zoals een taalexamen, moet zijn behaald, dat moet zijn voldaan aan een lidmaatschapsvereiste voor een bepaald beroep, zoals het lidmaatschap van een beroepsorganisatie, of aan andere niet-discriminerende eisen op grond waarvan bepaalde activiteiten niet mogen worden uitgevoerd in beschermde zones of gebieden. Hoewel dergelijke maatregelen niet in deze bijlage zijn opgenomen, blijven zij van toepassing.

4. De lijsten in de punten 7 en 8 van deze bijlage zijn uitsluitend van toepassing op het grondgebied van Chili en van de Europese Unie overeenkomstig artikel 33.8 en zijn enkel relevant in het kader van de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en haar lidstaten met Chili. Die lijsten laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten uit hoofde van het EU-recht onverlet.
5. Voor alle duidelijkheid: de verplichting voor de Europese Unie om nationale behandeling toe te kennen, houdt geen vereiste in van uitbreiding tot natuurlijke of rechtspersonen van Chili, van de behandeling die in een lidstaat, op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie of op grond van dat Verdrag genomen maatregelen, met inbegrip van de uitvoering ervan in de lidstaten, wordt toegekend aan:
- a) natuurlijke personen of ingezetenen van een andere lidstaat; of
 - b) rechtspersonen opgericht of georganiseerd naar het recht van een andere lidstaat of van de Europese Unie die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in de Europese Unie hebben.
6. In de onderstaande punten worden de volgende afkortingen gebruikt:
- AT Oostenrijk
- BE België
- BG Bulgarije

CY Cyprus

CZ Tsjechië

DE Duitsland

DK Denemarken

EE Estland

EL Griekenland

ES Spanje

EU Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten

FI Finland

FR Frankrijk

HR Kroatië

HU Hongarije

IE Ierland

IT Italië

LT Litouwen

LU Luxemburg

LV Letland

MT Malta

NL Nederland

PL Polen

PT Portugal

RO Roemenië

SE Zweden

SI Slovenië

SK Slowakije

7. De niet-conforme maatregelen van de Europese Unie zijn:

Zakelijke bezoekers voor vestigingsdoeleinden

Alle sectoren	AT, CZ: een zakelijke bezoeker voor vestigingsdoeleinden moet werken voor een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd. SK: een zakelijke bezoeker voor vestigingsdoeleinden moet werken voor een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd. Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte. CY: toegestane duur van het verblijf: maximaal negentig dagen per twaalf maanden. Een zakelijke bezoeker voor vestigingsdoeleinden moet werken voor een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd.
---------------	---

Binnen een onderneming overgeplaatste personen

Alle sectoren	AT, CZ, SK: binnen een onderneming overgeplaatste personen moeten in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd. FI: leidinggevend personeel moet in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is. HU: natuurlijke personen die vennoot van een onderneming zijn geweest, komen niet in aanmerking voor overplaatsing als binnen de onderneming overgeplaatste personen. Stagiair-werknemers AT, CZ, DE, FR, ES, HU, LT: de stage van de stagiair-werknemer moet verband houden met de verkregen universitaire graad.
---------------	---

Zakelijke bezoekers voor een kort verblijf

Alle zakelijke bezoekers voor een kort verblijf	CY, DK, HR: een werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, is vereist wanneer de zakelijke bezoeker voor een kort verblijf een dienst verleent. LV: een werkvergunning is vereist voor werkzaamheden of activiteiten die worden uitgevoerd op basis van een contract. MT: een werkvergunning is vereist. Er wordt geen onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. SI: een enkele verblijfs- en werkvergunning is vereist om meer dan 14 aaneengesloten dagen diensten te verlenen en voor bepaalde activiteiten (onderzoek en ontwerp; opleidingsseminars; inkoop; commerciële transacties; vertaling en vertolking). Een onderzoek naar de economische behoefte is niet vereist. SK: in het geval van verlening van diensten op het grondgebied van Slowakije is een werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, vereist voor activiteiten die langer duren dan zeven dagen in een kalendermaand of dertig dagen in een kalenderjaar.
Installateurs en onderhoudspersoneel	AT: een werkvergunning is vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte. Er wordt afgezien van een onderzoek naar de economische behoefte voor natuurlijke personen die werknemers opleiden om diensten te verlenen en die over specialistische kennis beschikken. CY: een werkvergunning is vereist voor activiteiten die langer duren dan zeven dagen in een kalendermaand of dertig dagen in een kalenderjaar. CZ: een werkvergunning is vereist indien het werk langer duurt dan zeven opeenvolgende kalenderdagen of in totaal dertig dagen in een kalenderjaar. ES: een werkvergunning is vereist. Installateurs, reparateurs en onderhoudspersoneel moeten als zodanig in dienst zijn van de rechtspersoon die het goed levert of de dienst verleent of van een onderneming die deel uitmaakt van dezelfde groep als de oorspronkelijke rechtspersoon gedurende ten minste drie maanden onmiddellijk voorafgaand aan de datum van indiening van een aanvraag voor toegang, en moeten beschikken over ten minste drie jaar relevante beroepservaring die, indien van toepassing, is opgedaan na de leeftijd van meerderjarigheid. FI: afhankelijk van de activiteit is mogelijk een verblijfsvergunning vereist. SE: een werkvergunning is vereist, behalve voor i) natuurlijke personen die deelnemen aan opleidingen, tests, voorbereiding of voltooiing van leveringen, of soortgelijke activiteiten in het kader van een zakelijke transactie, of ii) installateurs of technische instructeurs in verband met urgente installatie of reparatie van machines voor maximaal twee maanden in het kader van een noodsituatie. Een onderzoek naar de economische behoefte is niet vereist.

Investeerders

Alle sectoren:	AT: onderzoek naar de economische behoefte. CY: maximale verblijfsduur van negentig dagen per zes maanden. CZ, SK: een werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, is vereist in het geval van investeerders die in dienst zijn van een onderneming. DK: maximale verblijfsduur van negentig dagen per zes maanden. Als investeerders als zelfstandigen een onderneming willen starten in Denemarken, is een werkvergunning vereist. FI: investeerders moeten in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is en een functie in het midden- of hoger kader vervullen. HU: maximale verblijfsduur van negentig dagen als de investeerder niet in dienst is van een onderneming in Hongarije. Een onderzoek naar de economische behoefte is vereist als de investeerder in dienst is van een onderneming in Hongarije. IT: een onderzoek naar de economische behoefte is vereist als de investeerder niet in dienst is van een onderneming. LT, NL, PL: de categorie investeerders wordt niet erkend met betrekking tot natuurlijke personen die de investeerder vertegenwoordigen. LV: de maximale verblijfsduur in de aan de investering voorafgaande fase is negentig dagen per zes maanden. Verlenging met een jaar in de fase na de investering, afhankelijk van de voorwaarden in de nationale wetgeving, zoals domein en bedrag van de gedane investeringen. SE: een werkvergunning is vereist als de investeerder als werkzame persoon wordt beschouwd.
----------------	---

8. De niet-conforme maatregelen van Chili zijn:

Zakelijke bezoekers voor vestigingsdoeleinden

Alle sectoren	Geen.
---------------	-------

Binnen een onderneming overgeplaatste personen

Alle sectoren	Geen.
---------------	-------

Zakelijke bezoekers voor een kort verblijf

Alle sectoren	Geen.
---------------	-------

Investeerders:

Alle sectoren	Geen.
---------------	-------

Op voorwaarde dat hun hoofdvestiging, feitelijke plaats van bezoldiging en voornaamste plaats waar winst wordt gemaakt buiten Chili blijven, mogen zakelijke bezoekers voor een kort verblijf uit de Europese Unie zich bezighouden met de volgende activiteiten:

- a) vergaderingen of conferenties bijwonen of overleg plegen met zakenpartners;
- b) werken op bestelling van of contracten sluiten met een in Chili gevestigde onderneming, maar geen goederen verkopen of diensten verlenen aan het grote publiek;
- c) zakelijk overleg plegen over de vestiging, uitbreiding of liquidatie van een onderneming of investering in Chili; of
- d) uitrusting of machines installeren, repareren of onderhouden, diensten verlenen of werknemers opleiden om diensten te verlenen, op grond van een garantie of een ander dienstverleningscontract in verband met de verkoop of verhuur van dergelijke uitrusting of machines, gedurende de looptijd van de garantie of het dienstverleningscontract.

DIENSTVERLENERS OP CONTRACTBASIS EN BEOEFENAREN VAN EEN VRIJ BEROEP

1. Elke Partij staat toe dat dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep van de andere Partij door middel van de aanwezigheid van natuurlijke personen overeenkomstig artikel 12.5 op haar grondgebied diensten verlenen voor de in deze bijlage opgenomen sectoren en binnen de desbetreffende beperkingen.
2. De lijsten in de punten 11 en 12 bevatten de volgende elementen:
 - a) in de eerste kolom wordt de sector of subsector aangegeven waarvoor de categorie van dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep wordt geliberaliseerd; en
 - b) in de tweede kolom worden de toepasselijke beperkingen beschreven.
3. Naast de lijst van in deze bijlage opgenomen voorbehouden, mag elke Partij maatregelen vaststellen of handhaven met betrekking tot kwalificatievereisten, kwalificatieprocedures, technische normen, vergunningsvereisten en vergunningsprocedures die geen beperking in de zin van artikel 12.5 inhouden. Die maatregelen kunnen inhouden dat een vergunning moet worden verkregen, dat een erkenning van kwalificaties in gereguleerde sectoren moet zijn verkregen of dat een specifiek examen, zoals een taalexamen, moet zijn behaald, dat moet zijn voldaan aan een lidmaatschapsvereiste voor een bepaald beroep, zoals het lidmaatschap van een beroepsorganisatie, of aan andere niet-discriminerende eisen op grond waarvan bepaalde activiteiten niet mogen worden uitgevoerd in beschermde zones of gebieden. Hoewel dergelijke maatregelen niet in deze bijlage zijn opgenomen, blijven zij van toepassing.

4. De Partijen gaan geen verbintenissen aan voor dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep in economische activiteiten die niet in deze bijlage zijn opgenomen.

5. In de sectoren waar onderzoek naar de economische behoefte wordt uitgevoerd, zijn de belangrijkste criteria de beoordeling van:

- a) voor Chili: de relevante marktsituatie in Chili; en
- b) voor de Europese Unie: de relevante marktsituatie in de lidstaat of de regio waar de dienst zal worden verleend, onder meer met betrekking tot het aantal dienstverleners die op het moment van de beoordeling reeds een dienst verlenen, en de gevolgen voor die dienstverleners.

6. De lijsten in de punten 11 en 12 van deze bijlage zijn uitsluitend van toepassing op het grondgebied van Chili en van de Europese Unie overeenkomstig artikel 33.8 en zijn enkel relevant in het kader van de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en haar lidstaten met Chili. Die lijsten laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten uit hoofde van het EU-recht onverlet.

7. Voor alle duidelijkheid: de verplichting voor de Europese Unie om nationale behandeling toe te kennen, houdt geen vereiste in van uitbreiding tot natuurlijke of rechtspersonen van Chili, van de behandeling die in een lidstaat, op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie of op grond van dat Verdrag genomen maatregelen, met inbegrip van de uitvoering ervan in de lidstaten, wordt toegekend aan:

- a) natuurlijke personen of ingezetenen van een andere lidstaat; of

- b) rechtspersonen opgericht of georganiseerd naar het recht van een andere lidstaat of van de Europese Unie die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in de Europese Unie hebben.

8. In de onderstaande lijsten worden de volgende afkortingen gebruikt:

AT Oostenrijk

BE België

BG Bulgarije

CY Cyprus

CZ Tsjechië

DE Duitsland

DK Denemarken

EE Estland

EL Griekenland

ES Spanje

EU Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten

FI Finland

FR Frankrijk

HR Kroatië

HU Hongarije

IE Ierland

IT Italië

LT Litouwen

LU Luxemburg

LV Letland

MT Malta

NL Nederland

PL Polen

PT Portugal

RO Roemenië

SE Zweden

SI Slovenië

SK Slowakije

CSS Dienstverleners op contractbasis

IP Beoefenaren van een vrij beroep

Dienstverleners op contractbasis

9. Met inachtneming van de in de punten 11 en 12 van deze bijlage opgenomen lijst van voorbehouden gaan de Partijen verbintenissen aan overeenkomstig artikel 12.5 met betrekking tot dienstverleners op contractbasis in de volgende sectoren of subsectoren:

- a) rechtskundige adviesdiensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en intern recht;
- b) boekhoudkundige diensten;

- c) diensten van belastingconsulenten;
- d) diensten van architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten;
- e) diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs;
- f) medische en tandheelkundige diensten;
- g) veterinaire diensten;
- h) diensten van verloskundigen;
- i) diensten van verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel;
- j) diensten in verband met computers en aanverwante diensten;
- k) diensten in verband met onderzoek en ontwikkeling;
- l) reclamediensten;
- m) markt- en opinieonderzoek;
- n) advies op het gebied van bedrijfsbeheer;

- o) diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer;
- p) technische testen en toetsen;
- q) aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen;
- r) mijnbouw;
- s) onderhoud en reparatie van vaartuigen;
- t) onderhoud en reparatie van spoorwegmaterieel;
- u) onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen;
- v) onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan;
- w) onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (met uitzondering van kantoormachines), toestellen (met uitzondering van vervoermiddelen en kantoortoestellen) en consumentenartikelen;
- x) diensten van vertalers en tolken;
- y) telecommunicatiediensten;

- z) post- en koeriersdiensten;
- aa) bouwnijverheid en aanverwante civieltechnische diensten;
- bb) inspectie van bouwterreinen;
- cc) hoger onderwijs;
- dd) diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw;
- ee) milieudiensten;
- ff) diensten van adviseurs en consultants in verband met verzekeringen en aanverwante diensten;
- gg) andere financiële diensten van adviseurs en consultants;
- hh) andere in bijlage 18 vermelde financiële diensten — alleen voor Chili;
- ii) diensten van adviseurs en consultants in verband met vervoer;
- jj) reisbureaus en reisorganisatoren;
- kk) toeristengidsen;
- ll) diensten van adviseurs en consultants in verband met de industrie.

Beoefenaren van een vrij beroep

10. Met inachtneming van de in de punten 11 en 12 van deze bijlage opgenomen lijst van voorbehouden gaan de Partijen verbintenissen aan overeenkomstig artikel 12.5 met betrekking tot beoefenaren van een vrij beroep in de volgende sectoren of subsectoren:

- a) rechtskundige adviesdiensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en intern recht;
- b) diensten van architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten;
- c) diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs;
- d) diensten in verband met computers en aanverwante diensten;
- e) diensten in verband met onderzoek en ontwikkeling;
- f) markt- en opinieonderzoek;
- g) advies op het gebied van bedrijfsbeheer;
- h) diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer;

- i) mijnbouw;
- j) diensten van vertalers en tolken;
- k) telecommunicatiediensten;
- l) post- en koeriersdiensten;
- m) hoger onderwijs;
- n) diensten van adviseurs en consulenten in verband met verzekeringen;
- o) andere financiële diensten van adviseurs en consulenten;
- p) andere in bijlage 18 vermelde financiële diensten — alleen voor Chili;
- q) diensten van adviseurs en consulenten in verband met vervoer;
- r) diensten van adviseurs en consulenten in verband met de industrie.

11. De voorbehouden van de Europese Unie zijn:

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Alle sectoren	CSS: EU: het aantal personen dat bij het dienstverleningscontract betrokken is, mag niet groter zijn dan noodzakelijk voor de uitvoering van het contract, zoals kan worden vereist door de wet- en regelgeving van de Partij waar de dienst wordt verleend.
Rechtskundige adviesdiensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en intern recht (deel van CPC 861)	CSS: In AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE: geen. In BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: In AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE: geen. In BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK: onderzoek naar de economische behoefte.
Boekhoudkundige diensten (CPC 86212 met uitzondering van “auditdiensten”, 86213, 86219 en 86220)	CSS: In AT, BE, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In BG, CZ, CY, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Diensten van belastingconsulenten (CPC 863) ¹	CSS: In AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: geen. In BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In PT: niet geconsolideerd. IP: EU: niet geconsolideerd.
Diensten van architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten (CPC 8671 en 8674)	CSS: In BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In FI: geen, behalve dat: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over speciale kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. In BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In AT: uitsluitend planningsdiensten, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. IP: In CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In FI: geen, behalve dat: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over speciale kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. In BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In AT: uitsluitend planningsdiensten, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte.

¹ Omvat geen juridisch advies en geen wettelijke vertegenwoordiging in belastingaangelegenheden, die zijn opgenomen onder rechtskundige diensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en intern recht.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs (CPC 8672 en 8673)	CSS: In BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In FI: geen, behalve dat: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. In BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In AT: uitsluitend planningsdiensten, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. IP: In CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In FI: geen, behalve dat: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. In BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In AT: uitsluitend planningsdiensten, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte.
Medische (psychologen daaronder begrepen) en tandheelkundige diensten (CPC 9312 en deel van 85201)	CSS: In SE: geen. In CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: onderzoek naar de economische behoefte. In FR: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor psychologen, waarvoor: niet geconsolideerd. In AT: niet geconsolideerd, behalve voor psychologen en tandartsen, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. In BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK: niet geconsolideerd. IP: EU: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Veterinaire diensten (CPC 932)	CSS: In SE: geen. In CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: onderzoek naar de economische behoefte. In AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK: niet geconsolideerd. IP: EU: niet geconsolideerd.
Diensten van verloskundigen (deel van CPC 93191)	CSS: In IE, SE: geen. In AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: onderzoek naar de economische behoefte. In BE, BG, FI, HR, HU, SK: niet geconsolideerd. IP: EU: niet geconsolideerd.
Diensten van verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel (deel van CPC 93191)	CSS: In IE, SE: geen. In AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: onderzoek naar de economische behoefte. In BE, BG, FI, HR, HU, SK: niet geconsolideerd. IP: EU: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Diensten in verband met computers en aanverwante diensten (CPC 84)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In FI: geen, behalve dat: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over speciale kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. In AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: In DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In FI: geen, behalve dat: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over speciale kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In HR: niet geconsolideerd.
Diensten in verband met onderzoek en ontwikkeling (CPC 851, 852 met uitzondering van psychologen ¹ , en 853)	CSS: EU, behalve in NL, SE: een gastovereenkomst met een erkende onderzoeksorganisatie is vereist². EU, behalve in CZ, DK, SK: geen. In CZ, DK, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU, behalve in NL, SE: een gastovereenkomst met een erkende onderzoeksorganisatie is vereist³. EU, behalve in BE, CZ, DK, IT, SK: geen. In BE, CZ, DK, IT, SK: onderzoek naar de economische behoefte.

¹ Deel van CPC 85201, dat is opgenomen onder medische en tandheelkundige diensten.

² Voor alle lidstaten, behalve DK, moeten de erkenning van de onderzoeksorganisatie en de gastovereenkomst voldoen aan de op grond van Richtlijn (EU) 2016/801 van 11 mei 2016 vastgestelde voorwaarden.

³ Voor alle lidstaten, behalve DK, moeten de erkenning van de onderzoeksorganisatie en de gastovereenkomst voldoen aan de op grond van Richtlijn (EU) 2016/801 van 11 mei 2016 vastgestelde voorwaarden.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Reclamediensten (CPC 871)	CSS: In BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.
Markt- en opinieonderzoek (CPC 864)	CSS: In BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In PT: geen, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd. In HU, LT: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd. IP: In DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In PT: geen, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd. In HU, LT: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 865)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: In CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte.
Diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 866)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In HU: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor arbitrage en bemiddeling (CPC 86602), waarvoor: niet geconsolideerd. IP: In CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In HU: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor arbitrage en bemiddeling (CPC 86602), waarvoor: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Technische testen en toetsen (CPC 8676)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.
Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)	CSS: In BE, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: geen. In AT, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DE: geen, behalve voor door de overheid aangestelde landmeters, waarvoor: niet geconsolideerd. In FR: geen, behalve voor landmeteractiviteiten in verband met het vaststellen van eigendomsrechten en de wetgeving inzake grondbezit, waarvoor: niet geconsolideerd. In BG: niet geconsolideerd. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Mijnbouw (CPC 883, alleen adviseurs en consultants)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: In DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte.
Onderhoud en reparatie van schepen (deel van CPC 8868)	CSS: In BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.
Onderhoud en reparatie van spoorwagematerieel (deel van CPC 8868)	CSS: In BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen (CPC 6112, 6122, deel van 8867 en deel van 8868)	CSS: In BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.
Onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 8868)	CSS: In BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.
Onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (met uitzondering van kantoormachines), toestellen (met uitzondering van vervoermiddelen en kantoortoestellen) en consumentenartikelen ¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 en 8866)	CSS: In BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In FI: niet geconsolideerd, behalve in het kader van contracten na verkoop of lease; voor onderhoud en reparatie van consumentenartikelen (CPC 633): onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.

¹ Onderhoud en reparatie van kantoormachines en -toestellen, inclusief computers (CPC 845) is opgenomen onder diensten in verband met computers.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Diensten van vertalers en tolken (CPC 87905, met uitzondering van officiële of beëdigde activiteiten)	CSS: In BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: In CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In HR: niet geconsolideerd.
Telecommunicatiediensten (CPC 7544, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: In DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Post- en koeriersdiensten (CPC 751, alleen adviseurs en consultants)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: In DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte.
Bouwnijverheid en aanverwante civieltechnische diensten (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 en 518) BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 en 517)	CSS: EU: niet geconsolideerd, behalve in BE, CZ, DK, ES, NL en SE. In BE, DK, ES, NL, SE: geen. In CZ: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd, behalve NL. In NL: geen.
Inspectie van bouwterreinen (CPC 5111)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: EU: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Hoger onderwijs (CPC 923)	CSS: EU, behalve in LU, SE: niet geconsolideerd. In LU: niet geconsolideerd, behalve voor hoogleraren, waarvoor: geen. In SE: geen, behalve voor openbaar en particulier gefinancierde onderwijsdienstverleners die enige vorm van overheidssteun ontvangen, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: EU, behalve in SE: niet geconsolideerd. In SE: geen, behalve voor openbaar en particulier gefinancierde onderwijsdienstverleners die enige vorm van overheidssteun ontvangen, waarvoor: niet geconsolideerd.
Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw (CPC 881, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: EU, behalve in BE, DE, DK, ES, FI, HR en SE: niet geconsolideerd. In BE, DE, ES, HR, SE: geen. In DK: onderzoek naar de economische behoefte. In FI: niet geconsolideerd, met uitzondering van de diensten van adviseurs en consulenten in verband met bosbouw, waarvoor: geen. IP: EU: niet geconsolideerd.
Milieudiensten (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, deel van 94060, 9405, deel van 9406 en 9409)	CSS: In BE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. IP: EU: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Verzekeringen en aanverwante diensten (alleen diensten van adviseurs en consulenten)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In HU: niet geconsolideerd. IP: In DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In HU: niet geconsolideerd.
Andere financiële diensten (alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In BE, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In HU: niet geconsolideerd. IP: In DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In HU: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Vervoer (CPC 71, 72, 73 en 74, alleen adviseurs en consultants)	CSS: In DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In BE: niet geconsolideerd. IP: In CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In PL: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor luchtvervoer, waarvoor: geen. In BE: niet geconsolideerd.
Reisbureaus en reisorganisatoren (met inbegrip van reisleiders¹) (CPC 7471)	CSS: In AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: geen. In BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In BE, IE: niet geconsolideerd, behalve voor reisleiders, waarvoor: geen. IP: EU: niet geconsolideerd.

¹ Dienstverleners die tot taak hebben een groep reizigers van minimaal tien natuurlijke personen te begeleiden, zonder op specifieke locaties als gids op te treden.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Toeristengidsen (CPC 7472)	CSS: In NL, PT, SE: geen. In AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, RO, SK, SI: onderzoek naar de economische behoefte. In ES, HR, LT, PL: niet geconsolideerd. IP: EU: niet geconsolideerd.
Industrie (CPC 884 en 885, alleen adviseurs en consultants)	CSS: In BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: geen. In AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte. In DK: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. IP: In DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: geen. In AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: onderzoek naar de economische behoefte.

12. De voorbehouden van Chili zijn:

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Rechtskundige adviesdiensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en intern recht (deel van CPC 861)	Geen.
Boekhoudkundige diensten (CPC 86212 met uitzondering van “auditdiensten”, 86213, 86219 en 86220)	Geen.
Diensten van belastingconsulenten (CPC 863) ¹	Geen.
Diensten van architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten (CPC 8671 en 8674)	Geen.
Diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs (CPC 8672 en 8673)	Geen.
Medische (psychologen daaronder begrepen) en tandheelkundige diensten (CPC 9312 en deel van 85201)	Geen.
Veterinaire diensten (CPC 932)	Geen.
Diensten van verloskundigen (deel van CPC 93191)	Geen.
Diensten van verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel (deel van CPC 93191)	Geen.
Diensten in verband met computers en aanverwante diensten (CPC 84)	Geen.
Diensten in verband met onderzoek en ontwikkeling (CPC 851, 852 met uitzondering van psychologen ² , en 853)	Geen.
Reclamediensten (CPC 871)	Geen.
Markt- en opinieonderzoek (CPC 864)	Geen.

¹ Omvat geen juridisch advies en geen wettelijke vertegenwoordiging in belastingaangelegenheden, die zijn opgenomen onder rechtskundige diensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en intern recht.

² Deel van CPC 85201, dat is opgenomen onder medische en tandheelkundige diensten.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 865)	Geen.
Diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 866)	Geen.
Technische testen en toetsen (CPC 8676)	Geen.
Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)	Geen.
Mijnbouw (CPC 883, alleen adviseurs en consulenten)	Geen.
Onderhoud en reparatie van schepen (deel van CPC 8868)	Geen.
Onderhoud en reparatie van spoorwagematerieel (deel van CPC 8868)	Geen.
Onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen (CPC 6112, 6122, deel van 8867 en deel van 8868)	Geen.
Onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 8868)	Geen.
Onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (met uitzondering van kantoormachines), toestellen (met uitzondering van vervoermiddelen en kantoortoestellen) en consumentenartikelen ¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 en 8866)	Geen.
Diensten van vertalers en tolken (CPC 87905, met uitzondering van officiële of beëdigde activiteiten)	Geen.
Telecommunicatiediensten (CPC 7544, alleen adviseurs en consulenten)	Geen.
Post- en koeriersdiensten (CPC 751, alleen adviseurs en consulenten)	Geen.

¹ Onderhoud en reparatie van kantoormachines en -toestellen, inclusief computers (CPC 845) is opgenomen onder diensten in verband met computers.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Bouwnijverheid en aanverwante civieltechnische diensten (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 en 518) BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 en 517)	Geen.
Inspectie van bouwterreinen (CPC 5111)	Geen.
Hoger onderwijs (CPC 923)	Geen.
Landbouw, jacht en bosbouw (CPC 881, alleen adviseurs en consulenten)	Geen.
Milieudiensten (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, deel van 94060, 9405, deel van 9406 en 9409)	Geen.
Verzekeringen en aanverwante diensten (alleen diensten van adviseurs en consulenten)	Geen.
Andere financiële diensten (alleen adviseurs en consulenten)	Geen.
Andere financiële diensten (opgenomen in deel B van aanhangsel 18-2	Geen.
Vervoer (CPC 71, 72, 73 en 74, alleen adviseurs en consulenten)	Geen.
Reisbureaus en reisorganisatoren (inclusief reisleiders ¹) (CPC 7471)	Geen.
Toeristengidsen (CPC 7472)	Geen.
Industrie (CPC 884 en 885, alleen adviseurs en consulenten)	Geen.

¹ Dienstverleners die tot taak hebben een groep reizigers van minimaal tien natuurlijke personen te begeleiden, zonder op specifieke locaties als gids op te treden.

VERKEER VAN NATUURLIJKE PERSONEN VOOR ZAKELIJKE DOELEINDEN

Procedurele verbintenissen in verband met toegang en tijdelijk verblijf

1. De Partijen moeten garanderen dat de verwerking van verzoeken om binnenkomst en tijdelijk verblijf op grond van hun respectieve verbintenissen in deze overeenkomst met inachtneming van goede bestuurlijke praktijken verloopt. Daartoe:
 - a) zorgt elke Partij ervoor dat de vergoedingen die de bevoegde instanties in rekening brengen voor de verwerking van aanvragen tot binnenkomst en tijdelijk verblijf, de handel in diensten uit hoofde van deze overeenkomst niet overmatig hinderen of vertragen;
 - b) moeten de van de aanvrager verlangde documenten voor toegang en tijdelijk verblijf van zakelijke bezoekers voor een kort verblijf in verhouding staan tot het doel waarvoor zij worden verzameld, ter beoordeling van de bevoegde autoriteiten van een Partij;
 - c) worden volledige verzoeken om binnenkomst en tijdelijk verblijf zo spoedig mogelijk verwerkt;

- d) streven de bevoegde autoriteiten van een Partij ernaar om onverwijld informatie te verstrekken als antwoord op een redelijk verzoek van een aanvrager met betrekking tot de status van een aanvraag voor toegang en tijdelijk verblijf;
- e) streven de bevoegde autoriteiten van een Partij ernaar, indien zij aanvullende informatie van de aanvrager nodig hebben om de aanvraag voor toegang en tijdelijk verblijf te kunnen behandelen, om de aanvrager daarvan onverwijld in kennis te stellen;
- f) stellen de bevoegde autoriteiten van elke Partij de aanvrager onverwijld in kennis van het resultaat van de aanvraag voor toegang en tijdelijk verblijf nadat een beslissing is genomen;
- g) stellen de bevoegde autoriteiten van elke Partij, indien de aanvraag voor toegang en tijdelijk verblijf wordt ingewilligd, de aanvrager in kennis van de periode van verblijf en andere relevante voorwaarden;
- h) verstrekken de bevoegde autoriteiten van een Partij, indien de aanvraag voor toegang en tijdelijk verblijf wordt afgewezen, op verzoek van de aanvrager of op eigen initiatief informatie aan de aanvrager over beschikbare toetsings- of beroepsprocedures;
- i) streeft elke Partij ernaar om aanvragen in elektronische vorm te aanvaarden en te verwerken.

2. De volgende aanvullende procedurele verbintenissen zijn van toepassing op binnen een onderneming overgeplaatste personen en hun gezinsleden¹:

- a) de bevoegde autoriteiten van elke Partij nemen een besluit over de aanvraag voor toegang of tijdelijk verblijf van een binnen een onderneming overgeplaatste persoon, of voor verlenging daarvan, en stellen de aanvrager, overeenkomstig de nationale wettelijke kennisgevingsprocedures van de betrokken lidstaat, zo spoedig mogelijk en uiterlijk negentig dagen na de datum waarop de volledige aanvraag is ingediend, in kennis van hun besluit;
- b) indien de ter ondersteuning van een aanvraag voor toegang of tijdelijk verblijf van een binnen een onderneming overgeplaatste persoon, of voor verlenging daarvan, verstrekte informatie of documentatie onvolledig is, stellen de bevoegde autoriteiten van een Partij de aanvrager binnen een redelijke termijn in kennis van de vereiste aanvullende informatie en stellen zij tevens een redelijke termijn vast voor het verstrekken ervan; de in punt a) bedoelde termijn wordt opgeschort totdat de bevoegde instanties de gevraagde aanvullende informatie hebben ontvangen;
- c) de Europese Unie verleent gezinsleden van natuurlijke personen van Chili die binnen een onderneming naar de Europese Unie zijn overgeplaatst, het recht op toegang en tijdelijk verblijf dat aan gezinsleden van een binnen een onderneming overgeplaatste persoon wordt toegekend krachtens artikel 19 van de richtlijn betreffende overplaatsingen binnen een onderneming;

¹ De punten a), b) en c) zijn niet van toepassing voor de lidstaten die niet onderworpen zijn aan Richtlijn 2014/66/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen in het kader van een overplaatsing binnen een onderneming ("richtlijn betreffende overplaatsingen binnen een onderneming").

- d) Chili verleent gezinsleden van natuurlijke personen van de Europese Unie die zakelijke bezoekers voor vestigingsdoeleinden, investeerders, binnen een onderneming overgeplaatste personen, dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep zijn, een visum als een persoon ten laste, op grond waarvan die gezinsleden in Chili geen bezoldigde activiteiten mogen uitoefenen; niettemin kan een gezinslid ten laste worden toegestaan in Chili een bezoldigde activiteit uit te oefenen indien die persoon, krachtens deze overeenkomst of de algemene immigratievoorschriften, een eigen visum aanvraagt als persoon die niet ten laste komt; een dergelijke aanvraag kan worden ingediend en behandeld in Chili.

Samenwerking inzake terugkeer en overname

3. De Partijen erkennen dat de intensifiëring van het verkeer van natuurlijke personen ingevolge de punten 1 en 2 volledige medewerking vereist bij de terugkeer en overname van natuurlijke personen die niet of niet meer voldoen aan de voorwaarden voor toegang tot, aanwezigheid of verblijf op het grondgebied van de andere Partij.
4. Voor de toepassing van punt 3 kan een Partij de bepalingen van de punten 1 en 2 opschorten indien zij van oordeel is dat de andere Partij haar verplichting krachtens het internationaal recht om haar onderdanen zonder voorwaarden over te nemen, niet nakomt. De Partijen bevestigen opnieuw hun afspraak dat een dergelijke beoordeling niet wordt gecontroleerd krachtens hoofdstuk 31.

**RICHTSNOEREN VOOR REGELINGEN INZAKE DE ERKENNING VAN
BEROEPSKWALIFICATIES**

AFDELING A

ALGEMENE BEPALINGEN

1. Deze bijlage bevat richtsnoeren voor regelingen inzake de voorwaarden voor de erkenning van beroepskwalificaties (“regelingen”), zoals vastgelegd in artikel 14.1.
2. Op grond van dat artikel moet met deze richtsnoeren rekening worden gehouden bij de opstelling van gezamenlijke aanbevelingen door beroepsorganisaties of autoriteiten van de Partijen (“gezamenlijke aanbevelingen”).
3. De richtsnoeren zijn niet bindend, niet exhaustief en kunnen de rechten en plichten van de Partijen uit hoofde van deze overeenkomst niet wijzigen of beïnvloeden. Ze beschrijven de kenmerkende inhoud van regelingen en bieden algemene indicaties voor de economische waarde van een regeling en voor de verenigbaarheid van de respectieve regelingen inzake beroepskwalificaties.

4. Sommige elementen van deze richtsnoeren zijn niet in alle gevallen relevant en het staat de beroepsorganisaties en autoriteiten vrij om in hun gezamenlijke aanbevelingen andere elementen op te nemen die zij van belang achten voor de regelingen van het beroep en de beroepsactiviteiten in kwestie, in overeenstemming met deze overeenkomst.

5. De Handelsraad moet rekening houden met de richtsnoeren wanneer hij bepaalt of een regeling moet worden opgesteld en aangenomen. Zij laten onverlet dat de Handelsraad onderzoekt of de gezamenlijke aanbevelingen in overeenstemming zijn met deze overeenkomst en dat het hem vrij staat rekening te houden met de elementen die hij van belang acht, met inbegrip van die welke zijn opgenomen in de gezamenlijke aanbevelingen.

AFDELING B

VORM EN INHOUD VAN EEN REGELING

6. In deze afdeling wordt de kenmerkende inhoud van een regeling beschreven. Een deel ervan valt niet onder de taak van de beroepsorganisaties of autoriteiten die gezamenlijke aanbevelingen opstellen. Deze inhoudt vormt niettemin nuttige informatie waarmee bij de opstelling van gezamenlijke aanbevelingen rekening moet worden gehouden, zodat die aanbevelingen beter zijn afgestemd op de mogelijke reikwijdte van een regeling.

7. Specifiek in deze overeenkomst behandelde aangelegenheden die van toepassing zijn op regelingen, zoals de geografische reikwijdte van een regeling; de interactie ervan met geplande niet-conforme maatregelen; het systeem van geschillenbeslechting; of de toezichts- en evaluatiemechanismen van de regeling, moeten in gezamenlijke aanbevelingen buiten beschouwing blijven.

8. Een regeling kan uiteenlopende mechanismen voor de erkenning van beroepskwalificaties in een Partij bevatten. Zij kan ook beperkt blijven tot voorschriften voor de reikwijdte van de regeling, de procedurele aspecten, de gevolgen van de erkenning en aanvullende eisen, en het beheer van de regeling.

9. Een regeling die door de Handelsraad wordt aangenomen, moet aangeven welke mate van discretie moet worden voorbehouden aan de bevoegde autoriteiten die erkenningsbesluiten nemen.

Reikwijdte van een regeling

10. In een regeling moet het volgende worden aangegeven:

- a) het (de) specifieke gereguleerde beroep(en), de relevante beroepstitel(s) en de activiteit of reeks activiteiten die in de Partijen wordt bestreken door de beroepsmatige werkzaamheden van het gereguleerde beroep (“beroepsmatige werkzaamheden”); en
- b) of de erkenning van beroepskwalificaties met het oog op de toegang tot beroepsactiviteiten voor bepaalde of voor onbepaalde tijd geldt.

Erkenningsvoorwaarden

11. Een regeling kan met name nadere voorschriften bevatten voor:

- a) de beroepskwalificaties die nodig zijn voor erkenning in het kader van de regeling, bijvoorbeeld bewijs van formele kwalificaties, beroepservaring of andere bekwaamheidsattesten;
- b) de mate van discretie die is voorbehouden aan de erkenningsautoriteiten die verzoeken om erkenning van die kwalificaties beoordelen; en
- c) de procedures bij variaties en lacunes tussen beroepskwalificaties, en de middelen om de verschillen te overbruggen, zoals de mogelijkheid om compenserende maatregelen of andere relevante voorwaarden en beperkingen op te leggen.

Procedurele bepalingen

12. Een regeling kan voorschriften bevatten voor:

- a) de vereiste documenten en de vorm waarin die moeten worden ingediend, bijvoorbeeld in elektronische vorm of op andere wijze, en of ze vergezeld moeten gaan van vertalingen of van certificaten van echtheid;

- b) de stappen en procedures in het erkenningsproces, met inbegrip van die betreffende mogelijke compenserende maatregelen, bijbehorende verplichtingen en tijdschema's; en
- c) de beschikbaarheid van informatie die relevant is voor alle aspecten van de erkenningsprocessen en -eisen.

Gevolgen van de erkenning en aanvullende eisen

13. Een regeling kan bepalingen voor de gevolgen van de erkenning bevatten en in voorkomend geval ook voor de verschillende vormen van dienstverlening.

14. Een regeling kan aanvullende eisen bevatten voor de daadwerkelijke uitoefening van een gereguleerd beroep in de ontvangende Partij. Daarbij kan het gaan om:

- a) eisen op het gebied van registratie bij de lokale autoriteiten;
- b) adequate taalvaardigheden;
- c) bewijs van goed gedrag;
- d) naleving van de eisen die de ontvangende Partij stelt op het gebied van het gebruik van handels- en bedrijfsnamen;

- e) naleving van de eisen die de ontvangende Partij stelt op het gebied van ethiek, onafhankelijkheid en professioneel gedrag;
- f) de noodzaak om een beroepsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten;
- g) regels inzake tuchtmaatregelen, financiële verantwoording en beroepsaansprakelijkheid; en
- h) eisen op het gebied van een continue professionele ontwikkeling.

Beheer van de regeling

15. In de regeling moet worden vermeld onder welke voorwaarden de regeling kan worden herzien of ingetrokken, en wat de gevolgen van een herziening of intrekking zijn. Ook kan worden overwogen om bepalingen inzake de gevolgen van een eerder verleende erkenning op te nemen.

AFDELING C

ECONOMISCHE WAARDE VAN EEN VOORGENOMEN REGELING

16. Op grond van artikel 14.1, lid 2, punt a), worden gezamenlijke aanbevelingen ondersteund door een empirisch onderbouwde beoordeling van de economische waarde van een voorgenomen regeling. Daarbij kan het gaan om een evaluatie van de van de regeling verwachte economische baten voor de economieën van beide Partijen. De Handelsraad kan een dergelijke beoordeling meenemen bij de ontwikkeling en goedkeuring van een regeling.

17. Aspecten zoals de bestaande mate van openheid van de markt, de behoeften van het bedrijfsleven, trends en ontwikkelingen op de markt, verwachtingen en eisen van de klant en zakelijke kansen vormen nuttige elementen voor de in punt 16 bedoelde evaluatie.

18. De evaluatie hoeft niet te bestaan in een volledige en gedetailleerde analyse. Wel moet de evaluatie uitleg verschaffen over het belang van het beroep bij de vaststelling van een regeling, en de baten die daaruit voortvloeien voor de Partijen.

AFDELING D

VERENIGBAARHEID VAN DE RESPECTIEVE REGELINGEN INZAKE BEROEPSKWALIFICATIES

19. Op grond van artikel 14.1, lid 2, punt b), worden gezamenlijke aanbevelingen ondersteund door een empirisch onderbouwde beoordeling van de verenigbaarheid van de respectieve regelingen inzake beroepskwalificaties. De Handelsraad kan een dergelijke beoordeling meenemen bij de ontwikkeling en goedkeuring van een regeling.

20. Het volgende proces is voor de beroepsorganisaties en autoriteiten bedoeld als richtpunt bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de respectieve beroepskwalificaties en -activiteiten en dient ter vereenvoudiging en vergemakkelijking van de erkenning van beroepskwalificaties.

Stap één: Beoordeling van de beroepsmatige werkzaamheden en de voor de uitoefening van het gereguleerde beroep vereiste beroepskwalificaties in elke Partij.

21. De beoordeling van de beroepsmatige werkzaamheden en van de voor de uitoefening van een gereguleerd beroep vereiste beroepskwalificaties in elke Partij moet berusten op alle relevante informatie.

22. De volgende elementen moeten in kaart worden gebracht:

- a) activiteiten of reeksen activiteiten die onder de beroepsmatige werkzaamheden van het gereguleerde beroep in elke Partij vallen; en

- b) de voor de uitoefening van het gereguleerde beroep vereiste beroepskwalificaties in elke Partij, waarbij het kan gaan om een van de volgende elementen:
- i) het minimaal vereiste onderwijsniveau, bijvoorbeeld toelatingsvereisten, onderwijsniveau, onderwijsduur en inhoud van de studie;
 - ii) de minimaal vereiste beroepservaring, bijvoorbeeld locatie, duur en voorwaarden van de praktische training of beroepservaring onder toezicht vóór registratie, vergunningverlening en dergelijke;
 - iii) met goed gevolg afgelegde examens, met name examens van vakbekwaamheid; en
 - iv) de verkrijging van een vergunning of een gelijkwaardig document waaruit bijvoorbeeld blijkt dat voldaan is aan de nodige beroepskwalificatie-eisen voor de uitoefening van het beroep.

Stap twee: Evaluatie van de divergentie tussen de beroepsmatige werkzaamheden van het gereguleerde beroep of tussen de voor de uitoefening van het gereguleerde beroep vereiste beroepskwalificaties in elke Partij.

23. De evaluatie van de divergentie in de beroepsmatige werkzaamheden van het gereguleerde beroep of in de voor de uitoefening van het gereguleerde beroep vereiste beroepskwalificaties in elke Partij moet met name gericht zijn op het bepalen van substantiële divergentie.

24. Van substantiële divergentie in de beroepsmatige werkzaamheden kan sprake zijn indien aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- a) een of meer activiteiten die onder een gereguleerd beroep in de ontvangende Partij vallen, vallen niet onder het overeenkomstige beroep in de Partij van herkomst;
- b) dergelijke activiteiten vereisen een specifieke opleiding in de ontvangende Partij; en
- c) de opleiding voor dergelijke activiteiten in de ontvangende Partij bestrijkt substantieel andere onderwerpen dan die welke worden bestreken door de kwalificatie van de aanvrager.

25. Van substantiële divergentie in de voor de uitoefening van een gereguleerd beroep vereiste beroepskwalificaties kan sprake zijn indien er divergentie is in de eisen die de Partijen stellen aan het niveau, de duur of de inhoud van de opleiding die nodig is voor de uitoefening van de onder het gereguleerde beroep vallende activiteiten.

Stap drie: Erkenningsmechanismen.

26. Er zijn uiteenlopende mechanismen voor de erkenning van beroepskwalificaties. Die hangen af van de omstandigheden. Binnen een Partij kunnen er uiteenlopende mechanismen zijn.

27. Indien er geen sprake is van substantiële divergentie in de beroepsmatige werkzaamheden en in de voor de uitoefening van een gereguleerd beroep vereiste beroepskwalificaties, kan een regeling voorzien in een eenvoudiger en meer gestroomlijnd erkenningsproces dan het geval zou zijn bij substantiële divergentie.

28. Indien er wel sprake is van substantiële divergentie, kan de regeling voorzien in compenserende eisen waarmee een dergelijke divergentie teniet kan worden gedaan.
29. Compenserende eisen om substantiële divergentie terug te dringen, moeten in verhouding staan tot de te overbruggen divergentie. Bij de beoordeling van de omvang van de noodzakelijke compenserende eisen kan rekening worden gehouden met in de praktijk opgedane beroepservaring en formeel gevalideerde opleiding.
30. Los van de vraag of er sprake is van substantiële divergentie, kan de regeling rekening houden met de mate van discretie die moet worden voorbehouden aan de bevoegde autoriteiten die besluiten over erkenningsverzoeken.
31. Compenserende eisen kunnen verschillende vormen aannemen, zoals:
- a) een periode van stage in een gereguleerd beroep in de ontvangende Partij, mogelijk gevolgd door een verdere opleiding, onder de verantwoordelijkheid van een gekwalificeerd persoon en met een gereguleerde beoordeling;
 - b) een controle verricht of erkend door de relevante autoriteiten van de ontvangende Partij om te beoordelen of de aanvrager de bekwaamheid bezit om een gereguleerd beroep in die Partij uit te oefenen; en
 - c) een tijdelijke beperking van de beroepsmatige werkzaamheden.

32. Een regeling kan inhouden dat een aanvrager zelf een keuze uit de verschillende compenserende eisen mag maken wanneer dat de administratieve lasten voor de aanvrager kan beperken en dergelijke eisen gelijkwaardig zijn.

WEDERZIJDSE ERKENNING VAN BEROEPSKWALIFICATIES

Op grond van artikel 14.1, lid 3, en artikel 33.1, lid 6, punt a), kan de Handelsraad een besluit vaststellen tot vaststelling of wijziging van regelingen inzake wederzijdse erkenning als bedoeld in deze bijlage.

FINANCIËLE DIENSTEN

Algemene aantekeningen

1. De lijsten van elke Partij in de aanhangsels 18-1 en 18-2 bevatten, op grond van artikel 18.10, het volgende:
 - a) afdeling A bevat de specifieke sectoren, subsectoren of activiteiten waarop de verplichtingen van artikel 18.7 van toepassing zijn;
 - b) afdeling B bevat de specifieke subsectoren of activiteiten waar die Partij verbintenissen aangaat op grond van artikel 18.6;
 - c) afdeling C bevat de specifieke sectoren, subsectoren of activiteiten waarvoor die Partij een bestaande maatregel handhaaft waaraan niet alle verplichtingen, of een deel daarvan, verbonden zijn die worden opgelegd bij:
 - i) artikel 18.3;
 - ii) artikel 18.5;
 - iii) artikel 18.7;

iv) artikel 18.8; en

v) artikel 18.9.

d) afdeling D bevat de specifieke sectoren, subsectoren of activiteiten waarvoor die Partij bestaande maatregelen kan handhaven of nieuwe of strengere maatregelen kan vaststellen die niet in overeenstemming zijn met sommige of alle bovengenoemde verplichtingen.

2. In alle afdelingen, voor de Europese Unie, worden de specifieke subsectoren of activiteiten vermeld overeenkomstig artikel 18.2. In afdeling B, voor Chili, zijn de verbintenissen ingedeeld aan de hand van de CPC.

3. Een voorbehoud met betrekking tot de verplichtingen van bij artikel 18.7 in hoofdstuk 18 opgenomen artikelen wordt op de lijst gezet door de titel van die artikelen te noemen en te verwijzen naar de specifieke opgenomen verplichting.

4. Afdeling B bevat uitsluitend niet-discriminerende beperkingen betreffende markttoegang. Discriminerende beperkingen zijn opgenomen in afdeling C of D.

5. Voor alle duidelijkheid: de voorbehouden van een Partij laten de rechten en verplichtingen van de Partijen uit hoofde van de GATS onverlet.

6. In de afdelingen C en D bevat elk voorbehoud de volgende elementen:

a) “subsector” verwijst naar de specifieke sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

- b) “type voorbehoud” of “betrokken verplichting” bepaalt de in punt 1 bedoelde verplichting waarvoor een voorbehoud wordt gemaakt;
- c) “bestuursniveau” geeft aan op welk bestuursniveau de maatregel waarvoor een voorbehoud wordt gemaakt, wordt gehandhaafd;
- d) in afdeling C geeft “maatregelen” de in voorkomend geval door het element “omschrijving” nader bepaalde wet- en regelgeving of andere maatregelen aan waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt. Een “maatregel” die onder “maatregelen” is vermeld:
 - i) betreft de maatregel zoals gewijzigd, gehandhaafd of verlengd met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst;
 - ii) omvat elke ondergeschikte maatregel die krachtens de maatregel is vastgesteld of wordt gehandhaafd en daarmee verenigbaar is; en
 - iii) omvat, met betrekking tot de lijst van de Europese Unie, alle wet- en regelgeving of andere maatregelen ter implementatie van een richtlijn door de lidstaten,
- e) in afdeling D worden bij “bestaande maatregelen” ten behoeve van de transparantie de bestaande maatregelen vermeld die gelden voor de onder het voorbehoud vallende subsector of activiteiten; en
- f) “omschrijving” vermeldt de niet-conforme aspecten van de maatregel waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt.

7. Voor alle duidelijkheid: wat betreft afdeling C, indien een Partij een nieuwe maatregel vaststelt op een ander bestuursniveau dan dat waarop het voorbehoud oorspronkelijk werd gemaakt, en die nieuwe maatregel, op het grondgebied waarop de maatregel van toepassing is, daadwerkelijk in de plaats komt van het in het element “maatregelen” vermelde niet-conforme aspect van de oorspronkelijke maatregel, wordt de nieuwe maatregel geacht een “aanpassing” van de oorspronkelijke maatregel te vormen in de zin van artikel 18.10, lid 1, punt c).
8. Bij de interpretatie van een voorbehoud wordt met alle elementen van het voorbehoud rekening gehouden. Een voorbehoud moet worden geïnterpreteerd in het licht van de relevante verplichtingen ten aanzien waarvan het wordt gemaakt. In afdeling C heeft het element “maatregelen” voorrang op alle andere elementen en in de afdelingen B en D heeft het element “omschrijving” voorrang op alle andere elementen.
9. Een voorbehoud op het niveau van de Europese Unie is van toepassing op een maatregel van de Europese Unie, op een maatregel van een lidstaat op centraal niveau of op een maatregel van een overheid binnen een lidstaat, tenzij in het voorbehoud een lidstaat wordt uitgesloten. Een voorbehoud van een lidstaat is van toepassing op een maatregel van een overheid op centraal, regionaal of lokaal niveau in die lidstaat. In het kader van de voorbehouden van België omvat het centrale overheidsniveau de federale overheid en de overheden van de gewesten en de gemeenschappen, aangezien elk van hen gelijkwaardige wetgevende bevoegdheden bezit. Voor de toepassing van de voorbehouden van de Europese Unie en haar lidstaten worden de Ålandeilanden beschouwd als een regionaal bestuursniveau in Finland. Een voorbehoud op het niveau van Chili is van toepassing op een maatregel van de centrale overheid of een lokale overheid.

10. De lijst van een Partij omvat geen maatregelen met betrekking tot eisen en procedures waaraan een natuurlijke of rechtspersoon moet voldoen om een vergunning te verkrijgen, te wijzigen of te verlengen, d.w.z. kwalificatie-eisen en -procedures, technische normen en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking vormen in de zin van de artikelen 18.3, 18.6 of 18.7. Deze maatregelen kunnen inhouden dat een vergunning moet worden verkregen, dat in een register moet worden ingeschreven, dat universele-dienstverplichtingen moeten worden vervuld, dat erkende kwalificaties in gereguleerde sectoren moeten zijn behaald, dat specifieke examens, met inbegrip van taalexamens, moeten zijn behaald, dat aan een lidmaatschapsvereiste voor een bepaald beroep moet zijn voldaan, zoals het lidmaatschap van een beroepsorganisatie, dat er een lokale agent voor dienstverlening is of dat een lokaal adres wordt gehouden, of dat wordt voldaan aan andere niet-discriminerende eisen die inhouden dat bepaalde activiteiten niet mogen worden uitgevoerd in beschermde zones of gebieden. Hoewel zij niet in de lijst van de Partij zijn opgenomen, kunnen dergelijke maatregelen van toepassing zijn.

11. Voor alle duidelijkheid: de verplichting voor de Europese Unie om nationale behandeling toe te kennen, houdt geen vereiste in van uitbreiding tot natuurlijke of rechtspersonen van Chili, van de behandeling die in een lidstaat, op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie of van op grond van dat Verdrag genomen maatregelen, met inbegrip van de implementatie ervan in de lidstaten, wordt toegekend aan:

- a) natuurlijke personen of ingezetenen van een andere lidstaat; of
- b) rechtspersonen opgericht of georganiseerd naar het recht van een andere lidstaat of van de Europese Unie die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in de Europese Unie hebben.

12. De behandeling die wordt toegekend aan rechtspersonen die door investeerders van een Partij zijn opgericht in overeenstemming met het recht van de andere Partij (met inbegrip, in het geval van de Europese Unie, van het recht van een lidstaat), en die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging binnen die andere Partij hebben, laat eventuele voorwaarden en verplichtingen, in overeenstemming met hoofdstuk 10, die aan een dergelijke rechtspersoon kunnen zijn opgelegd toen die in die andere Partij werd opgericht en die van toepassing blijven, onverlet.

13. In tegenstelling tot buitenlandse dochterondernemingen zijn rechtstreeks in een lidstaat opgerichte filialen van financiële instellingen buiten de Europese Unie, behalve in een klein aantal uitzonderingen, niet onderworpen aan de op het niveau van de Europese Unie geharmoniseerde prudentiële voorschriften op grond waarvan die dochterondernemingen in aanmerking komen voor verbeterde faciliteiten voor het oprichten van nieuwe vestigingen en grensoverschrijdende financiële dienstverlening in de gehele Europese Unie. Om die reden wordt aan dergelijke filialen toestemming verleend om op het grondgebied van een lidstaat diensten aan te bieden onder dezelfde voorwaarden als die welke van toepassing zijn op de binnenlandse financiële instellingen van die lidstaat en kunnen zij worden verplicht te voldoen aan bepaalde specifieke prudentiële voorschriften zoals, in het geval van het bankwezen en de effectenhandel, afzonderlijke kapitalisatie- en solvabiliteitsvereisten en vereisten inzake verslaglegging en openbaarmaking van de jaarrekening of, voor het verzekeringswezen, specifieke garantie- en beleggingsvereisten, afzonderlijke kapitalisatie, en lokalisatie in de betrokken lidstaat van de activa die de technische reserves en minstens een derde van de solvabiliteitsmarge vertegenwoordigen.

14. Voor Chili kunnen de *Comisión para el Mercado Financiero* (commissie financiële markten) en andere overheidsentiteiten voorzien in de regulering van, het toezicht op en de vergunningverlening aan natuurlijke en rechtspersonen die deelnemen aan de Chileense financiële markt. Binnenlandse en buitenlandse natuurlijke en rechtspersonen moeten voldoen aan de niet-discriminerende eisen en verplichtingen van de regelgeving voor de financiële sector en kunnen worden verplicht te voldoen aan een aantal specifieke prudentiële voorschriften zoals afzonderlijke kapitalisatie, wettelijke eisen betreffende vermogen, solvabiliteitsvereisten, vereisten inzake verslaglegging en openbaarmaking van de jaarrekening, de oprichtingsprocedure, specifieke garantie- en beleggingsvereisten.

15. De lijsten van de Partijen zijn uitsluitend van toepassing op het grondgebied van Chili en de Europese Unie overeenkomstig artikel 33.8 en zijn enkel relevant in het kader van de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en haar lidstaten met Chili. De lijsten laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten uit hoofde van het EU-recht onverlet.

16. Voor alle duidelijkheid: elke Partij behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven ten aanzien van alle sectoren, subsectoren en activiteiten met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten die niet zijn opgenomen in afdeling A.

17. In de lijsten van de Partijen worden de volgende afkortingen gebruikt:

EU Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten

AT Oostenrijk

BE België

BG Bulgarije

CY Cyprus

CZ Tsjechië

DE Duitsland

DK Denemarken

EE Estland

EL Griekenland

ES Spanje

FI Finland

FR Frankrijk

HR Kroatië

HU Hongarije

IE Ierland

IT Italië

LT Litouwen

LU Luxemburg

LV Letland

MT Malta

NL Nederland

PL Polen

PT Portugal

RO Roemenië

SE Zweden

SI Slovenië

SK Slowakije

EER Europese Economische Ruimte

CMF *Comisión para el Mercado Financiero* (commissie financiële markten)

EUROPESE UNIE: VOORBEHOUDEN EN VERBINTENISSEN INZAKE MARKTTOEGANG

AFDELING A

VERBINTENISSEN INZAKE GRENSOVERSCHRIJDENDE HANDEL IN FINANCIËLE
DIENSTEN

Op de volgende subsectoren of activiteiten zijn de verplichtingen van artikel 18.7 van toepassing:

Verzekeringen en aanverwante diensten

In de EU, met uitzondering van CY, EE, LV, LT, MT en PL:

1. verzekering van risico's met betrekking tot:
 - a) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht, met inbegrip van satellieten, waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voortvloeiende aansprakelijkheid; en
 - b) goederen in het internationale douanevervoer;

2. herverzekering en retrocessie;
3. hulpdiensten voor verzekeringen zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), i), D); en
4. verzekeringsbemiddeling, zoals diensten van makelaars en agenten, inzake de verzekering van risico's in verband met in punt 1, a) en b), opgenomen diensten.

In CY:

1. directe verzekeringen (met inbegrip van medeverzekering) voor het verzekeren van risico's in verband met:
 - a) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht, met inbegrip van satellieten, waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voortvloeiende aansprakelijkheid; en
 - b) goederen in het internationale douanevervoer;
2. verzekeringsbemiddeling;
3. herverzekering en retrocessie; en
4. hulpdiensten voor verzekeringen zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), i), D).

In EE:

1. directe verzekeringen (met inbegrip van medeverzekering);
2. herverzekering en retrocessie;
3. verzekeringsbemiddeling; en
4. hulpdiensten voor verzekeringen zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), i), D).

In LV en LT:

1. verzekering van risico's met betrekking tot:
 - a) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht, met inbegrip van satellieten, waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voortvloeiende aansprakelijkheid; en
 - b) goederen in het internationale douanevervoer;
2. herverzekering en retrocessie; en
3. hulpdiensten voor verzekeringen zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), i), D).

In MT:

1. verzekering van risico's met betrekking tot:
 - a) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht, met inbegrip van satellieten, waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voortvloeiende aansprakelijkheid; en
 - b) goederen in het internationale douanevervoer;
2. herverzekering en retrocessie; en
3. hulpdiensten voor verzekeringen zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), i), D).

In PL:

1. verzekering van risico's met betrekking tot goederen in het internationale handelsverkeer; en
2. herverzekering en retrocessie van risico's met betrekking tot goederen in het internationale handelsverkeer;
3. bancaire en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen en aanverwante diensten).

In de EU, met uitzondering van BE, CY, EE, LV, LT, MT, SI en RO:

1. de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K); en
2. adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), L), met uitzondering van de in dat punt omschreven bemiddeling.

In BE:

de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K).

In CY:

1. transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten, hetzij op de beurs, hetzij op de onderhandse markt, hetzij anderszins, met betrekking tot verhandelbare effecten zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), F), 5);
2. de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K); en

3. adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), L), met uitzondering van de in dat punt omschreven bemiddeling.

In EE en LT:

1. aanvaarding van deposito's;
2. alle soorten leningen;
3. financiële leasing;
4. alle betalings- en geldovermakingsdiensten;
5. garanties en verbintenissen;
6. transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten, op de beurs of op de onderhandse markt;
7. deelneming in de uitgifte van alle soorten effecten, met inbegrip van garantieverlening en plaatsing in de hoedanigheid van agent (openbaar dan wel particulier) en verlening van diensten in verband met deze uitgften;

8. financiële bemiddeling;
9. beheer van activa, bijvoorbeeld kasmiddelen of beleggingsportefeuilles, alle vormen van collectieve investeringen;
10. beheerdiensten, diensten aangaande bewaarneming, depositodiensten en fiduciaire diensten;
11. betalings- en compensatiediensten in verband met financiële activa, met inbegrip van effecten, derivaten en andere verhandelbare instrumenten;
12. de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K); en
13. adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), L), met uitzondering van de in dat punt omschreven bemiddeling.

In LV:

1. deelneming in de uitgifte van alle soorten effecten, met inbegrip van garantieverlening en plaatsing in de hoedanigheid van agent (openbaar dan wel particulier) en verlening van diensten in verband met deze uitgften;

2. de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K); en
3. adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), L), met uitzondering van de in dat punt omschreven bemiddeling.

In MT:

1. aanvaarding van deposito's;
2. alle soorten leningen;
3. de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K); en
4. adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), L), met uitzondering van de in dat punt omschreven bemiddeling.

In RO:

1. aanvaarding van deposito's;
2. alle soorten leningen;
3. garanties en verbintenissen;
4. financiële bemiddeling;
5. de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K); en
6. adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), L), met uitzondering van de in dat punt omschreven bemiddeling.

In SI:

1. alle soorten leningen;

2. de aanvaarding van garanties en verbintenissen van buitenlandse kredietinstellingen door binnenlandse rechtspersonen en eenmanszaken;
3. de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, en de verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), K); en
4. adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals bedoeld in artikel 18.2, punt d), ii), L), met uitzondering van de in dat punt omschreven bemiddeling.

AFDELING B

VERBINTENISSEN INZAKE MARKTTOEGANG MET BETREKKING TOT LIBERALISERING VAN INVESTERINGEN

1. Op de volgende subsectoren en activiteiten zijn verbintenissen van toepassing met betrekking tot liberalisering van investeringen:

In de EU: alle financiële diensten.

2. De volgende niet-discriminerende beperkingen zijn van toepassing met betrekking tot liberalisering van investeringen — markttoegang:

Alle financiële diensten

In de EU: het recht om, op niet-discriminerende basis, te vereisen dat andere verleners van financiële diensten dan filialen bij de vestiging in een lidstaat een bepaalde rechtsvorm aannemen.

Verzekeringen en aanverwante diensten

In AT: ter verkrijging van een vergunning voor het openen van een filiaal moeten buitenlandse verzekeraars in hun land van herkomst een rechtsvorm hebben die overeenstemt met of vergelijkbaar is met die van een naamloze vennootschap of een onderlinge verzekeringsmaatschappij.

Bankdiensten en andere financiële diensten

In RO: marktdeelnemers zijn rechtspersonen die zijn opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap volgens de bepalingen van de wet op de ondernemingen. Alternatieve handelssystemen (multilaterale handelsfaciliteit, MTF) op grond van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ (MiFID II-richtlijn) kunnen worden beheerd door een systeembeheerder die onder de hierboven beschreven voorwaarden is opgericht of door een door de ASF (Autoritatea de Supraveghere Financiară — financiële toezichthoudende autoriteit) erkende beleggingsonderneming.

¹ Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn 2011/61/EU (PB EU L 173 van 12.6.2014, blz. 349).

In SI: pensioenregelingen kunnen worden aangeboden door een pensioenbeleggingsfonds (dat geen rechtspersoon is en dus wordt beheerd door een verzekeringsmaatschappij, een bank of een pensioenverzekeraar), een pensioenverzekeraar of een verzekeringsmaatschappij. Daarnaast kunnen pensioenregelingen ook worden aangeboden door aanbieders van pensioenregelingen die overeenkomstig de toepasselijke regelgeving van een lidstaat zijn gevestigd.

In SK: investeringsdiensten kunnen alleen worden verleend door beheermaatschappijen met de rechtsvorm van een naamloze vennootschap met eigen vermogen, overeenkomstig het recht van SK.

In SE: de oprichter van een spaarbank moet een natuurlijke persoon zijn.

AFDELING C

BESTAANDE MAATREGELEN

Voorbehoud nr. 1: Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Lokale aanwezigheid

Bestuursniveau: EU/lidstaat (tenzij anders vermeld)

Omschrijving:

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en meestbegunstigingsbehandeling:

In IT: alleen natuurlijke personen hebben toegang tot het beroep van actuaaris. Beroepsverenigingen (zonder rechtspersoonlijkheid) van natuurlijke personen zijn toegestaan. De nationaliteit van een lidstaat van de Europese Unie is vereist voor het uitoefenen van het beroep van actuaaris, met uitzondering van buitenlandse beroepsbeoefenaren aan wie kan worden toegestaan hun beroep te beoefenen op basis van wederkerigheid.

Maatregelen:

IT: artikel 29 van het wetboek particuliere verzekeringen (wetsbesluit nr. 209 van 7 september 2005); en wet 194/1942, artikel 4 van wet 4/1999 inzake het register.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: voor pensioenverzekeringen is een naamloze vennootschap vereist met een vergunning overeenkomstig het wetboek sociale verzekeringen die is ingeschreven uit hoofde van de Handelswet of uit hoofde van de wetgeving van een andere lidstaat (geen filialen).

In BG, ES, PL en PT: de oprichting van rechtstreekse filialen is niet toegestaan voor verzekeringsintermediairs, maar is voorbehouden aan ondernemingen die overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat zijn opgericht (lokale vennootschap vereist). Voor PL: ingezetenschapsvereiste voor verzekeringsmakelaars.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In PL: voor pensioenfondsen. De oprichting van rechtstreekse filialen is niet toegestaan voor verzekeringsintermediairs, maar is voorbehouden aan ondernemingen die overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat zijn opgericht (lokale vennootschap vereist).

Maatregelen:

BG: wet op de verzekeringen, artikelen 12, 56-63, 65, 66 en 80, lid 4, wetboek sociale verzekeringen, artikelen 120a-162, artikelen 209-253, artikelen 260-310.

ES: *Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015)*, artikel 36.

PL: wet inzake de verzekerings- en herverzekeringsactiviteit van 11 september 2015 (Pools staatsblad van 2020, punten 895 en 1180); wet inzake de verzekeringsdistributie van 15 december 2017 (Pools staatsblad 2019, punt 1881); wet inzake de organisatie en de werking van pensioenfondsen van 28 augustus 1997 (Pools staatsblad van 2020, punt 105); wet van 6 maart 2018 houdende regels betreffende de economische activiteit van buitenlandse ondernemers en andere buitenlanders op het grondgebied van PL.

PT: artikel 7 van wetsbesluit 94-B/98, ingetrokken bij wetsbesluit 2/2009 van 5 januari; en hoofdstuk I, afdeling VI, van wetsbesluit 94-B/98, artikel 34, nr. 6, 7, en artikel 7 van wetsbesluit nr. 144/2006, ingetrokken bij wet 7/2019 van 16 januari. Artikel 8 van de wettelijke regeling voor de distributie van verzekeringen en herverzekeringen, goedgekeurd bij wet 7/2019 van 16 januari.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In AT: een filiaal moet worden geleid door ten minste twee natuurlijke personen die ingezetenen van AT zijn.

In BG: ingezetenschap is vereist voor de leden van de raden van bestuur en toezicht van verzekerings- of herverzekeringsondernemingen en voor elke persoon die dergelijke ondernemingen mag beheren of vertegenwoordigen.

De voorzitter van de raad van beheer, de voorzitter van de raad van bestuur, de uitvoerend directeur en de afgevaardigd bestuurder van pensioenverzekeringsmaatschappijen moeten beschikken over een vast adres of in het bezit zijn van een duurzame verblijfsvergunning in Bulgarije.

Maatregelen:

AT: wet toezicht verzekeringsbedrijf 2016, artikel 14, lid 1, punt 3, Oostenrijks staatsblad I nr. 34/2015 (*Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 3, BGBl. I nr. 34/2015*).

BG: wet op de verzekeringen, artikelen 12, 56-63, 65, 66 en 80, lid 4, wetboek sociale verzekeringen, artikelen 120a-162, artikelen 209-253, artikelen 260-310.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In BG: een buitenlandse verzekeraar of herverzekeraar die in BG een filiaal of agentschap wil vestigen om verzekeringen aan te bieden, moet in zijn land van herkomst beschikken over een vergunning voor het aanbieden van dezelfde soorten verzekeringen als die welke hij in BG wenst aan te bieden.

De inkomsten van de vrijwillige aanvullende pensioenfondsen en soortgelijke inkomsten die rechtstreeks verband houden met vrijwillige pensioenverzekeringen aangeboden door personen die zijn geregistreerd uit hoofde van de wetgeving van een andere lidstaat en die, in overeenstemming met de desbetreffende wetgeving, vrijwillige pensioenverzekeringsactiviteiten uitvoeren, zijn niet belastbaar volgens de in de wet op de vennootschapsbelasting vastgestelde procedure.

In ES: voordat een buitenlandse verzekeraar in ES een filiaal of agentschap kan vestigen met het oog op het aanbieden van bepaalde soorten verzekeringen, moet hij in zijn land van oorsprong al minstens vijf jaar over een vergunning voor het aanbieden van dezelfde soorten verzekeringen beschikken.

In PT: een buitenlandse verzekeringsonderneming die een filiaal of agentschap wil vestigen, moet al minstens vijf jaar overeenkomstig de relevante nationale wetgeving over een vergunning voor het aanbieden van verzekeringen of herverzekeringen beschikken.

Maatregelen:

BG: wet op de verzekeringen, artikelen 12, 56-63, 65, 66 en 80, lid 4, wetboek sociale verzekeringen, artikelen 120a-162, artikelen 209-253, artikelen 260-310.

ES: *Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015)*, artikel 36.

PT: artikel 7 van wetsbesluit 94-B/98, en hoofdstuk I, afdeling VI, van wetsbesluit 94-B/98, artikel 34, nr. 6, 7, en artikel 7 van wetsbesluit nr. 144/2006; artikel 215 van de wettelijke regeling voor de toegang tot en het uitoefenen van het beroep van verzekeraar en herverzekeraar, goedgekeurd bij wet 147/2005 van 9 september.

Met betrekking tot investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in financiële diensten — nationale behandeling:

In AT: promotionele activiteiten en bemiddeling namens een niet in de Europese Unie gevestigde dochteronderneming of een niet in AT gevestigd filiaal (behalve voor herverzekering en retrocessie) zijn verboden.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In DK: in DK mogen personen of ondernemingen (met inbegrip van verzekeringsmaatschappijen) andere dan verzekeringsmaatschappijen die hiervoor een vergunning hebben verkregen krachtens de Deense wetgeving of van de bevoegde Deense autoriteiten, niet bedrijfsmatig deelnemen aan de directe verzekering van personen die ingezetenen zijn van DK en van Deense schepen of goederen in DK.

In DE, HU en LT: het verlenen van rechtstreekse verzekeringsdiensten door verzekeringsmaatschappijen die niet in de Europese Unie zijn opgericht, vereist het opzetten van en een vergunning voor een filiaal.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in financiële diensten — nationale behandeling, lokale aanwezigheid:

In EL: verzekerings- en herverzekeringsondernemingen waarvan het hoofdkantoor in een derde land is gelegen, mogen in Griekenland actief zijn via de oprichting van een dochteronderneming of een filiaal, waarbij een filiaal in dit geval geen specifieke rechtsvorm hoeft te hebben, aangezien er sprake is van een permanente aanwezigheid op het grondgebied van een lidstaat (d.w.z. EL) van een onderneming met hoofdkantoor buiten de Europese Unie die in die lidstaat (EL) een vergunning heeft verkregen en die verzekeringsactiviteiten uitoefent.

In SE: directe verzekeringen mogen enkel door een buitenlandse verzekeraar worden aangeboden via een verlener van verzekeringsdiensten die in SE een vergunning heeft verkregen, op voorwaarde dat de buitenlandse verzekeraar en de Zweedse verzekeringsmaatschappij tot dezelfde groep van ondernemingen behoren of een onderlinge samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten.

In SE: het verlenen van verzekeringsbemiddelingsdiensten door ondernemingen die niet in de EER zijn opgericht, vereist de vestiging van een commerciële aanwezigheid (vereiste van lokale aanwezigheid).

In SK: verzekeringen voor lucht- en zeevervoer, waarbij luchtvaartuigen of schepen en aansprakelijkheid worden gedekt, mogen uitsluitend worden aangeboden door in de Europese Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen of door filialen van niet in de Europese Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen die een vergunning hebben gekregen van SK.

Maatregelen

AT: wet toezicht verzekeringsbedrijf 2016, artikel 13, leden 1 en 2, Oostenrijks staatsblad I nr. 34/2015 (*Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 13 Abs. 1 und 2, BGBl. I Nr. 34/2015*).

DE: *Versicherungsaufsichtsgesetz* (VAG) voor alle verzekeringsdiensten; met betrekking tot de *Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung* (LuftVZO) alleen voor verplichte wettelijke aansprakelijkheidsverzekering in verband met luchtverkeer.

DK: *Lov om finansiel virksomhed jf. lovbekendtgørelse 182 af 18. februar 2015*.

EL: Artikel 130 van Wet 4364/ 2016 (Grieks staatsblad 13/ A/ 5.2.2016).

HU: wet LX van 2003 LT: wet inzake verzekeringen van 18 september, 2003 m. nr. IX-1737, laatst gewijzigd op 13 juni 2019 nr. XIII-2232.

SE: *Lag om försäkringsdistribution* (wet inzake verzekeringsbemiddeling) (hoofdstuk 3, afdeling 3, 2018:1219); en wet op buitenlandse verzekeraars in Zweden (hoofdstuk 4, afdelingen 1 en 10, 1998:293).

SK: wet 39/2015 inzake het verzekeringswezen.

Voorbehoud nr. 2: Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Lokale aanwezigheid

Bestuursniveau: EU/lidstaat (tenzij anders vermeld)

Omschrijving:

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: voor het verstrekken van leningen met middelen die niet worden aangetrokken door het in ontvangst nemen van deposito's of andere terugbetaalbare gelden, de verwerving van deelnemingen in een kredietinstelling of een andere financiële instelling, financiële lease, garantieverrichtingen, de verwerving van vorderingen op leningen en andere vormen van financiering (factoring, forfaitering enz.) zijn niet-bancaire financiële instellingen onderworpen aan een registratieregeling bij de Bulgaarse nationale bank. De financiële instelling moet haar voornaamste activiteit op het grondgebied van BG hebben.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: niet-EER-banken mogen in BG bankactiviteiten uitoefenen mits zij van de Bulgaarse nationale bank een vergunning hebben verkregen voor het starten en verrichten van commerciële activiteiten in BG via een filiaal.

In IT: om met een vestiging in IT het effectenafwikkelingssysteem te mogen exploiteren of centrale depositodiensten voor effecten te mogen verlenen, moet een onderneming naar Italiaans recht zijn opgericht (geen filialen).

Voor andere collectieve beleggingsfondsen dan uit hoofde van de wetgeving van de Europese Unie geharmoniseerde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's), moet de beheerder of depositaris naar Italiaans recht of het recht van een andere lidstaat zijn opgericht en een filiaal in IT hebben.

Beheermaatschappijen van investeringsfondsen die niet uit hoofde van de EU-wetgeving zijn geharmoniseerd, moeten eveneens naar Italiaans recht zijn opgericht (geen filialen).

Alleen banken, verzekeringsmaatschappijen, beleggingsondernemingen en ondernemingen die uit hoofde van de EU-wetgeving geharmoniseerde icbe's beheren en hun maatschappelijke zetel in de Europese Unie hebben, alsook naar Italiaans recht opgerichte icbe's, mogen de middelen van pensioenfondsen beheren.

In geval van huis-aan-huis-verkoop moet gebruik worden gemaakt van de diensten van erkende verkopers van financiële producten die ingezetene zijn van een lidstaat.

Vertegenwoordigingskantoren van tussenpersonen van buiten de Europese Unie mogen geen activiteiten in verband met beleggingsdiensten verrichten, met inbegrip van transacties voor eigen rekening en voor rekening van cliënten en het plaatsen en het overnemen van financiële instrumenten (filiaal vereist).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In PT: pensioenfondsen mogen uitsluitend worden beheerd door gespecialiseerde ondernemingen die met dat doel naar Portugees recht zijn opgericht, door verzekeringsondernemingen die in PT zijn gevestigd en een vergunning hebben om levensverzekeringen aan te bieden, of door entiteiten die in andere lidstaten pensioenfondsen mogen beheren. De vestiging van rechtstreekse filialen vanuit niet-EU-landen is niet toegestaan.

Maatregelen:

BG: wet op de kredietinstellingen, artikel 2, lid 5, artikel 3a en artikel 17; wetboek sociale verzekeringen, artikelen 121, 121b, 121f; en monetaire wet, artikel 3.

IT: wetsbesluit 58/1998, artikelen 1, 19, 28, 30-33, 38, 69 en 80; gezamenlijke verordening van de Italiaanse centrale bank en Consob van 22 februari 1998, artikelen 3 en 41; verordening van de Italiaanse centrale bank van 25.1.2005; Titel V, hoofdstuk VII, afdeling II, Consob-verordening 16190 van 29 oktober 2007, artikelen 17-21, 78-81, 91-111; en onderworpen aan: Verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad¹.

¹ Verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de verbetering van de effectenafwikkeling in de Europese Unie, betreffende centrale effectenbewaarinstellingen en tot wijziging van Richtlijnen 98/26/EG en 2014/65/EU en Verordening (EU) nr. 236/2012 (PB EU L 257 van 28.8.2014, blz. 1).

PT: wetsbesluit 12/2006, zoals gewijzigd bij wetsbesluit 180/2007, wetsbesluit 357-A/2007, verordening 7/2007-R, zoals gewijzigd bij verordening 2/2008-R, verordening 19/2008-R, verordening 8/2009; en artikel 3 van de wettelijke regeling voor de vestiging en de werking van pensioenfondsen en hun beheerinstanties, goedgekeurd bij wet 27/2020 van 23 juli.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In HU: filialen van buiten de EER gevestigde beheermaatschappijen van beleggingsfondsen mogen geen Europese beleggingsfondsen beheren en mogen geen diensten op het gebied van vermogensbeheer verlenen aan particuliere pensioenfondsen.

Maatregelen:

HU: wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen; wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen; en wet CXX van 2001 op de kapitaalmarkt.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In BG: een bank moet door ten minste twee personen worden beheerd en vertegenwoordigd. De personen die de bank beheren en vertegenwoordigen, moeten persoonlijk aanwezig zijn op het beheeradres van de bank. Rechtspersonen kunnen niet worden verkozen tot lid van het bestuur of de raad van bestuur van een bank.

Maatregelen:

BG: wet op de kredietinstellingen, artikel 10; wetboek sociale verzekeringen, artikel 121e; en monetaire wet, artikel 3.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In HU: ten minste twee leden van de raad van bestuur van een kredietinstelling moeten ingezetenen zijn in de zin van de van toepassing zijnde deviezenwetgeving en sinds ten minste één jaar permanent ingezetenen van HU zijn.

Maatregelen:

HU: wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen; wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen; en wet CXX van 2001 op de kapitaalmarkt.

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In HU: buiten de EER gevestigde ondernemingen mogen financiële diensten of financiële hulpdiensten alleen verlenen via een filiaal in HU.

Maatregelen:

HU: wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen;
wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen; en wet CXX van 2001 op de kapitaalmarkt.

AFDELING D

TOEKOMSTIGE MAATREGELEN

Voorbehoud nr. 1: Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Lokale aanwezigheid

Bestuursniveau: EU/lidstaat (tenzij anders vermeld)

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In BG: goederenvervoer, voertuigen en aansprakelijkheid ten aanzien van in Bulgarije gelegen risico's mogen niet door buitenlandse verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd.

In DE: een buitenlandse verzekeringsmaatschappij met een filiaal in Duitsland kan daar uitsluitend via dat filiaal verzekeringscontracten voor internationaal vervoer afsluiten.

Bestaande maatregelen:

DE: *Luftverkehrsgesetz* (LuftVG); en *Luftverkehrszulassungsordnung* (LuftVZO).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In ES: voor actuarissen is ingezetenschap vereist, of anders twee jaar ervaring.

In FI: de diensten van verzekeringsmakelaar mogen alleen worden aangeboden door ondernemingen met een permanente vestiging in de Europese Unie.

Alleen verzekeraars die hun hoofdkantoor in de Europese Unie hebben of over een filiaal in Finland beschikken, mogen directe verzekeringen (waaronder medeverzekeringen) aanbieden.

Bestaande maatregelen:

FI: *Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä* (wet inzake buitenlandse verzekeringsmaatschappijen) (398/1995);

Vakuutusyhtiölaki (wet inzake verzekeringsmaatschappijen) (521/2008);

Laki vakuutusten tarjoamisesta (wet inzake verzekeringsdistributie) (234/2018).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In FR: risico's in verband met vervoer over land mogen uitsluitend door in de Europese Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd.

Bestaande maatregelen:

FR: *Code des assurances*.

In HU: alleen rechtspersonen van de Europese Unie en in Hongarije geregistreerde filialen mogen rechtstreekse verzekeringsdiensten verlenen.

Bestaande maatregelen:

HU: wet LX van 2003.

In IT: goederenvervoer, voertuigen en aansprakelijkheid ten aanzien van in Italië gelegen risico's mogen uitsluitend door in de Europese Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd, tenzij het gaat om internationaal vervoer voor invoer naar Italië.

Grensoverschrijdende verlening van actuariële diensten is niet toegestaan.

Bestaande maatregelen:

IT: artikel 29 van het wetboek particuliere verzekeringen (wetsbesluit nr. 209 van 7 september 2005).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In PT: Verzekeringen voor lucht- en zeevervoer waarbij goederen, luchtvaartuigen, schepen en aansprakelijkheid worden gedekt, mogen uitsluitend worden aangeboden door ondernemingen van de Europese Unie die rechtspersoon zijn. Alleen natuurlijke personen van de Europese Unie of in de Europese Unie gevestigde ondernemingen mogen in PT als tussenpersoon voor dat soort verzekeringen optreden.

Bestaande maatregelen:

PT: artikel 3 van wet 147/2015, artikel 8 van wet 7/2019.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in diensten — lokale aanwezigheid:

In SK: buitenlanders mogen een verzekeringsmaatschappij in de vorm van een naamloze vennootschap oprichten of via een filiaal met statutaire zetel in Slowakije verzekeringsactiviteiten verrichten. De toestemming daarvoor is onderworpen aan het oordeel van de toezichthoudende autoriteit.

Bestaande maatregelen:

SK: wet 39/2015 inzake het verzekeringswezen.

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In FI: minstens de helft van de leden van de raad van bestuur en de raad van toezicht, alsmede de algemeen directeur van een verzekeringsmaatschappij die een wettelijke pensioenverzekering aanbiedt, moeten in de EER wonen, tenzij de bevoegde instantie ontheffing verleent. Buitenlandse verzekeraars kunnen in FI geen vergunning verkrijgen voor de oprichting van een filiaal om wettelijke pensioenverzekeringen aan te bieden. Ten minste één auditor moet zijn vaste verblijfplaats in de EER hebben.

Voor andere verzekeringsmaatschappijen is ingezetenschap in een lidstaat van de EER vereist voor ten minste een van de leden van de raad van bestuur, de raad van toezicht en de algemeen directeur. Ten minste één auditor moet zijn vaste verblijfplaats in de EER hebben. De algemeen agent van een Chileense verzekeringsmaatschappij moet een ingezetene zijn van Finland, tenzij de onderneming haar maatschappelijke zetel in de Europese Unie heeft.

Bestaande maatregelen:

FI: *Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä* (wet inzake buitenlandse verzekeringsmaatschappijen) (398/1995); *Vakuutusyhtiölaki* (wet inzake verzekeringsmaatschappijen) (521/2008); *Laki vakuutusedustuksesta* (wet inzake verzekeringsbemiddeling) (570/2005); *Laki vakuutusten tarjoamisesta* (wet inzake verzekeringsdistributie) (234/2018) en *Laki työeläkevakuutusyhtiöistä* (wet inzake ondernemingen die wettelijke pensioenverzekeringen aanbieden) (354/1997).

Voorbehoud nr. 2: Subsector: Bancaire en andere financiële diensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Lokale aanwezigheid

Bestuursniveau: EU/lidstaat (tenzij anders vermeld)

Omschrijving:

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het hierna volgende:

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling en grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In de EU: alleen rechtspersonen met statutaire zetel in de Europese Unie kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden. Voor het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen, met inbegrip van unit trusts en, indien zulks naar nationaal recht is toegestaan, beleggingsmaatschappijen, moet een gespecialiseerde beheermaatschappij worden opgericht met hoofdkantoor en statutaire zetel in dezelfde lidstaat.

Bestaande maatregelen:

EU: Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad¹; en Richtlijn 2011/61/EG van het Europees Parlement en de Raad².

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In EE: voor de aanvaarding van deposito's is een vergunning van de Estse dienst financieel toezicht vereist, alsmede registratie als naamloze vennootschap, dochtermaatschappij of filiaal naar Ests recht.

Bestaande maatregelen:

EE: *Krediidiasutuste seadus* (wet inzake kredietinstellingen) § 206 en § 21.

¹ Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PB EU L 302 van 17.11.2009, blz. 32).

² Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) nr. 1060/2009 en (EU) nr. 1095/2010 (PB EU L 174 van 1.7.2011, blz. 1).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling, hoger management en raad van bestuur:

In FI: ten minste een van de oprichters van een kredietinstelling en ten minste een van de leden van de raad van bestuur en de algemeen directeur van die instelling moeten hun vaste verblijfplaats hebben in of, als de oprichter een rechtspersoon is, gevestigd zijn in de EER, tenzij de financiële toezichthoudende autoriteit ontheffing verleent. Ontheffing kan worden verleend indien dat geen gevaar oplevert voor het efficiënte toezicht op de kredietinstelling en het beheer van de kredietinstelling overeenkomstig gezonde en prudente bedrijfsprincipes. Ten minste één auditor moet zijn vaste verblijfplaats in de EER hebben.

Voor betalingsdiensten kan een vestigingsplaats of woonplaats in Finland vereist zijn.

Bestaande maatregelen:

FI: *Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista* (wet inzake handelsbanken en andere kredietinstellingen in de vorm van een naamloze vennootschap) (1501/2001); *Säästöpankkilaki* (1502/2001) (wet inzake spaarbanken); *Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista* (423/2013) (wet inzake coöperatieve banken en andere coöperatieve kredietinstellingen); *Laki hypoteekkiyhdistyksistä* (936/1978) (wet inzake hypotheekverenigingen); *Maksulaitoslaki* (297/2010) (wet inzake betalingsinstellingen); *Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa* (298/2010) (wet inzake het functioneren van buitenlandse betalingsinstellingen in Finland); en *Laki luottolaitostoiminnasta* (wet inzake kredietinstellingen) (610/2014).

Met betrekking tot liberalisering van investeringen — nationale behandeling:

In IT: diensten van “*consulenti finanziari*” (financieel consulent). In geval van huis-aan-huis-verkoop moet gebruik worden gemaakt van de diensten van erkende verkopers van financiële producten die ingezetene zijn van een lidstaat.

Bestaande maatregelen:

IT: artikelen 91-111 van de Consob-verordening inzake makelaars (nr. 16190 van 29 oktober 2007).

Met betrekking tot grensoverschrijdende handel in financiële diensten — lokale aanwezigheid:

In LT: alleen banken met een statutaire zetel of een filiaal in LT en met een vergunning om beleggingsdiensten in een EER-land aan te bieden, kunnen als bewaarder van activa van een pensioenfonds optreden. Ten minste één directeur van de bank moet Litouws spreken.

Bestaande maatregelen:

LT: wet van de Republiek Litouwen van 30 maart 2004 inzake het bankwezen, nr. IX-2085, zoals gewijzigd bij wet nr. XIII-729 van 16 november 2017; wet van de Republiek Litouwen van 4 juli 2003 inzake instellingen voor collectieve belegging, nr. IX-1709, zoals gewijzigd bij wet nr. XIII-1872 van 20 december 2018; wet van de Republiek Litouwen van 3 juni 1999 inzake vrijwillige aanvullende pensioenopbouw, nr. VIII-1212 (zoals herzien in wet nr. XII-70 van 20 december 2012); wet van de Republiek Litouwen van 5 juni 2003 inzake betalingen, nr. IX-1596, laatst gewijzigd op 17 oktober 2019, nr. XIII-2488; en wet van de Republiek Litouwen van 10 december 2009 inzake betalingsinstellingen, nr. XI-549 (nieuwe versie van de wet: nr. XIII-1093 van 17 april 2018).

CHILI: VOORBEHOUDEN EN VERBINTENISSEN INZAKE MARKTTOEGANG

AFDELING A

VERBINTENISSEN INZAKE GRENSOVERSCHRIJDENDE HANDEL IN FINANCIËLE
DIENSTEN

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot artikel 18.7, met uitzondering van de volgende subsectoren en financiële diensten die overeenkomstig de relevante Chileense wet- en regelgeving zijn vastgesteld en met inachtneming van de hieronder vermelde voorwaarden en beperkingen.

Er is overeengekomen dat de verbintenissen van een Partij inzake grensoverschrijdende beleggingsadviesdiensten op zichzelf niet aldus mogen worden uitgelegd dat die Partij verplicht is toe te staan dat effecten aan het publiek worden aangeboden (zoals gedefinieerd krachtens haar relevante wet- en regelgeving) op haar grondgebied door grensoverschrijdende dienstverleners van de andere Partij die dergelijke beleggingsadviesdiensten verlenen of wensen te verlenen. Een Partij kan de diensten van de grensoverschrijdende dienstverlener onderwerpen aan wettelijke en registratie-eisen, waaronder de eis om in het land van herkomst dezelfde categorie diensten te verlenen en in het land van herkomst aan toezicht onderworpen te zijn.

Sector	Subsector
Verzekeringen en aanverwante diensten	Verkoop van verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten) en goederen in het internationale douanevervoer (met inbegrip van de vervoerde goederen). Nationale “cabotage” niet inbegrepen.
	Makelaars van verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten) en goederen in het internationale douanevervoer (met inbegrip van de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de daaruit voortvloeiende burgerlijke aansprakelijkheid). Nationale “cabotage” niet inbegrepen.
	Herverzekering en retrocessie; makelaardij in herverzekering; en diensten van adviseurs en actuarissen en diensten in verband met risicobeoordeling.
Bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen)	Verstreking en doorgifte van financiële informatie en verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software door verleners van andere financiële diensten.
	Adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten, met uitzondering van bemiddeling en kredietonderzoek en -analyse in verband met bankdiensten en andere financiële diensten.

AFDELING B

VERBINTENISSEN INZAKE MARKTTOEGANG MET BETREKKING TOT LIBERALISERING VAN INVESTERINGEN

Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot artikel 18.6, met uitzondering van de volgende subsectoren en financiële diensten die overeenkomstig de relevante Chileense wet- en regelgeving zijn vastgesteld en met inachtneming van de hieronder vermelde voorwaarden en beperkingen:

1. De Chileense financiële dienstensector is deels in compartimenten verdeeld, want de binnenlandse en buitenlandse instellingen die een vergunning hebben om als bank te opereren, mogen niet rechtstreeks aan het verzekerings- en effectenbedrijf deelnemen en omgekeerd.
2. Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen ter regulering van financiële conglomeraten, met inbegrip van de entiteiten die deel uitmaken van dergelijke conglomeraten.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Alle financiële diensten	Chili kan, op niet-discriminerende basis, specifieke rechtsvormen, waaronder vennootschappen, buitenlandse filialen, vertegenwoordigingskantoren of enige andere vorm van commerciële aanwezigheid, via welke in alle subsectoren in de financiële dienstverlening werkzame entiteiten financiële diensten kunnen verlenen, vereisen of in dat verband beperkingen opleggen. Chili kan, op niet-discriminerende basis, een specifiek soort vennootschap vereisen of in dat verband beperkingen opleggen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
Alle verzekeringsdiensten en daarmee verband houdende diensten	In Chili is het verzekeringsbedrijf verdeeld in twee groepen: de eerste groep bestaat uit maatschappijen die goederen of eigendom (<i>patrimonio</i>) verzekeren tegen het risico van verlies of schade, terwijl de tweede bestaat uit maatschappijen die persoonlijke risico's of garantie, binnen of aan het einde van een bepaalde periode, kapitaal, een premievrije polis of een inkomen voor de verzekerden of hun begunstigden dekken. Beide risicocategorieën mogen niet door dezelfde verzekeringsmaatschappij worden gedekt. Kredietverzekeringsmaatschappijen moeten rechtspersoonlijkheid bezitten met als enige doel om dit type risico te dekken, bijvoorbeeld verlies van of schade aan het vermogen van de verzekerde als gevolg van niet-betaling van een geldschuld of lening, terwijl zij ook risico's in verband met garanties en borgtochtverzekeringen mogen dekken. Verzekeringsmaatschappijen kunnen alleen wettelijk worden opgericht overeenkomstig de bepalingen van de wet inzake naamloze vennootschappen (<i>ley sobre sociedades anónimas</i>). Filialen van buitenlandse ondernemingen die in de Chileense verzekeringssector mogen opereren, moeten in Chili zijn gevestigd als een "agentschap van een buitenlandse onderneming (<i>agencia de sociedad anónima extranjera</i>)" die hiertoe is gemachtigd. Een verzekering kan rechtstreeks worden afgesloten of via geregistreerde verzekeringsmakelaars die in het register moeten zijn ingeschreven om die activiteit te mogen uitvoeren.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Directe verzekering	Verkoop van directe levensverzekeringen (dit omvat geen verzekeringen in verband met het socialezekerheidsstelsel) (CPC 81211).	Verzekeringsdiensten mogen uitsluitend worden verleend door verzekeringsmaatschappijen die in Chili zijn opgericht als naamloze vennootschap (<i>sociedades anónimas</i>) of als filiaal van een buitenlandse maatschappij met als enige doel om deze activiteiten te ontplooien.
	De verkoop van directe algemene verzekeringen (CPC 8129, met uitzondering van CPC 81299) met uitzondering van instellingen voor gezondheidszorg van de sociale zekerheid (<i>Instituciones de Salud Previsional, ISAPREs</i>), bijvoorbeeld rechtspersonen die uitsluitend zijn opgericht met het oog op het verstrekken van zorguitkeringen aan natuurlijke personen die ervoor kiezen zich daarbij aan te sluiten en die worden gefinancierd via verplichte bijdragen van het belastbaar inkomen of een hoger bedrag, al naargelang het geval. Eveneens uitgesloten is het Nationaal Gezondheidsfonds (<i>Fondo Nacional de Salud, FONASA</i>), een overheidsinstantie die wordt gefinancierd door de overheid en via verplichte bijdragen van het belastbaar inkomen, dat verantwoordelijk is voor de betaling van zorguitkeringen aan personen die niet bij een <i>ISAPRE</i> zijn aangesloten. Dit omvat niet de verkoop van verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart en goederen in het internationale douanevervoer.	Verzekeringsdiensten mogen uitsluitend worden verleend door verzekeringsmaatschappijen die in Chili zijn opgericht als naamloze vennootschap (<i>sociedades anónimas</i>) of als filiaal van een buitenlandse maatschappij met als enige doel om deze activiteiten in deze branche, hetzij directe levensverzekeringen, hetzij directe algemene verzekeringen, te ontplooien. In het geval van algemene kredietverzekeringen (CPC 81296) moet de onderneming een in Chili gevestigde verzekeringsmaatschappij zijn die is opgericht met als enige doel om dit type risico te dekken.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
	Verkoop van verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten) en goederen in het internationale douanevervoer (met inbegrip van de vervoerde goederen). Nationale “cabotage” niet inbegrepen.	De verkoop van verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten) en goederen in het internationale douanevervoer (met inbegrip van de vervoerde goederen) mag gebeuren door in Chili opgerichte verzekeringsmaatschappijen die uitsluitend bedoeld zijn om activiteiten op het gebied van directe algemene verzekeringen te ontplooien.
Herverzekering en retrocessie	Herverzekering en retrocessie (met inbegrip van herverzekeringsmakelaars)	Herverzekering wordt aangeboden door herverzekeringsmaatschappijen die in Chili zijn gevestigd en een vergunning hebben van de CMF. Verzekeringsmaatschappijen kunnen als aanvulling op hun verzekeringsactiviteiten ook herverzekeringsdiensten verlenen als dit volgens hun statuten is toegestaan. Diensten op het gebied van herverzekering en retrocessie kunnen ook worden verleend door buitenlandse herverzekeraars en buitenlandse herverzekeringsmakelaars die zijn ingeschreven in het register dat door de CMF wordt bijgehouden (“het register”).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Verzekeringsbemiddeling	Makelaardij in verzekeringen (met uitzondering van verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht, met inbegrip van satellieten, en goederen in het internationale douanevervoer).	Alleen rechtspersonen die wettelijk in Chili zijn opgericht voor dit specifieke doel mogen diensten op het gebied van makelaardij in verzekeringen verlenen.
	Makelaardij in verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten) en goederen in het internationale douanevervoer, met inbegrip van de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de daaruit voortvloeiende burgerlijke aansprakelijkheid. Nationale “cabotage” niet inbegrepen.	Makelaars in verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten) en goederen in het internationale douanevervoer moeten ingeschreven staan in het register en voldoen aan de voorschriften van de CMF. Alleen rechtspersonen die wettelijk in Chili zijn opgericht voor dit specifieke doel mogen deze dienst verlenen.
Hulpdiensten in de verzekeringssector, zoals diensten van adviseurs en actuarissen en diensten in verband met risicobeoordeling en de afwikkeling van claims	Diensten in verband met de afwikkeling van claims.	Diensten in verband met de afwikkeling van claims mogen rechtstreeks worden aangeboden door in Chili gevestigde verzekeringsmaatschappijen of door in Chili opgerichte rechtspersonen.
	Hulpdiensten in de verzekeringssector (waaronder alleen begrepen diensten van adviseurs en actuarissen en diensten in verband met risicobeoordeling).	Hulpdiensten in de verzekeringssector mogen alleen worden verleend door in Chili opgerichte rechtspersonen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
	Beheer van vrijwillige pensioenspaarregelingen (<i>ahorro previsional voluntario</i>) via een levensverzekering.	Niet geconsolideerd met betrekking tot artikel 18.6, lid 1, punt e). De vrijwillige pensioenspaarregelingen mogen alleen worden aangeboden door levensverzekeringsmaatschappijen die in Chili zijn gevestigd overeenkomstig hetgeen hierboven is uiteengezet. Voor deze regelingen en de bijbehorende polissen is de voorafgaande toestemming van de CMF vereist.
Bankdiensten	Buitenlandse bankinstellingen moeten bankbedrijven (<i>sociedades bancarias</i>) zijn die wettelijk zijn opgericht in hun land van herkomst en moeten het door de Chileense wet vereiste kapitaal inbrengen. Buitenlandse bankinstellingen mogen uitsluitend opereren: via deelnemingen in Chileense banken die zijn opgericht als naamloze vennootschap (<i>sociedades anónimas</i>) in Chili; door te worden opgericht als naamloze vennootschap in Chili; of als filialen van buitenlandse naamloze vennootschappen die in Chili worden opgericht als agentschap van een buitenlandse onderneming (<i>agencia de sociedad anónima extranjera</i>), in welk geval de rechtspersoonlijkheid in het land van herkomst wordt erkend. Met betrekking tot verrichtingen van filialen van buitenlandse banken in Chili wordt het daadwerkelijk in Chili geïnvesteerde kapitaal in aanmerking genomen en niet dat van het hoofdkantoor. De verhogingen van kapitaal of reserves die niet afkomstig zijn van kapitalisatie of andere reserves, worden hetzelfde behandeld als het aanvangskapitaal en de initiële reserves. Bij de transacties tussen een filiaal en het hoofdkantoor in het buitenland worden beide als onafhankelijke entiteiten beschouwd.	

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Geen enkele onderdaan, buitenlander of rechtspersoon mag zonder een voorafgaande vergunning van de CMF direct of via derde partijen aandelen in een bank verwerven die, alleen of opgeteld bij de aandelen die deze persoon reeds bezit, meer dan 10 % van het kapitaal van de bank vertegenwoordigen. Daarnaast mogen de partners of aandeelhouders van een financiële instelling zonder een voorafgaande vergunning van de CMF niet meer dan 10 % van de rechten of aandelen in hun onderneming overdragen. Bankinstellingen moeten worden opgericht als naamloze vennootschap (<i>sociedades anónimas</i>) of als filiaal, krachtens de Chileense wet- en regelgeving, overeenkomstig de algemene bankwet (DFL nr. 3) en de wet inzake naamloze vennootschappen (wet nr. 18.046), met betrekking tot de oprichting van een agentschap van een buitenlandse onderneming. Het kapitaal dat en de reserves die buitenlandse banken aan hun filialen toewijzen, moeten effectief worden overgemaakt en worden omgezet in de nationale valuta overeenkomstig een van de bij wet of door de <i>Banco Central de Chile</i> toegelaten systemen. De verhogingen van kapitaal of reserves die niet afkomstig zijn van kapitalisatie of andere reserves, worden hetzelfde behandeld als het aanvangskapitaal en de initiële reserves. Bij de transacties tussen een filiaal en het hoofdkantoor in het buitenland worden beide als onafhankelijke entiteiten beschouwd. Geen enkele buitenlandse bank kan zich beroepen op rechten die zijn ontleend aan zijn nationaliteit ten aanzien van transacties die zijn filiaal in Chili mag verrichten. Financiële diensten die een aanvulling op basisbankdiensten vormen, mogen rechtstreeks door die instellingen worden verleend, na voorafgaande toestemming, of via zelfstandige dochterondernemingen, te bepalen door de CMF.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Aanvaarding van deposito's en andere terugbetaalbare fondsen van het publiek	Aanvaarding van deposito's (alleen lopende bankrekeningen (<i>cuentas corrientes bancarias</i>), zichtdeposito's, termijndeposito's, spaarrekeningen, financiële instrumenten met een retrocessieovereenkomst, en garantiedeposito's of akten van borgtocht). Aankoop van aan het publiek aangeboden effecten (alleen aankoop van obligaties, aankoop van kredietbrieven, inschrijving en plaatsing in de hoedanigheid van agent van aandelen, obligaties en kredietbrieven (garantieverlening)). Effectenbewaring.	Uitsluitend in Chili gevestigde banken overeenkomstig de bovenstaande bepalingen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Alle soorten leningen, waaronder consumentenkrediet en hypotheke, factoring en financiering van commerciële transacties	Kredietverlening (waaronder alleen begrepen gewone leningen, consumentenkrediet, leningen in kredietbrieven, hypothecaire leningen, hypothecaire leningen in kredietbrieven, aankoop van financiële instrumenten met retrocessieovereenkomst, krediet voor de uitgifte van akten van bankborgtocht of andere soorten financiering, afgifte en afsluiting van kredietbrieven voor invoer en uitvoer, en afgifte en bevestiging van “standby letters of credit” (documentair krediet).	Uitsluitend in Chili gevestigde banken overeenkomstig de bovenstaande bepalingen.
	Factoring.	Niet geconsolideerd met betrekking tot artikel 18.6, lid 1, punt e). Factoringdiensten worden als aanvullende bankdiensten beschouwd en zijn derhalve onderworpen aan een vergunning van de CMF. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen vaststellen.
	Securitisatie.	Diensten op het gebied van securitisatie worden als aanvullende bankdiensten beschouwd.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Financiële leasing	Financiële leasing (CPC 81120) (deze ondernemingen kunnen leasecontracten aanbieden voor goederen die op verzoek van de cliënt zijn verworven, d.w.z. zij kunnen geen goederen verwerven om een voorraad aan te leggen en ze ter leasing aan te bieden).	Diensten op het gebied van financiële leasing worden als aanvullende bankdiensten beschouwd en kunnen worden verleend door banken of via zelfstandige dochterondernemingen die uitdrukkelijk toestemming daarvoor hebben gekregen. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen vaststellen.
Alle diensten in verband met het betalingsverkeer en de overmaking van geld, waaronder krediet-, betaal- en debetkaarten, reischeques en bankwissels	Uitgifte en gebruik van krediet- en debetkaarten (CPC 81133) (omvat alleen in Chili uitgegeven kredietkaarten). Reischeques. Overmaking van geld (bankwissels). Verdiscontering of verwerving van wisselbrieven en promessen.	Uitsluitend in Chili gevestigde banken overeenkomstig de bovenstaande bepalingen.
Garanties en verbintenissen	Endossement en garantie voor schulden van derden in de Chileense valuta en vreemde valuta.	Uitsluitend in Chili gevestigde banken overeenkomstig de bovenstaande bepalingen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten, op de beurs, op de onderhandse markt of anderszins	Bemiddeling in aan het publiek aangeboden effecten (CPC 81321)	Diensten op het gebied van bemiddeling in aan het publiek aangeboden effecten worden als aanvullende bankdiensten beschouwd en kunnen door banken worden verleend via in Chili opgerichte dochterondernemingen, effectenagenten of effectenmakelaars die uitdrukkelijk toestemming daarvoor hebben gekregen.
Andere financiële diensten	Adviesdiensten en andere ondersteunende financiële diensten (CPC 8133) (omvat alleen diensten die worden vermeld in de subsector banken in deze afdeling).	Geen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Andere financiële diensten	Vrijwillige pensioenspaarregelingen (<i>planes de ahorro previsional voluntario</i>).	Niet geconsolideerd met betrekking tot artikel 18.6, lid 1, punt e). Vrijwillige pensioenspaarregelingen mogen alleen worden aangeboden door banken die in Chili zijn gevestigd krachtens een van de eerder genoemde regelingen.
	Trustbeheer (<i>administración de fideicomisos</i>).	Uitsluitend in Chili gevestigde banken overeenkomstig de bovenstaande bepalingen.
	Verstreking en doorgifte van financiële informatie en verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software door verleners van andere financiële diensten.	Geen.
	Verrichtingen op de valutamarkt overeenkomstig de door de centrale bank van Chili uitgevaardigde of uit te vaardigen voorschriften.	Alleen banken, rechtspersonen, effectenmakelaars en effectenagenten, die allemaal rechtspersoonlijkheid moeten hebben in Chili, mogen actief zijn op de formele valutamarkt. Rechtspersonen, effectenmakelaars en effectenagenten moeten vooraf toestemming krijgen van de centrale bank van Chili (<i>Banco Central de Chile</i>) om op de formele valutamarkt te opereren.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Andere financiële diensten / effectendiensten	1. Aan het publiek aangeboden effecten kunnen worden verhandeld door rechtspersonen die zich uitsluitend bezighouden met effectenmakelaardij, als lid van een effectenbeurs (effectenmakelaars) of buiten de effectenbeurs (effectenagenten), en zij moeten geregistreerd staan bij de CMF. Op de effectenbeurs mogen echter alleen effectenmakelaars handelen in aandelen of daarvan afgeleide producten (opties op aandelen). In effecten zonder aandelenkarakter mag worden gehandeld door geregistreerde effectenmakelaars of effectenagenten. 2. Diensten in verband met de risicobeoordeling van aan het publiek aangeboden effecten worden verleend door ratingbureaus die uitsluitend zijn opgericht voor de beoordeling van aan het publiek aangeboden effecten, en zij moeten ingeschreven staan in het <i>Registro de Entidades Clasificadoras de Riesgo</i> (register van risicobeoordelingsbureaus) dat door de CMF wordt bijgehouden. Zij worden gecontroleerd en gereguleerd door de CMF. Anderzijds is de CMF verantwoordelijk voor de controle van ratingbureaus met betrekking tot de beoordeling van door banken en financiële ondernemingen uitgegeven effecten. 3. Alleen banken, rechtspersonen, effectenmakelaars en effectenagenten, die allemaal rechtspersoonlijkheid moeten hebben in Chili, mogen actief zijn op de formele valutamarkt. Rechtspersonen, effectenmakelaars en effectenagenten moeten vooraf toestemming krijgen van de centrale bank van Chili (<i>Banco Central de Chile</i>) om op de formele valutamarkt te opereren. 4. Om op de effectenbeurs te kunnen handelen, moeten bemiddelaars (effectenmakelaars) rechtspersoonlijkheid hebben in Chili. Zij moeten een aandeel verwerven in hun respectieve effectenbeurs en worden aanvaard als lid van die beurs.	
	Subsector	Beperkingen betreffende markttoegang
	Bemiddeling in aan het publiek aangeboden effecten, met uitzondering van aandelen (CPC 81321). Inschrijving en plaatsing in de hoedanigheid van agent (garantieverlening).	Makelaarsactiviteiten moeten worden uitgevoerd door een in Chili opgerichte rechtspersoon. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen opleggen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
	Bemiddeling in aan het publiek aangeboden aandelen van ondernemingen (CPC 81321) (met inbegrip van inschrijving en plaatsing in de hoedanigheid van agent, garantieverlening).	Om op de effectenbeurs te kunnen handelen, moeten bemiddelaars (effectenmakelaars) rechtspersoonlijkheid hebben in Chili. Zij moeten een aandeel verwerven in hun respectieve effectenbeurs en worden aanvaard als lid van die beurs. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen vaststellen.
	Door de CMF toegestane transacties in beursgenoteerde derivaten (omvat alleen dollar- en rentefutures, en opties op aandelen. Aandelen moeten voldoen aan de eisen die zijn vastgesteld door de respectieve clearinginstelling, <i>Cámara de Compensación</i>).	Om op de effectenbeurs te kunnen handelen, moeten bemiddelaars (effectenmakelaars) rechtspersoonlijkheid hebben in Chili. Zij moeten een aandeel verwerven in hun respectieve effectenbeurs en worden aanvaard als lid van die beurs. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen vaststellen.
	Handel in metalen op de effectenbeurs (omvat alleen goud en zilver).	Handel in goud en zilver kan geschieden door effectenmakelaars voor eigen rekening en voor derden op de effectenbeurs overeenkomstig de beursvoorschriften. Om op de effectenbeurs te kunnen handelen, moeten bemiddelaars (effectenmakelaars) rechtspersoonlijkheid hebben in Chili. Zij moeten een aandeel verwerven in hun respectieve effectenbeurs en worden aanvaard als lid van die beurs. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen vaststellen.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
	Risicobeoordeling van effecten (heeft uitsluitend betrekking op rating of advisering inzake aan het publiek aangeboden effecten).	Zij moeten in Chili opgericht zijn als personenvennootschap (<i>sociedad de personas</i>). Een van de specifieke eisen waaraan moet worden voldaan, is dat ten minste 60 % van het kapitaal van de onderneming in handen moet zijn van de hoofdparters (natuurlijke of rechtspersonen in deze branche die minimaal 5 % van de lidmaatschapsrechten van het ratingbureau bezitten).
	Effectenbewaring door effectenbemiddelaars (CPC 81319) (omvat niet de diensten van dienstverleners die bewaring, clearing van effecten en effectenafwikkeling combineren (effectenbewaarinstellingen, <i>depósitos de valores</i>)).	Voor effectenbewaring moeten bemiddelaars (effectenmakelaars en effectenagenten) rechtspersoonlijkheid hebben in Chili. Effectenbewaring kan voor effectenbemiddelaars (effectenmakelaars en effectenagenten) een activiteit zijn die zij uitvoeren als aanvulling op hun enige doel, te weten effectenmakelaardij. Ook entiteiten die deposito- en bewaarnemingsdiensten voor effecten verlenen, kunnen zich hiermee bezighouden; zij moeten worden opgericht als speciale vennootschappen met als enige doel het in bewaring nemen van aan het publiek aangeboden effecten van wettelijk erkende entiteiten en het vergemakkelijken van verrichtingen voor de overdracht van dergelijke effecten (centrale effectenbewaarinstellingen, <i>depósitos centralizados de valores</i>).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
	Bewaarneming door entiteiten voor het in bewaring geven en bewaren van effecten.	Effectendeposito- en bewaarinstellingen moeten vennootschappen zijn die uitsluitend voor dat doel in Chili zijn opgericht.
	Beheer van financiële portefeuilles door effectenbemiddelaars (dit omvat in geen enkel geval een algemeen beheerfonds (<i>Administradora General de Fondos</i>), beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen, beleggingsfondsen met buitenlands kapitaal, beleggingsfondsen en pensioenfondsen).	Diensten voor het beheer van financiële portefeuilles verleend door effectenbemiddelaars met rechtspersoonlijkheid in Chili. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen vaststellen.
	Financiële adviesdiensten verleend door effectenbemiddelaars (CPC 81332) (financieel advies heeft alleen betrekking op de effectendiensten waarvoor verbintenissen inzake markttoegang worden aangegaan).	Financiële adviesdiensten verleend door effectenbemiddelaars met rechtspersoonlijkheid in Chili. De CMF kan strengere niet-discriminerende eisen vaststellen. Financiële adviesdiensten, waarbij het gaat om het verstrekken van financieel advies over financieringsalternatieven, de beoordeling van investeringen, investeringsmogelijkheden en strategieën voor schuldherstructurering, kunnen door effectenbemiddelaars (effectenmakelaars en effectenagenten) worden verleend als aanvulling op hun enige doel.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
	Beheer van fondsen van derden door: (dit omvat in geen enkel geval het beheer van pensioenfondsen en vrijwillige pensioenspaarregelingen (<i>planes de ahorro previsional voluntario</i>)) — maatschappijen voor het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen; — maatschappijen voor het beheer van beleggingsfondsen; — maatschappijen voor het beheer van beleggingsfondsen met buitenlands kapitaal.	Het beheer van beleggingsfondsen kan worden verricht door vennootschappen die uitsluitend voor dat doel in Chili zijn opgericht, met een vergunning van de CMF. Beleggingsfondsen met buitenlands kapitaal kunnen ook worden beheerd door maatschappijen voor het beheer van beleggingsfondsen.
	Beheer van vrijwillige pensioenspaarregelingen (<i>planes de ahorro previsional voluntario</i>).	Niet geconsolideerd met betrekking tot artikel 18.6, lid 1, punt e). De vrijwillige spaarregelingen mogen alleen worden aangeboden door beheerders van gemeenschappelijke beleggingsfondsen en van beleggingsfondsen, die in Chili zijn gevestigd overeenkomstig de hierboven uiteengezette voorwaarden. Voor deze regelingen is de voorafgaande toestemming van de CMF vereist.
	Diensten van clearinginstellingen voor derivaten (contracten voor futures en opties op effecten).	Clearinginstellingen voor futurecontracten en opties op effecten moeten vennootschappen zijn die uitsluitend voor dat doel in Chili zijn opgericht en een vergunning hebben van de CMF. Zij mogen alleen worden opgericht door effectenbeurzen en hun effectenmakelaars.

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
	Algemene entrepots (opslagbewijzen) (komt overeen met diensten inzake de opslag van goederen, gepaard met de afgifte van een depositocertificaat en een verpandingsbewijs (<i>vale de prenda</i>)).	Alleen rechtmatig in Chili opgerichte rechtspersonen die zich uitsluitend bezighouden met de verlening van diensten met betrekking tot opslagbewijzen.
	Uitgifte en registratie van effecten (CPC 81332) (omvat geen diensten inzake het in bewaring geven en bewaren van effecten).	Geen.
	Vee- en landbouwgrondstoffenbeurzen. Diensten van clearinginstellingen voor futures en opties op vee en landbouwgrondstoffen.	Entiteiten moeten naar Chileens recht zijn opgericht als vennootschappen voor speciale doeleinden (<i>sociedades anónimas especiales</i>).
	Makelaardij in vee en landbouwgrondstoffen.	De activiteiten van makelaars in vee en landbouwgrondstoffen moeten worden verricht door naar Chileens recht opgerichte rechtspersonen.
	Effectenbeurzen.	Effectenbeurzen moeten naar Chileens recht zijn opgericht als vennootschappen voor speciale doeleinden (<i>sociedades anónimas especiales</i>).

Sector of subsector	Beperkingen betreffende markttoegang	
Overige financiële diensten	Beheer van hypothecaire leningen zoals vastgelegd in <i>Decreto con Fuerza de Ley N° 251, Ley de Seguros</i> , titel V.	Beheerders van hypothecaire leningen moeten zijn opgericht als naamloze vennootschap (<i>sociedades anónimas</i>).
Andere diensten in verband met financiële diensten	Vertegenwoordigingskantoren van buitenlandse banken als handelsagenten (deze vertegenwoordigingen mogen in geen geval handelingen verrichten die tot het bankbedrijf behoren).	De CMF kan buitenlandse banken toestemming verlenen voor het hebben van vertegenwoordigingskantoren die optreden als handelsagent voor hun hoofdkantoor en oefent op hen dezelfde controlebevoegdheid uit als die welke door de Algemene Bankwet (<i>Ley General de Bancos</i>) aan de CMF is toegekend met betrekking tot banken. De door de CMF aan vertegenwoordigingskantoren verleende toestemming kan worden ingetrokken als de handhaving ervan moeilijk blijkt te zijn, zoals vastgelegd in de Algemene Bankwet (<i>Ley General de Bancos</i>).

ALGEMENE AANTEKENINGEN bij de AFDELINGEN C en D

1. Verbintenissen in de financiële dienstensector krachtens hoofdstuk 18 worden aangegaan met inachtneming van de beperkingen en voorwaarden in deze algemene aantekeningen en de onderstaande lijst.
2. Rechtspersonen die financiële diensten verlenen en die zijn opgericht naar het recht van Chili, zijn onderworpen aan niet-discriminerende beperkingen wat betreft de rechtsvorm. Zo zijn personenvennootschappen (*sociedades de personas*) over het algemeen geen aanvaardbare rechtsvormen voor financiële instellingen in Chili. Deze algemene aantekening is op zich niet bedoeld om een keuze door een financiële instelling van de Europese Unie tussen filialen of dochterbedrijven te beïnvloeden of te beperken, tenzij in de wet- en regelgeving van Chili anders is bepaald.

AFDELING C

BESTAANDE MAATREGELEN

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Centraal
Maatregelen:	<i>Ley N° 18.045</i> , staatsblad van 22 oktober 1981, <i>Ley de Mercado de Valores</i> , titels VI en VII, artikelen 24, 26 en 27.
Omschrijving:	De bestuurders, beheerders, managers of wettelijke vertegenwoordigers van rechtspersonen of natuurlijke personen die actief zijn als effectenmakelaar of effectenagent, moeten Chilenen zijn of buitenlanders met een permanente verblijfsvergunning.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Centraal
Maatregelen:	<i>Decreto con Fuerza de Ley N° 251</i> , staatsblad van 22 mei 1931, <i>Ley de Seguros</i> , titel I, artikel 16.
Omschrijving:	Makelaardij in herverzekering kan worden uitgevoerd door buitenlandse herverzekeringsmakelaars. Deze makelaars moeten rechtspersonen zijn, aantonen dat de entiteit rechtmatig is opgezet in het land van herkomst en een vergunning heeft om vanuit het buitenland overgedragen risico's te bemiddelen, en de datum verstrekken waarop die vergunning werd verleend. Dergelijke entiteiten wijzen een vertegenwoordiger in Chili aan om hen te vertegenwoordigen met ruime bevoegdheden. De vertegenwoordiger kan worden opgeroepen en moet in Chili wonen.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Betrokken verplichting:	Nationale behandeling Hoger management en raad van bestuur
Bestuursniveau:	Centraal
Maatregel:	<i>Decreto con Fuerza de Ley N° 251</i> , staatsblad van 22 mei 1931, <i>Ley de Seguros</i> , titel III, artikelen 58 en 62, <i>Decreto Supremo N° 863 de 1989 del Ministerio de Hacienda</i> , staatsblad van 5 april 1990, <i>Reglamento de los Auxiliares del Comercio de Seguros</i> , titel I, artikel 2, punt c).
Omschrijving:	Beheerders en wettelijke vertegenwoordigers van rechtspersonen of natuurlijke personen die zich bezighouden met de afwikkeling van claims en verzekeringsbemiddeling, moeten Chilenen zijn of buitenlanders met een permanente verblijfsvergunning.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Centraal
Maatregelen:	<i>Decreto con Fuerza de Ley N° 251</i> , staatsblad van 22 mei 1931, <i>Ley de Seguros</i> , titel I, artikel 20.
Omschrijving:	In het geval van de soorten verzekeringen die vallen onder <i>Decreto Ley N° 3.500</i> , waarbij herverzekering wordt overgedragen aan buitenlandse herverzekeraars, mag de aftrek voor herverzekering niet meer bedragen dan 40 % van het totaal van de technische reserves in verband met die soorten verzekeringen of een door de <i>Comisión para el Mercado Financiero</i> (commissie financiële markten) vastgesteld hoger percentage.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Centraal
Maatregelen:	<i>Decreto con Fuerza de Ley N° 251, Diario Oficial, 22 mei 1931, Ley de Seguros, titel I.</i>
Omschrijving:	De herverzekeringsactiviteit mag worden uitgevoerd door buitenlandse entiteiten die, volgens risicobeoordelingsbureaus van internationale faam zoals aangegeven door de <i>Comisión para el Mercado Financiero</i> (commissie financiële markten), ten minste in risicocategorie BBB of een equivalent daarvan zijn ingedeeld. Deze entiteiten wijzen een vertegenwoordiger in Chili aan die hen vertegenwoordigt met ruime bevoegdheden. De vertegenwoordiger kan worden opgeroepen. Niettegenstaande het bovenstaande hoeft er geen vertegenwoordiger te worden aangewezen als een in het register van de commissie ingeschreven herverzekeringsmakelaar de herverzekeringsactiviteiten uitvoert. Voor alle doeleinden, met name met betrekking tot de toepassing en uitvoering in het land van het herverzekeringscontract, wordt deze makelaar als de wettelijke vertegenwoordiger van de herverzekeraars beschouwd.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling
Maatregelen:	<i>Ley N° 18.045</i> , staatsblad van 22 oktober 1981, <i>Ley de Mercado de Valores</i> , titels VI en VII, artikelen 24 en 26.
Omschrijving:	Natuurlijke personen die in Chili actief zijn als effectenmakelaar en effectenagent, moeten Chilenen of buitenlanders met een verblijfsvergunning zijn.

Sector: Financiële diensten

Subsector:

Betrokken verplichtingen: Alle

Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Centraal

Maatregelen: wetgevend besluit 1 van het ministerie van Werkgelegenheid en Sociaal Welzijn, staatsblad, 24 januari 1994, arbeidswetboek, inleidende titel, boek I, hoofdstuk III (D.F.L. *1 del Ministerio del Trabajo y Previsión Social, Diario Oficial, enero 24, 1994, Código del Trabajo, Título Preliminar, Libro I, Capítulo III*).

Omschrijving:

Minimaal 85 % van de werknemers die voor dezelfde werkgever werken, zijn Chileense natuurlijke personen of buitenlanders die langer dan vijf jaar in Chili wonen. Deze regel geldt voor werkgevers met meer dan 25 werknemers met een arbeidsovereenkomst (*contrato de trabajo*¹). Deze bepaling geldt niet voor deskundig technisch personeel, zoals bepaald door het directoraat arbeid (*Dirección del Trabajo*). Een werknemer is een natuurlijke persoon die intellectuele of materiële diensten verleent, in een afhankelijke of ondergeschikte positie, op grond van een arbeidsovereenkomst.

¹ Voor alle duidelijkheid: een arbeidsovereenkomst (*contrato de trabajo*) is niet verplicht voor grensoverschrijdende dienstverlening.

AFDELING D

TOEKOMSTIGE MAATREGELEN

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Alle
Betrokken verplichtingen:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Centraal
Omschrijving:	De aankoop van financiële diensten, door personen die zich op het grondgebied van Chili bevinden en Chileense onderdanen, ongeacht waar zij zijn gevestigd, van verleners van financiële diensten uit de Europese Unie is onderworpen aan de deviezenregelgeving die is vastgesteld of wordt gehandhaafd door de <i>Banco Central de Chile</i> overeenkomstig zijn organieke wet (<i>Ley 18.840</i>).
Bestaande maatregelen:	<i>Ley 18.840</i> , staatsblad van 10 oktober 1989, <i>Ley Orgánica Constitucional del Banco Central de Chile</i> , titel III

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten
Betrokken verplichtingen:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Centraal
Omschrijving:	Chili kan maatregelen vaststellen of handhaven om <i>Banco del Estado de Chile</i> , een Chileense staatsbank, bevoegdheden te verlenen om taken uit te voeren in verband met het financieel beheer van de staat, die worden of kunnen worden vastgesteld overeenkomstig de wet- en regelgeving van Chili. Deze maatregelen omvatten het beheer van de financiële middelen van de Chileense regering dat plaatsvindt door middel van deposito's in de <i>Cuenta Única Fiscal</i> en de daaronder vallende rekeningen, die allemaal moeten worden aangehouden bij de <i>Banco del Estado de Chile</i> .
Bestaande maatregelen:	<i>Decreto Ley N° 2.079</i> , staatsblad van 18 januari 1978, <i>Ley Orgánica del Banco del Estado de Chile</i> <i>Decreto Ley N° 1.263</i> , staatsblad van 28 november 1975, <i>Decreto Ley Orgánico de Administración Financiera del Estado</i> , artikel 6.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Betrokken verplichtingen:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Centraal
Omschrijving:	Voor alle soorten verzekeringen¹ die op grond van het Chileens recht verplicht zijn of kunnen worden gesteld, en alle verzekeringen in verband met sociale zekerheid, geldt dat deze niet buiten Chili mogen worden afgesloten. Dit voorbehoud is niet van toepassing wanneer het Chileens recht voorziet in verplichte verzekeringen voor internationaal zeevervoer, internationale commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten) en goederen in het internationale douanevervoer (met inbegrip van de vervoerde goederen). Deze uitzondering geldt niet voor verzekeringen voor cabotage of daarmee verband houdende activiteiten.
Bestaande maatregelen:	<i>Decreto con Fuerza de Ley N° 251</i> , staatsblad van 22 mei 1931, <i>Ley de Seguros</i> , titel I, artikel 4.

¹ Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud is niet van toepassing op herverzekeringsdiensten.

Sector: Financiële diensten

Subsector: Sociale diensten

Betrokken verplichtingen: Markttoegang

Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Centraal

Omschrijving: Chili behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot openbare-ordehandhaving en penitentiaire diensten en de volgende diensten voor zover het gaat om sociale diensten die om redenen van openbaar belang worden vastgesteld of gehandhaafd: inkomenszekerheid of -verzekering, sociale zekerheid of sociale verzekering, maatschappelijk welzijn, openbaar onderwijs, openbare opleidingen, gezondheidszorg en kinderopvang.

Sector: Financiële diensten

Subsector: Alle

Betrokken verplichtingen: Nationale behandeling

Hoger management en raad van bestuur

Omschrijving: Met betrekking tot de overdracht of vervreemding van aandelen in of activa van een bestaande staatsonderneming of overheidsentiteit behoudt Chili zich het recht voor om een verbod of beperkingen op te leggen ten aanzien van de eigendom van die aandelen of activa en ten aanzien van het recht van buitenlandse investeerders of hun investeringen om zeggenschap uit te oefenen over daarbij opgerichte staatsondernemingen of investeringen daarvan. In verband met een dergelijke overdracht of vervreemding kan Chili maatregelen inzake de nationaliteit van het hogere management en de leden van de raad van bestuur vaststellen of handhaven. Onder “staatsonderneming” wordt verstaan een onderneming die eigendom is van of waarover door eigendomsbelangen zeggenschap wordt uitgeoefend door Chili, met inbegrip van ondernemingen die na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst uitsluitend zijn opgericht met het oog op de verkoop of vervreemding van hun aandelen in of activa van een bestaande overheidsonderneming of overheidsentiteit.
